

αΠΟСΤΟΛОС ΒΑΡΝΑΒΑС

Έπισημο περιοδικό
τῆς Ἑκκλησίας τῆς Κύπρου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

“ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ”

Τὸ περιοδικὸ "ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ" εἶναι τὸ ἐκφραστικὸ ἔντυπο τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Οἱ βασικοὶ του στόχοι εἶναι ἡ θρησκευτικὴ διαφώτιση τοῦ ποιμνίου Τῆς καὶ ἡ κωδικοποίηση τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων Τῆς.

Ἐκδίδεται προνοίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου Β' καὶ τῆς Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Γραφεῖα: Ιερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου, Λευκωσία, τηλ. 22-554-691, Τηλεομοιότυπο 22-346-307.
E-mail: apostolosvarnavas@hotmail.com

Ἐτήσια συνδρομή: Γιὰ τὴν Κύπρο €20.00. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπη €30.00.
Γιὰ τὶς ἄλλες χῶρες £30 – \$50. – ISSN 1012 – 7151

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. ΑΡΙΘΜΟΣ Κ.Ε.Τ.: 119-01-014943-01
IBAN: CY13 0050 0119 0001 1901 0149 4301 SWIFT HEBACY2N

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	392
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ: 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974 - 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014. 40 ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ	394
ΙΩΑΝΝΗ ΧΡ. ΓΙΑΓΚΟΥ: ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	399
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ	405
ΠΑΤΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ: ΝΙΚΗΘΗΚΑΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ	408
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ: Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	416
ΕΛΠΙΔΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗ	423
ΠΑΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ: Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ	432
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ: ΟΙ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΓΟΥΣ	440
ΔΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ	447
ΧΡΗΣΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ: Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ	454
ΠΑΤΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ: ΤΟ ΦΟΒΕΡΟΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟ	461
ΦΡΙΞΟΥ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ: ΚΗ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΞΕΚΕ	463
ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ: Ο ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ	475
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ. ΧΡ. ΠΑΧΟΥΛΙΔΗ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ	478
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	480

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥΣ,
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΝΙΣΜΟ.

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΔΥΤΙΚΟ ΤΟΙΧΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΦΟΡΒΙΩΤΙΣΣΑΣ (ΑΣΙΝΟΥ) ΣΤΟ ΝΙΚΗΤΑΡΙ.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ 10 ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΗΦΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗΝ ΚΟΜΗΝΗΝΕΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.

ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ, ΤΗΝ ΕΥΤΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΣΤΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.

ΑΙ ΓΕΝΕΑΙ ΠΑΣΑΙ ΜΑΚΑΡΙΖΟΜΕΝ ΕΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ.

«ΝΕΝΙΚΗΝΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ, ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΡΘΕΝΕ ΑΧΡΑΝΤΕ .
ΠΑΡΘΕΝΕΥΕΙ ΓΑΡ ΤΟΚΟΣ, ΚΑΙ ΖΩΗΝ ΠΡΟΜΗΗΣΤΕΥΕΤΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ.

Η ΜΕΤΑ ΤΟΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΖΩΣΑ,
ΣΩΖΟΙC ΑΕΙ, ΘΕΟΤΟΚΕ, ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΝ ΣΟΥ».

ΕΙΡΜΟΣ ΤΗΣ Θ' ΩΙΔΗΣ ΤΗΣ 15^Η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΗΆγια καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, συνεχόμενη ἀπὸ ἀγωνία γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἑθνικοῦ μας θέματος, συνῆλθε σήμερα Δευτέρα, 21 Ιουλίου 2014, σὲ πολύωρη συνεδρία, ὑπὸ τὴν προεδρία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Χρυσοστόμου μὲ μοναδικὸ θέμα τὴν πορεία τοῦ ἑθνικοῦ μας προβλήματος καὶ ὁμόφωνα διαπίστωσε ὅτι τελικός καὶ ἀμετάθετος στόχος τῆς Τουρκίας εἶναι ἡ κατάληψη καὶ τουρκοποίηση ὀλόκληρης τῆς Κύπρου. Ή κωλυσιεργία στὶς ἐπὶ σαράντα χρόνια διεξαγόμενες συνομιλίες καθὼς καὶ ὁ συνεχιζόμενος καὶ ἐντεινόμενος ἐποικισμὸς σ' αὐτὸ ἀποσκοποῦν.

Καλεῖ, ὡς ἐκ τούτου, ὅλους, πολιτικὴ ἡγεσία καὶ λαὸ ὅπως, ὁμονοοῦντες, ἐπιδιώξουμε νὰ ἀποτρέψουμε τὴν ὑλοποίηση τῶν σχεδιασμῶν τῆς Τουρκίας. Στὴν περιοχὴ μας ἔξελίσσονται, τὸν τελευταῖο καιρό, ἐνθαρρυντικὰ γιὰ τὴν πλευρὰ μας γεγονότα ὅπως: Ή ἀνακάλυψη τῶν ὑδρογοναθράκων στὴν Κυπριακὴ ΑΟΖ, ἡ ἀνατροπὴ τῆς ίσλαμικῆς κυβέρνησης στὴν Αἴγυπτο, ἡ προσέγγισή μας μὲ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ συνεχιζόμενη ψυχρότητα τοῦ τελευταίου μὲ τὴν Ἀγκυρα. Ἄξιοποιῶντας ὄρθα αὐτὰ τὰ γεγονότα θὰ δημιουργήσουμε τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ ἐπιδιωξῆι μᾶς λύσης ἐπωφελοῦς, τόσο γιὰ τοὺς ἑλληνοκυπρίους ὅσο καὶ γιὰ τοὺς τουρκοκυπρίους.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πιστεύει ὅτι γιὰ τὴν δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιὰ ἀγώνα χρειάζεται, μεταξὺ ἄλλων, ὅπως:

- α) Οι πολιτικοί μας ἐπανεύρουν τὴν ἀξιοπιστία τους ἀνάμεσα στὸν λαό.
- β) Οι ύπευθυνοι γιὰ τὴν οἰκονομικὴ κατάρρευση τοῦ τόπου παρουσιαστοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης πρέπει νὰ ἀποκατασταθεῖ στὸν λαό.
- γ) Δοθεῖ ἡ πρέπουσα προσοχὴ στὴν παιδεία τοῦ τόπου καὶ ἀποκατασταθοῦν οἱ ἀξίες καὶ τὰ ἴδανικὰ τῆς πίστης καὶ τῆς φυλῆς μας.

Ἡ Ιερὰ Σύνοδος καλεῖ τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ ἔντείνει τὶς δεήσεις καὶ προσευχές του πρὸς τὸν Κύριο ἐκζητώντας τὸ ἔλεος καὶ τὴ συγγνώμη Του, γιατὶ πέραν καὶ πάνω ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κόσμου τούτου ὑπάρχει καὶ ὁ Δίκαιος καὶ Παντοδύναμος Θεὸς τῆς ἀγάπης, ὁ ἀπόλυτος Ἄρχοντας καὶ Κυβερνήτης τῆς ζωῆς ὅλων μας.

«Ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὄνόματι Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» κατὰ τὸν θεόπνευστο ψαλμῳδό.

Ἡ Ιερὰ Σύνοδος, τέλος, ἀποφασίζει ὅπως, στὸ μέλλον συνέρχεται, κατὰ περιόδους, καὶ ἔξετάζει τὸ ἔθνικό μας θέμα καὶ τὶς ἔξελίξεις του δίνοντας τὶς κατευθυντήριες γραμμὲς στὸν λαό.

**ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΥΠΡΟΥ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974 - 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014. 40 ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Με αισθήματα βαθύτατου εθνικού πόνου ο Ελληνισμός τής Κύπρου προσήλθε σήμερα στους ιερούς ναούς μας για να προσευχηθεί για την απελευθέρωση τής ημικατεχόμενης πατρίδας μας, για τους αγνοούμενούς μας και για να τελέσει τα μνημόσυνα των υπέρ πίστεως και πατρίδος πεσόντων ηρώων μας κατά την τουρκική εισβολή. Των μνημοσύνων προέστησαν, στη Λευκωσία ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κύριος Χρυσόστομος, στις δε άλλες πόλεις και κωμοπόλεις οι Μητροπολίτες και οι Επίσκοποι αυτών.

Σαράντα χρόνια μετά· και ο Ελληνισμός τής Κύπρου διέρχεται ακόμη τη Μεγάλη Παρασκευή των Παθών Του· αναβαίνει ακόμη τον Γολγοθά του· προβληματίζεται, ενδοσκοπεί και από κέντρον καρδίας προσεύχεται. Και μέσα στις θολόκτιστες εκκλησίες μας, καθώς ο αρχιερεύς προσεύχεται «ύπέρ τής συντμήσεως τοῦ χρόνου τῆς δοκιμασίας ἡμῶν, εκδιώξεως τῶν εἰσβολέων ἐκ τῆς νήσου ἡμῶν καὶ ύπέρ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐν αὐτῇ... ἡμᾶς δέ πάντας ἀξίωσον τῆς χαρᾶς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἵνα ἐν ὅλῃ τῇ νήσῳ ἡμῶν, ἐλευθερουμένῃ καὶ εἰς βίον εἰρηνικόν καὶ εύτυχην καὶ ἡσύχιον ὁδηγούμενη, δοξάζηται σου τό πανάγιον ὄνομα, τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» αναθυμάται και βιώνει με οδύνη ψυχής τα ποιητικά λόγια τού Ιωάννη Πολέμη, που έμαθε κάποτε στα παιδικά του χρόνια.

Ἐκεῖ καταδιωγμένη κατοικεῖ
τοῦ σκλάβου ἡ ἀλυσόδετη πατρίδα,
βραχὺ ὁ παπάς, ὁ δάσκαλος ἐκεῖ
θεριεύει τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα
μὲ λόγια μαγικά,
ἐκεῖ ἡ ψυχὴ πικρότερο ἀγροικὰ
τὸν πόνο τῆς σκλαβιᾶς της, ἐκεῖ βλέπει
τί ἔχασε, τί ἔχει, τί τῆς πρέπει.

(Ιωάννη Πολέμη: Το κρυφό Σχολειό)

Και καθώς εξέρχεται εκείθεν με αναπτερωμένη την ελπίδα και την πίστη προς τον Κύριο τής Δικαιοσύνης και πάλιν επαναφέρει μέσα του τους επιλογικούς στίχους του ίδιου ποιητή:

«Μὴ σκιάζεστε στὰ σκότη. Ἡ λευτεριά,
σὰ τῆς αὐγῆς τὸ φεγγοβόλο ἀστέρι,
τῆς νύχτας τό ξημέρωμα θά φέρη».

Ναι, έτσι έζησε η φυλή μας κατά τους τέσσερεις αιώνες τής Τουρκοκρατίας. Με την πίστη προς τον Θεό για την απελευθέρωση τής δούλης Πατρίδας και με την απόφαση να αγωνιστεί με πνεύμα αυτοθυσίας για την ελευθερία τής Πατρίδας του και για την ελευθερία τής Θρησκείας του.

Αυτό το πνεύμα το βιώνουμε καθώς μελετούμε τους αγώνες τού 21. Το διαπιστώνουμε ολοκάθαρα και από ένα απόσπασμα τής διακήρυξης τής Γ' Εθνικής Συνελεύσεως τής Τροιζήνος, τής 16ης Απριλίου 1826, όταν αντικειμενικά φαινόταν ότι η Επανάσταση κατέρρεε.

«Ἐλληνες! Ὄταν ἐμβήκαμεν εἰς τὸ μέγα τοῦτο στάδιον, ἐκηρύξαμεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν σταθερὰν ἀπόφασίν μας γιὰ τὴν Ἐλευθερία... Ἄς δείξωμεν καὶ πάλιν ὅτι εἴμεθα Χριστιανοί, ὅτι εἴμεθα Ἐλληνες πιστοί... καὶ ὅτι μὲ τὸν Σταυρὸν ἐμπρὸς προτιμῶμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τοὺς τάφους Χριστιανοὶ κι ἐλεύθεροι, παρὰ νὰ ζήσωμεν χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς πατρίδα, χωρὶς τιμῆν...».

Η διαχρονική και εξόχως αυτή διδακτική διακήρυξη ας αποτελέσει και για μάς σήμερα πηγή έμπνευσης και συνέχισης τού αγώνας μας, ώστε να παραδώσουμε στις επιγιγνόμενες γενεές μια Κύπρο στην οποία να βασιλεύουν οι διαχρονικές αξίες τής Ελευθερίας και τής Δικαιοσύνης. Μια Κύπρο χωρίς στρατούς κατοχής και χωρίς εγγυήσεις από οποιαδήποτε ξένη χώρα, ιδιαίτερα από την Τουρκία. Μια Κύπρο που να λειτουργεί με βάση τα ουσιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, όπως συμβαίνει με όλους τους λαούς τής Ευρώπης.

Η 20η Ιουλίου εκάστου έτους, και ιδιαίτερα η φετινή, ότε και συμπληρώνονται σαράντα ολόκληρα χρόνια εισβολής και κατοχής, επιβάλλεται να είναι εξόχως και ημέρα ενδοσκόπησης, εθνικού

προβληματισμού και φρονηματισμού. Γιατί αυτός ο υπέροχος λαός τον οποίο θαύμασε η ανθρωπότητα για το έπος του 55-59, αυτός ο λαός με το έξοχο πνεύμα τής αυτοθυσίας για την ερατεινή ελευθερία έφτασε μέχρι το πραξικόπημα και την εισβολή;

Ας μάς επιτραπούν λίγες ακόμη σκέψεις με βάση και τη δραματική ανακοίνωση τής Ιεράς Συνόδου τής Εκκλησίας τής Κύπρου, η οποία «όμοφωνα διαπίστωσε ότι τελικός καὶ ἀμετάθετος στόχος τῆς Τουρκίας εἶναι ἡ κατάληψη καὶ τουρκοποίηση ὀλόκληρης τῆς Κύπρου. Ἡ κωλυσιεργία στὶς ἐπὶ σαράντα χρόνια διεξαγόμενες συνομιλίες καθὼς καὶ ὁ συνεχιζόμενος καὶ ἐντεινόμενος ἐποικισμὸς σ' αὐτὸ ἀποσκοποῦν».

Η Ιστορία πολύ σοφά χαρακτηρίστηκε ως η σύνθρονος με τους Θεούς Επιστήμη. Νομίζω όμως ότι τότε μόνο μπορούμε να της δώσουμε αυτό τον επίζηλο τίτλο, όχι όταν τη μελετούμε γνωσιολογικά, αλλά βιωματικά. Όταν μάς ανεβάζει στις υψηλές εκείνες σφαίρες, από τις οποίες μπορούμε, με πνεύμα ελεύθερο και απαλλαγμένο από οποιδήποτε πάθος και σκοπιμότητα, να αξιολογούμε τα ιστορικά γεγονότα, να διδασκόμαστε από τα πάθη και τα λάθη μας, να μιμούμεθα αφομοιωτικά και δυναμικά τα επιτεύγματά μας και να βιώνουμε τα διδάγματά της. Τότε πράγματι η Ιστορία αποβαίνει η φωτεινή δάδα του παρελθόντος στα χέρια μας και μάς φωτίζει στην πορεία του ιστορικού μας γίγνεσθαι για το μέλλον μας, το οποίο συνεχώς θα γίνεται και δυσκολότερο.

Καυχώμεθα συνήθως - και είναι αλήθεια – ότι έχουμε μια μακραίωνα ιστορική πορεία· και ότι είμεθα απόγονοι ενός αγωνιστικού ελληνισμού που δημιούργησε ένα λαμπρότατο πνευματικό πολιτισμό πάνω στον οποίο στηρίκτηκε η πρόοδος τής ανθρωπότητας. Καυχώμεθα επίσης ότι η ιστορική μας πορεία είναι ταυτισμένη με τους αγώνες τής ελευθερίας μας. Και αυτό είναι αλήθεια. Οι Μηδικοί πόλεμοι στην αρχαιότητα, οι αγώνες τού Ονήσιλου και του Ευαγόρα για την ελευθερία τής Κύπρου, οι Βυζαντινοί επικοί αγώνες κατά των ποικιλωνύμων βαρβαρικών λαών τής Ανατολής, το 21 και ο αγώνας τής ΕΟΚΑ για αποτίναξη τού Αγγλικού ζυγού, αυτό επιμαρτυρούν.

Όμως, γιατί αναπαυόμαστε πάνω στις δάφνες τού παρελθόντος; Γιατί δεν μελετούμε πιο πολύ τις αδυναμίες μας και τα ανεπίτρεπτα ιστορικά μας λάθη; Συνήθως εκθειάζουμε το 21 γιατί αυτό αποτέλεσε την αρχή τής

εθνικής μας παλιγγενεσίας. Δικαίως. Το 21 αποτελεί όντως ένα ιστορικό επίτευγμα! Ένα ιστορικό θαύμα! Όμως πόσο έχουμε μελετήσει και πόσο έχουμε διδαχτεί από τα φρικιαστικά εγκλήματα των δύο εμφυλίων πολέμων που συνέβησαν κατά την περίοδο τού απελευθερωτικού μας αγώνα, και τα οποία λίγο έλειψε να οδηγήσουν τον ελληνισμό στον οριστικό αφανισμό από το ιστορικό προσκήνιο; Ποιος εχέφρων άνθρωπος μπορεί να διανοηθεί ότι οι Έλληνες προτού ακόμη εκδιώξουν τον Τούρκο από την Ελλάδα άρχισαν να σφάζονται αναμεταξύ τους; Για να κυβερνήσουν ποιους και ποια χώρα; Μα ο Ιμπραήμ βρισκόταν ακόμα μέσα στην Πελοπόννησο με τακτικό στρατό και ερήμωνε και λεηλατούσε και έκαιγε τα δάση και έκανε στρατιωτικούς περιπάτους σφάζοντας και δηλώνοντας οτιδήποτε εύρισκε μπροστά του. Και τα αδελφικά χέρια, αυτά τα ίδια χέρια που είχαν δώσει τον ιερό όρκο ότι θα πολεμήσουν για την ελευθερία τής Ελλάδας, είχαν ήδη φυλακίσει τον νικητή τού Δράμαλη, τον σωτήρα τής Εθνεγερσίας και τον εμπνευστή των αγωνιζόμενων Ελλήνων, τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη· και κυνηγούσαν να σκοτώσουν όσους τον συμπαθούσαν. Ποιος μελετητής της ιστορίας μπορεί να μελετά τέτοια γεγονότα και να μη νιώθει ότι η ψυχή του γονατίζει από πόνο και οδύνη; Και ποιος μελετητής που έχει μέσα του τη στοιχειώδη αγάπη προς τις ιερές αυτές έννοιες που λέγονται Πατρίδα, Ελευθερία, Άνθρωπος, Συναγωνιστής, θα επιτρέψει να αναφυηθούν τέτοια γεγονότα στην ιστορική μας πορεία;

Και όμως τα ίδια τραγικά και εγκληματικά λάθη του 21 επαναλήφθηκαν στην Ελλάδα με τη δολοφονία τού Καποδίστρια, επαναλήφθηκαν κατά την περίοδο του εθνικού διχασμού με τους φιλοβασιλικούς και φιλοβενιζελικούς, με αποτέλεσμα την τραγική μικρασιατική καταστροφή. Επανελήφθηκαν ευθύς μετά την επώδυνη γερμανοϊταλική κατοχή, στον απίστευτο εκείνο εμφύλιο πόλεμο με τις δεκάδες χιλιάδες των νεκρών. Και δυστυχώς επανελήφθησαν και στην Κύπρο μας ευθύς μετά την απελευθέρωσή μας από τον αγγλικό ζυγό. Τα λάθη τού 21, του 16 και του 46 δεν μάς δίδαξαν, δεν μάς φρονημάτισαν, δεν μάς νουθέτησαν. Η συμβουλή τού εθνικού μας Ποιητή

Η Διχόνοια που βαστάει ένα σκήπτρο η δολερή
καθενός χαμογελάει, «πάρ' το», λέγοντας, «και συ».

Κειο το σκήπτρο που σας δείχνει έχει αλήθεια ωραία θωριά.

μην το πιάστε, γιατί ρίχνει εισέ δάκρυα θλιβερά.

Από στόμα οπού φθονάει, παλληκάρια, ας μην πωθεί,

πως το χέρι σας κτυπάει του αδελφού την κεφαλή.

Μην ειπούν στο στοχασμό τους τα ξένη έθνη αληθινά:

«Εάν μισούνται ανάμεσό τους δεν τους πρέπει ελευθεριά»

περνά από την ψυχοσύνθεσή μας μόνο σαν μια ωραία ποιητική και παραστατική εικόνα. Συνήθως επαινούμε τον Σολωμό για τις ποιητικές του συλλήψεις και για τη διδακτική του ικανότητα. **Αλλά στην ψυχοσύνθεσή μας δεν περνά ως μια σοφότατη βιωματική απόφαση!**

Ο ίδιος ο Σολωμός με πόνο ψυχής το είχε επισημάνει αυτό. Συγκεκριμένα, σε μια επιστολή του προς τον υπέροχο εκείνο πνευματικό άνθρωπο, τον αγωνιστή και υπέρμαχο των αξιών τής ζωής, τον Γεώργιο Τερτσέτη, έγραφε.

« Πάνε είκοσι χρόνια που σαν σήμερα η Ελλάδα έσπασε τις αλυσίδες. Η μέρα αυτή τού Ευαγγελισμού είναι μέρα για χαρά και δάκρυα. Χαρά για τα μελλούμενα, δάκρυα για τη σκλαβιά την περασμένη. Και για το σήμερα τι να ειπώ; Η διαφθορά είναι τόσο γενική κι έχει τόσο βαθιές τις ρίζες της που σε κάνει να σαστίζεις. Μόνον όταν οι αφορμές τής διαφθοράς εξολοθρευθούν πέρα ως πέρα θα μπορέσουμε να έχουμε μια ηθική αναγέννηση. Τότε το μέλλον μας θα είναι μεγάλο, όταν όλα στηριχθούν στην ηθική, όταν θριαμβεύσει η δικαιοσύνη, όταν τα γράμματα καλλιεργηθούν, όχι για μάταιη επίδειξη παρά για το όφελος τού λαού, που έχει ανάγκη από παιδεία και από μόρφωση όχι σχολαστική. Τότε θα έχουμε – ή μάλλον θα έχουν τα παιδιά μας – μια ηθική αναγέννηση και το μέλλον θα είναι μεγάλο».¹

Εδώ πιστεύω έγκειται και η ουσία τού χρέους μας· να αποκτήσουμε αυτό που λέμε ιστορική αυτοσυνειδησία. Μόνο αυτή θα επιφέρει και την ηθική μας αναγέννηση. Τότε και μόνο «το μέλλον θα είναι μεγάλο». Τότε και μόνο η Ιστορία θα είναι σύνθρονος των θεών. Γιατί θα είναι σε θέση να μας εμπνέει και να μας καθοδηγεί στους κόσμους τής ιστορικής και πνευματικής μας δημιουργίας και καταξίωσης.

¹ Ανδρέας Καραντώνης. Και πάλιν Σολωμός, ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ, Χριστούγεννα τού 1957, σελ. 81-84

ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΧΡ. ΓΙΑΓΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Μέσα μου νιώθω ότι η ζωή μου είναι ταυτισμένη με τον πόνο και την οδύνη τής Κύπρου μας! Της άλλοτε μακαρίας και αέρινης νήσου! Μα, η οποία τώρα βρίσκεται πνιγμένη στης κατοχής το δάκρυ. Το 38% τού εδάφους της το πατά ο βάρβαρος Αττίλας από το 1974. Η βία τής ασιατικής στέπας έχει μολύνει τη νήσο των Αγίων και των Μαρτύρων.

Κάποιο πρωινό, ο πόθος μου και η αγάπη μου με οδήγησαν στον Πενταδάκτυλο... στο περήφανο βουνό του Μύθου και τής Ιστορίας! Ήθελα να βρεθώ στις αετήσιες βουνοκορφές του, να αναπολήσω τα ιστορικά δρώμενα και να μιλήσω μαζί του. Μιλούμε και οι δυο την ελληνική γλώσσα. Εκείνος, βέβαια, την γνωρίζει καλύτερα από μένα, αφού την ακούει και την ομιλεί για τριανταπέντε ολόκληρους αιώνες!

Είναι το βουνό που το πότισαν με το αίμα τους, δια μέσου των αιώνων, χιλιάδες αγωνιστές τής Πατρίδας και τής Ελευθερίας και ευάριθμοι άγιοι τής Πίστεώς μας!

Είναι το βουνό του Διγενή Ακρίτα, που έσπευσε από τη Μικρά Ασία για να προστατεύσει τη Βυζαντινή μας Κύπρο από τη μάστιγα των αραβικών επιδρομών.

Είναι το βουνό, όπου έδρασε ηρωικά ο υπαρχηγός τής Ε.Ο.Κ.Α. Γρηγόρης Αυξεντίου... και λίγο πιο κάτω, στην πολύφλοισβη θάλασσα, στην ιερά μονή τής Αχειροποιήτου, τέλεσε τους γάμους του με τη Βασιλική, ενώ τα παλληκάρια του φρουρούσαν ένοπλοι το ιερό και πανέμορφο εκκλησάκι...

Είναι το βουνό, όπου πολέμησε ηρωικά και έπεσε μαχόμενος, «λυτρώσαι Πάτρην πολύδακρυν», ένας άλλος αετός τής Λευτεριάς, ο Κυριάκος Μάτσης.

Μα τώρα... στις κορυφογραμμές του κυματίζει η σημαία του κατακτητή και πάνω του είναι χαραγμένο... και να το πει κανείς πονάει αφάνταστα... το μισοφέγγαρο τής βίας και τής αρπαγής.

Ο Πενταδάκτυλος... στέκει εκεί... βουβός, αμίλητος, σιωπηλός, θλιμμένος. Δεν γνωρίζει αυτούς που τον διαφεντεύουν... και νιώθει ορφανός... και αφάνταστα πληγωμένος και καταπιεσμένος.

« Απορώ πώς συνεννοούνται μαζί του!
Απορώ τι γλώσσα τού μιλούν!»

Μα ταυτόχρονα είναι περήφανος και απτόητος.

« Ελάτε τώρα! Έχω δει σαν κι εσάς,
Έχουν δει τα μάτια μου σαν εσάς!» Κώστας Μόντης.

Νιώθω τους παλμούς τής καρδιάς μου να εναρμονίζονται πλήρως σε μια συγχορδία πόνου και οδύνης. Τα μάτια μου δακρύζουν. Είναι ποτέ δυνατό στον 20^ο αιώνα, ο Ελληνισμός, μετά από μια ένδοξη και μακραίωνα διδακτική ιστορία, να υφίσταται τέτοιες εθνικές ταπεινώσεις; Μού φαίνεται αδύνατο και απίστευτο! Και όμως είναι μια σκληρή και αδυσώπητη πραγματικότητα.

Στη μνήμη μου έρχονται οι στίχοι του Κώστα Μόντη του ποιητή που θαρσαλέως μίλησε στον Πενταδάκτυλο.

«Ανασήκωσε την πλάτη
 κι απόσεισέ τους Πενταδάχτυλε,
 Ανασήκωσε την πλάτη κι απόσχισέ τους.
 Ανασήκωσε την πλάτη
 κι απόσεισέ τους Πενταδάχτυλέ μου».

Βαθύτατα θλιψμένος γονατίζω. Θέλω να προσευχηθώ για την Ελευθερία τού Πενταδάκτυλου και τής θαλασσοφίλητης Κερύνειας μας, για την ελευθερία όλων των κατεχομένων εδαφών μας.

Κύριε, ό Θεος τῶν πατέρων ἡμῶν, οἶδα ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἡνομήσαμεν καὶ οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι ἄραι τὰ ὅμματα ἡμῶν πρὸς τὸ ὑψος τῆς μεγαλωσύνης Σου. Ὁμως Σύ, Κύριε, εἴ πολυέλεος καὶ πολυεύσπλαγχνος. Διὸ πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρός. Γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός Σου ἐφ' ἡμᾶς καθάπερ ἡλπίσαμεν ἐπὶ Σέ. "Ἐπιδε ἐφ' ἡμᾶς, ἵλεῳ καὶ φιλανθρώπῳ ὅμματι, καὶ φύλαξον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων Σου. Ἀποδίωξον ἀφ' ἡμῶν πάντα ἔχθρὸν καὶ πολέμιον. Δός, Κύριε, Δικαιοσύνην τῇ νήσῳ τῶν Ἅγιών καὶ τῶν Μαρτύρων. Ναί, Κύριε, διότι τὰ θυσιαστήριά Σου κατέσκαψαν οἱ τῆς Ἀγαρ καὶ τοὺς ναούς Σου ἐβεβήλωσαν. Τοὺς πιστοὺς Σου, οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δὲ βίᾳ καὶ λόγχῃ ἐξεδίωξαν ἐκ τῶν πατρογονικῶν αὐτῶν ἔστιῶν.

'Ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, ἐν τῷ κατεχομένῳ τμήματι τῆς Πατρίδος ἡμῶν, οὐκ ἐτελέσθη θεία Λειτουργία, οὐδὲ Προσφορά. Οὐκ ἔστι χαρὰ Βαπτίσεως, οὐδὲ Γάμου, οὐδὲ Μυστηρίων. Οὐκ ἔστι τόπος τοῦ καρπῶσαι καὶ εύρειν ἡμᾶς χάριν καὶ ἔλεος.

Διό Σοι προσπίπτομεν καὶ ἰκετεύομεν. Τὴν ἐπηρμένην ὁφρῦν τῶν κατακτητῶν ταπείνωσον... τὰ ὅπλα αὐτῶν σύντριψον τῇ κραταιᾷ Σου χειρί. Ἀποδίωξον ἀπὸ τῆς γῆς τῶν πατέρων ἡμῶν τάς ὄρδας τῶν βαρβάρων καὶ ἀλλοθρήσκων εἰσβολέων, τῶν ἔξουθενούντων τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἑκκλησίας Σου.

Τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀδελφοὺς ἡμῶν ἐλευθέρωσον καὶ σύναψον τοῖς οἰκείοις αὐτῶν. Τάς ψυχὰς τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πεσόντων ἀδελφῶν ἡμῶν ἀνάπαυσον ἐν σκηναῖς δικαίων, ὅπου ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ προσώπου Σου εὐφραίνει πάντας τοὺς ἀπ' αἰώνων Σοὶ εὐαρεστήσαντας Ἅγιους Σου. Ἡμῖν δὲ χάρισαι τὴν εὐφροσύνην τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς δούλης ἡμῶν πατρίδος...

πρεσβείαις τῆς παναχράντου Σου Μητρὸς καὶ πάντων Σου τῶν ἄγίων. Ἄμήν.

Καθώς είμαι γονυκλινής... ἐνδακρυς... τανύπτερος η μνήμη μου... μεταβαίνει στην «Αιολική Γη» τού Ηλία Βενέζη... Παίρνω λίγο χώμα στις παλάμες μου... Το κλείνω στα χέρια μου και το ακουμπώ στην καρδιά μου. Προσπαθώ να αφουγκραστώ τον παλμό του· γιατί αισθάνομαι ότι κι αυτό έχει ψυχή. ΤΟ ΝΙΩΘΩ ΟΤΙ ΕΥΩΔΙΑΖΕΙ ΕΛΛΑΔΑ!

Είναι ποτισμένο με το τιμημένο αίμα των ηρώων τής Πατρίδας μας και των μαρτύρων τής Πίστεώς μας! Πάνω σ' αυτό το χώμα γονάτισαν εκατοντάδες χιλιάδες ορθοδόξων χριστιανών και προσευχήθηκαν για την ευτυχία τους, για την αγάπη, για τη δικαιοσύνη για την ελευθερία τής Κύπρου μας. Είναι χώμα τής Κύπρου μας που είναι καθαγιασμένο από τους άγιους πόδες των Αποστόλων Παύλου, Βαρνάβα και Μάρκου, καθώς και όλων των διαδόχων αυτών...

Αυτό το χώμα που κρατώ, με ιερό δέος, στις παλάμες μου δεν το ανταλλάσσω ούτε με όλο το χρυσάφι τού κόσμου. Είναι καθαγιασμένο από το άλικο αίμα επωνύμων και ανωνύμων μαχητών τής Ε.Ο.Κ.Α. καθώς και των δισχιλίων και πλέον ηρώων της επικής αντίστασης τού 1974, που έπεσαν ηρωικώς μαχόμενοι για την τιμή τής ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ! Γ' αυτό και είναι τόσο ιερό για μένα!

Στη μνήμη μου έρχεται ένας άλλος φλογερός αγωνιστής τής Λευτεριάς, που έγραψε με πόνο και πάθος γι' αυτά τα χώματα. Ο Βάσος Λυσσαρίδης.

«Δεν θα ανεχθούμε να είμαστε η τελευταία γενιά Ελληνοκυπρίων στα χώματα τού Ονήσιλου, τού Ρε, τού Αυξεντίου, τού Μάτση.

Χώματα αιώνια, χώματα σοφά
 Χώματα διψασμένα για Λευτεριά!
 Χώματα πλούσια σε σπέρμα Ελληνικό.
 Χώματα που φιλοξενούν το ντι εν ἔι
 τού Ζήνωνα, τού Κίμωνα, τού Ρέ.
 Χώματα αδούλωτα, χώματα δουλεμένα.
 Χώματα πικρά, χώματα στεγνά.
 Χώματα επαναστατημένα.
ΧΩΜΑΤΑ ΠΙΚΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΔΙΚΟ ΔΑΚΡΥ
ΧΩΜΑΤΑ ΓΛΥΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΙΜΑ.
ΧΩΜΑΤΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ!»

Πώς λοιπό να μη νιώθω ότι αυτά τα χώματα ευωδιάζουν ΕΛΛΑΔΑ! Πώς να μη νιώθω ότι αυτά τα χώματα με χρεώνουν με την αγωνιστικότητα και με το όραμα τής ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ τής Κύπρου μας!

Μέσα μου νιώθω ότι σ' αυτά εδώ τα μέρη ο Ελληνισμός, και μαζί του ολόκληρη η ανθρωπότητα, δίδουν τις πιο ιερές και τις πιο δύσκολες εξετάσεις! Δίδουν εξετάσεις κατά πόσο πιστεύουν στις διαχρονικές αξίες τής ζωής και ιδιαίτερα στις υπέρτατες και διαχρονικές αξίες τής Δικαιοσύνης και τής Ελευθερίας!

Καθώς την βιώνω και την ονειρεύομαι... την βλέπω με τα μάτια τής ψυχής μου, σαν μια θεϊκή μορφή περιβεβλημένη με

«Λάμψιν φλογώδη
Χείλος, μέτωπο, οφθαλμό.
Φως στο χέρι, φως στο πόδι,
κι' όλα γύρω της να 'ναι ΦΩΣ».

Στροφή 95^η από τον Εθνικό μας Ύμνο.

Γι' αυτό και μέσα μου βιώνω τα υψηλόφρονα μηνύματά της! Αισθάνομαι ότι βρίσκομαι σε μια αλληλοπεριχώρηση μαζί Της! Νιώθω ότι διαλέγομαι μαζί Της· και επαναλαμβάνω κι' εγώ... τι άλλο... αυτό που συγκινημένος, μέσα από τα σπλάγχνα του, τής είπε ο εθνικός μας Ποιητής.

« ΘΕΑ... δεν ημπορώ ν' ακούσω τη φωνή Σου,
κι' ευθύς τού Ελληνικού κόσμου να την χαρίσω;»

Γ'1. Από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους.

« Εγύρισεν η παράξενη τού κόσμου ταξιδεύτρα,
Μού 'πε με ΘΕΙΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ βρεμένο μ' ένα δάκρυ,
κόψ' το νερό στη ΜΑΝΑ ΤΟΥ, μπάσ' το στο περιβόλι
στο περιβόλι ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ το μοσχαναθρεμμένο».

Γ'10. Από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους.

Ναι, στην ψυχή μας θα Σε βάλουμε πανώρια ΘΕΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ! Εκεί, ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ θα Σε θρονιάσουμε! Και δεν θα σε ξαναφήσουμε να φύγεις ποτέ πια από μέσα μας. Ποτέ!

Και θα σε υψώσουμε και στις πέντε κορυφές τού ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ. Πιατί στη συνείδησή μας είσαι ταυτισμένη με την έννοια τού Ελληνισμού!

Και από 'κει πάνω ψηλά θα μάς ζωογονείς εσαεί και θα μάς καθοδηγείς για πάντα στους κόσμους των υψηλών ιδανικών τού χρέους και τής τιμής! Και θα μάς φωτίζεις, για να φωτίζουμε κι εμείς, με τη σειρά μας, ολόκληρο τον κόσμο με

ΤΟ ΘΕΪΚΟ ΣΟΥ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΛΚΤΙΚΟ ΣΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟ!

ΤΟ ΛΙΜΑΝΑΚΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Θα σταθούμε στη γη που μας γέννησε
με τη μνήμη εκείνων που διάβηκαν
την αγάπη για κείνους που θα 'ρθουνε
και τη θεία γαλήνη στα σπλάχνα

Nίκος Κρανιδιώτης

χαιρετισμός του αρχιεπισκόπου κύπρου Χρυσοστόμου Β' στο φιλολογικό μνημοσύνο του Μακάριου

ΠΑΝΑΓΙΑ 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συνήλθαμε απόψε εδώ για να τιμήσουμε για μια ακόμη φορά τον αλήστον μνήμης Αρχιεπίσκοπο και Εθνάρχη τής Κύπρου Μακάριο τον Γ'.

Η αποψινή σεμνή τελετή είναι αφιερωμένη στη γενέθλια ημέρα αυτού. Ήδη μπήκαμε στη δεύτερη εκατονταετία από τής γεννήσεώς του. Και ανατρέχοντας τη ζωή τού αείμνηστου Πρωθιεράρχη ευρισκόμεθα σε αμηχανία. Τί πρώτον και τι ύστερον να εξωτερικεύσουμε εκ των πλημμυρούντων την καρδία ημών αισθημάτων! Τιμής, σεβασμού, υπερηφανείας ή πόνου, οδύνης και αγανακτήσεως;

Τιμής γιατί αξιωθήκαμε να έχουμε έναν πρωθιεράρχη, που παρά το άσημο τής καταγωγής του και της σμικρότητας της πατρίδας μας, της οποίας για τρεις δεκαετίες υπήρξε Ηγέτης, ξεπέρασε αυτά τα όρια και αναδείχτηκε ένας πνευματικός και εθνικός ταγός παγκόσμιας εμβέλειας.

Αυτόν τον Ηγέτη τον σεβάστηκαν οι μεγαλύτερες προσωπικότητες τού κόσμου, ανάμεσα στους οποίους ο πρόεδρος της Αμερικής αείμνηστος Τζών Κέννεντυ, ο ηγέτης των Ινδιών Παντίτ Νεχρού, ο στρατάρχης Τίτο, ο Πρόεδρος τής Αιγύπτου Νάσσερ και πολλοί άλλοι.

Μάς εντυπωσιάζει το γεγονός που αναφέρεται στην επίσκεψη τού Μακαρίου στην Αμερική. Ο Κέννεντυ γεμάτος θαυμασμό και σεβασμό για τον μεγάλο μας Ηγέτη θρυμματίζει κάθε καθιερωμένο πρωτόκολλο και σπεύδει να τον υποδεχθεί προσωπικά και με βαθειά εγκαρδιότητα, στην κλίμακα τού αεροπλάνου. Εις δε την προσφώνησή του είπε χαρακτηριστικά:

«Σάς αναγνωρίζομε και Σάς θαυμάζομεν Μακαριώτατε, ως θαρραλέον μαχητήν τής Ελευθερίας».

Και πέραν τούτου ο Μακάριος εδέσποζε των αρχηγών, κρατών και κυβερνήσεων τού αναδυόμενου τότε στο ιστορικό προσκήνιο τρίτου Κόσμου των Αδεσμεύτων.

Παράλληλα όμως αισθανόμεθα και οδύνη βαθειά διότι ο λαοπρόβλητος αυτός Ηγέτης που τόσο πολύ αγαπήθηκε από τη συντριπτική πλειοψηφία τού κυπριακού λαού μισήθηκε και τόσο άδικα από μια ελεεινή μειοψηφία, η οποία δυστυχώς κατάφερε να φέρει μια τόσο μεγάλη καταστροφή στην πατρίδα μας. Ας μού επιτραπεί στο σημείο αυτό να πω την αποκρυσταλλωμένη μου άποψη για τον Μακάριο. Εκείνοι που τόν μίσησαν ανήκουν σε δύο κατηγορίες. Ήταν πρώτα εκείνοι που τον ζήλευαν και κατά δεύτερον λόγο εκείνοι που δεν τον γνώριζαν. Εκείνοι που τον ζήλευαν αισθανόντουσαν πολύ μικροί απέναντι του και αντιλαμβάνονταν ότι ποτέ δεν θα φθάσουν στο ύψος εκείνου. Και πίστευαν ότι κατηγορώντας τον θα τον μειώσουν και θα μπορέσουν να τον φθάσουν. Εκείνοι πάλιν που δεν τον γνώρισαν δεν μπορούσαν να φανταστούν τον ιπποτισμό του, την προσήνειά του, τη διορατικότητά του, τη λεπτότητα τού χαρακτήρα του και γενικά το θησαύρισμα των αρετών που κοσμούσαν την προσωπικότητά Του. Γιατί ήταν αδύνατο να γνωρίσεις τον Μακάριο και να μην τον θαυμάσεις για τις πολλαπλές του αρετές.

Για όλα, όσα πιο πάνω αναφέραμε, ο αείμνηστος Μακάριος διαισθανόμενος την εχθρότητα των ισχυρών της Γης προσπαθούσε με πολλή δεξιότητα να χειρίζεται το εθνικό μας θέμα. Και παρ' όλο που διερχόταν εν μέσω υφάλων και σκοπέλων και συμπληγάδων πολλών πάντοτε τα κατάφερνε, ως δεξιός πηδαλιούχος, να ξεφεύγει από τα αδιέξοδα. Και αγωνίζόταν συνεχώς να επιτύχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για το εθνικό μας θέμα. Αυτά που θα εξασφάλιζαν στον λαό του, που τάχθηκε να υπηρετήσει, την εθνική του επιβίωση, την προκοπή του και την ευτυχία του.

Αλλά – αλίμονον – μια δράκα αφρόνων στρατιωτικών, παρασυρθείσα και αυτή από ψεύτικες υποσχέσεις, κατέστρεψε τη μικρή μας πατρίδα, παρ' όλες τις σαφείς και σοφές προειδοποιήσεις του, ότι θα καταστούν νεκροθάπτες τής ενώσεως και θα επιφέρουν τη διχοτόμηση και τελικά την τουρκοποίηση τής πατρίδας μας. Δυστυχώς η στάση τους εκείνη συντέλεσε, ώστε να συντομευθεί η επίγεια ζωή του και να μάς φύγει τόσο πρόωρα από τη ζωή, τη

στιγμή που τον είχαμε τόσο μεγάλη ανάγκη.

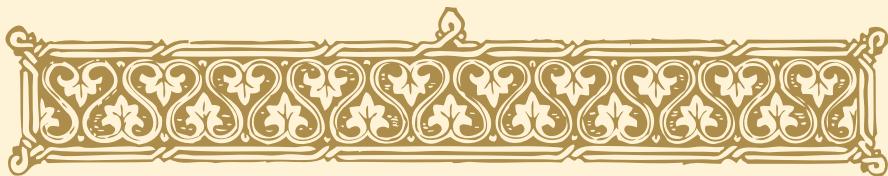
Συμπερασματικά θα έλεγα ότι ο Μακάριος ήταν μια φωτισμένη και πολυδιάστατη προσωπικότητα, πλημμυρισμένη από υψηλόφρονες ιδεολογικούς οραματισμούς. Στην συνείδησή μας βρίσκεται στο ίδιο ύψος με τους Πατέρες τής Εκκλησίας μας και τους Ήρωες τής Φυλής μας! **Π' αυτό και πάντοτε τον νιώθουμε ως τον πνευματικό μας Πατέρα και τον εμπνευσμένο μας Καθοδηγητή και Ηγέτη.**

Ήταν ο σημαιοφόρος των πόθων και των ελπίδων μας. Πρότυπο συνειδητού εκκλησιαστικού ανδρός. Πρότυπο εθνικού και χαρισματικού ηγέτη. Πρότυπο ευψυχίας και αγωνιστικότητας. Πρότυπο χρέους και προσήλωσης προς την Εκκλησία και την Πατρίδα.

Ας είναι αιωνία η μνήμη Του.

ΤΟ ΘΡΟΝΙ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ. ΕΔΩ ΑΝΑΠΑΙΑΥΕΤΑΙ ΤΟ ΣΚΗΝΩΜΑ ΤΟΥ ΕΘΝΑΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΝΙΚΗΘΗΚΑΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΑ «ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ» ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΥΔΡΑΣ

Πεποίθηση και διδασκαλία είναι της Εκκλησίας μας ότι ό Θεός πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησε¹ Ἐδωσε αξία και ἐθεσε τους όρους που θα διέπουν τις σχέσεις ἐμψυχων και ἀψυχων, χάρισε νόμους στη φύση. Σε συγκεκριμένη στιγμή μάλιστα της ιστορίας ἐδωσε και τον Νόμο για να ρυθμίζει τις μεταξύ των ανθρώπων σχέσεις και όλων με τον Θεό. Η μη τήρηση των νόμων συνιστά εκτροπή. Για τον Θεό όμως όταν νικώνται οι όροι της φύσεως είναι ευλογία. Αυτό συνέβη στην περίπτωση της Θεοτόκου. Το διατρανώνει ο ιερός υμνωδός λέγοντας «Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι»². Το αποτέλεσμα της ήττας των νόμων το απολαμβάνουμε εμείς διαχρονικά. Είναι η νίκη που ἔφερε την ήττα του διαβόλου. Γι' αυτό και ο θάνατος, που θέλει αυτός ως τετελεσμένο γεγονός, γίνεται για τους χριστιανούς κοίμηση και πρόλογος ενός ξυπνήματος σε μια άλλη και αιώνια ζωή. Είναι προσδοκία διατυπωμένη στο σύμβολο της πίστης³ και που εκφράζεται στην συνείδηση του ορθόδοξα σκεπτόμενου εκκλησιαστικού πληρώματος.

Η νίκη προϋποθέτει μάχη. Είναι αυτή που κάνει η ανθρωπότητα μετά την εξορία του Αδάμ και Εύας από τον Παράδεισο, με αντίπαλο τον διάβολο. Ο ερχομός του Ιησού ήταν για να καταστρέψει τα έργα του⁴ και να επαναπατρισθούν οι πρωτόπλαστοι στον φυσικό τους χώρο. Η συμβολή της Παναγίας στην επάνοδο αυτή ήταν και είναι μέγιστη και βέβαιη.

Στην πρώτη γραμμή του πολέμου πηγαίνουν οι άριστοι, για να πετύχουν, για να νικήσουν. Σε τούτο τον πόλεμο, τον οριακό για την σωτηρία ή όχι της ανθρωπότητας, βρέθηκε η ανώτερη ύπαρξη και από τους αρχαγγέλους ακόμα, η Παναγία. Ως γυναίκα, δεν είναι πλέον από το ασθενές φύλο, αλλά από το πανίσχυρο. Με τη ζωή Της νίκησε τους όρους της φύσεως. Έζησε μέσα στην

1 Ψαλμ. 103,24

2 Ειρμός θ' ωδής Κανόνα Εορτής

3 Άρθρο 12 τού Συμβόλου τής Πίστεως.

4 Α' Ιωάν. Γ' 8

κοινωνία, αλλά δεν Την ακούμπησαν τα πάθη και οι αδυναμίες της κοινωνίας αυτής. Εκπλήρωσε το κοινό χρέος όλων των ανθρώπων. Έφυγε μεν από τη ζωή αυτή, βρίσκεται όμως μετά τρεις ημέρες το μνήμα Της κενό, καθώς δέχεται η παράδοση τής Εκκλησίας μας, χωρίς δηλαδή το πανάχραντο σώμα Της. Υπάρχει ολόσωμη δίπλα στον Χριστό και παιδί Της. Με τη μετάστασή Της «τρέχει προς τον Χριστό»⁵ λέει ο υμνωδός, και εμείς απολαμβάνουμε αιώνες τώρα τ' αμέτρητα θαύματα χάρη στη θέση Της, μετά την Αγία Τριάδα. Την ακολουθούμε, με την αποστολική συμβουλή να είναι σαφέστατη: να τρέξουμε και εμείς «μέ ύπομονή τόν ἀγώνα πού προβάλλει μπροστά μας»⁶. Έναν αγώνα δύσκολο, με τέρμα εκεί που βρίσκεται η Θεοτόκος και όλοι οι Άγιοι.

Τα χέρια που Εκείνη δάνεισε στον Χριστό με τη γέννα Του, τα ίδια γίνονται τα όργανα που λαμβάνουν την πάναγνη ψυχή Της. Είναι τα ίδια που χειραγωγούν τη δική μας ζωή, ώστε και τη φύση να τιμάμε, ως προσωπική ή ως περιβάλλον, και τους νόμους να σεβόμαστε.

Στην περίπτωση της Υπεραγίας Θεοτόκου βλέπουμε μια τεράστια ήττα των νόμων – όρων της φύσης. Ήρθε παρά τη φύση, από υπέργηρους γονείς, γέννησε Τον έχοντα διπλή τη φύση, τον Θεάνθρωπο Χριστό και φεύγει υπέρ φύση, παραδίδουσα την άχραντη ψυχή Της στα πανάχραντα χέρια Του. Το αίμα Της έγινε αίμα Του και η σάρκα Της σάρκα Του. Γι' αυτό και δεν μπορούσε να μείνει εκεί που είναι όλοι οι άλλοι, δίκαιοι ή αμαρτωλοί, αλλά κοντά Του ολοζώντανη, όπως και στη γη. Όταν και άγγελοι δεν μπορούν να ατενίσουν τη μορφή Της («χαῖρε βάθος δυσθεώρητον καὶ Ἄγγελων δόφθαλμοῖς» μας πληροφορεί ο Ακάθιστος Ύμνος⁷), αφού έγινε Θεοδόχος και Θεοτόκος, δεν θα μπορούσε να κρατηθεί στον σκοτεινό θάλαμο του Άδη, γι' αυτό «ὅπου γάρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις»⁸.

Είναι αυτή η φύση που θέλει τον άνθρωπο να τεκνοποιεί μέχρι ορισμένη ηλικία. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ανθρώπινος οργανισμός δεν μπορεί να αντέξει ούτε την τεκνοποιία μετά από κάποια χρόνια, ούτε πολύ περισσότερο την ανατροφή των παιδιών του. Υπάρχουν ισορροπίες από τον Θεό κατά τη δημιουργία μας. Με τη σκέψη αυτή, η πίκρα της ατεκνίας υπήρχε και στους

5 Τροπάριο Α' ωδής κανόνα όρθρου 14ης Αυγούστου

6 Εβρ. Ιβ' 1

7 Γράμμα Α' Ακαθίστου Ύμνου

8 Θεοτοκίον βαρέως ήχου

υπέργηρους Ιωακείμ και Άννα, που μεγάλοι ήταν στην ηλικία, είχαν όμως και μεγάλη την πίστη. Και το θαύμα γίνεται, αυτό που συναντά τη νίκη της φύσεως και γεννά τη Θεόπαιδα Μαριάμ. Έτσι γίνεται η απαρχή για να πραγματοποιηθεί το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία της ανθρωπότητας. Ο Θεός που θέλει «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν»⁹ δείχνει με τη γέννηση τής Παναγίας ότι η ζωή μας χρειάζεται ένα θαύμα για να γίνει η ανατροπή. Από το σκοτάδι στο φως, από το ψέμα στην αλήθεια. Η Παναγία είχε μια ολοφότεινη ζωή, χωρίς τη παραμικρή σκιά αμαρτίας και ήταν η μόνη έτοιμη να γεννήσει Εκείνον που είναι το «φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ»¹⁰.

Η Γέννα Της δεν χαροποιεί μόνο τους γονείς Της αλλά την οικουμένη όλη όπως μας πληροφορεί και το απολυτίκιο της εορτής της Γέννησής Της : «χαράν ἐμήνυσε πάσῃ τῇ οικουμένῃ» Ποιος θα φανταζόταν ότι η θυγατέρα των Ιωακείμ και Άννας θα ήταν στο επίκεντρο της ιστορίας για αιώνες αιώνων και ότι θα Την μακαρίζουν οι γενεές όλες για την τόλμη Της να πει το «ναι» στη θεία βούληση να γίνει Μητέρα τού ενός προσώπου τής Αγίας Τριάδας; Να διακονήσει δηλαδή τον ίδιο τον Θεό ολόκαρδα, με τον τρόπο και τη θέση που διέθετε, με την ταπείνωση και την αγνότητα Της! Αρετές που όταν λείπουν δεν μας καθιστούν απλά φτωχούς, αλλά ξένους και απόμακρους από τον Θεό και Πλάστη μας; παράδειγμα ο διάβολος.

Όλα ήταν ένα θαύμα στη ζωή Της και όλα για ένα πρόσωπο. Εκείνον που θα θεραπεύσει το τραύμα μας, αυτό που είχε καταφέρει ο διάβολος και μας είχε σκοτώσει πνευματικά. Ήμασταν μακριά από τον Θεό και η επιστροφή μας αρχίζει με τη Γέννα Της. Όσο απομακρυνόμαστε από τη χάρη Του, τόσο χάνουμε τη χαρά και γινόμαστε έρμαια όσων μας υπόσχονται ψεύτικες και επίπλαστες στιγμές ευχαρίστησης. Όταν προσγειωνόμαστε όμως στην πραγματικότητα, καταλαβαίνουμε ότι είμαστε στην ουσία μόνοι μας και ανήμποροι να επανέλθουμε εκεί που μας αξίζει. Οι δυνάμεις μας πενιχρές γιατί είναι ανθρώπινες.

Το σχέδιο του Θεού για να αλλάξουν οι καταστάσεις υπηρετεί η Παναγία αφιερώνοντας τον εαυτό Της στον Ναό Του, γενόμενη έτσι το εργαστήριο στο οποίο συντελέστηκαν οι δύο φύσεις Χριστού¹¹. Εκείνος

9 Α' Τιμ. Β'4

10 Ιωάν. Ιδ'6

11 Θεοτοκίον μικρού εσπερινού Σαββάτου. Α' ήχου.

φέρει τη θεϊκή. Εκείνη δανείζει την ανθρώπινη, μόνη ικανή και αγνή. Ποιος δανείζεται άλλωστε από έναν υπερχρεωμένο; Ο άνθρωπος που τον έπνιξαν οι αμαρτίες, σώζεται από τον Χριστό που έρχεται θαυμαστά από την Παναγία.

Ύστερα, Την βλέπουμε να υπηρετεί τον Θεό με έναν πάναγνο τρόπο. Ο αρχικός ενδοιασμός Της έχει να κάνει με την ηθική Της, «άνδρα δεν γνώριζε»¹². Πῶς θα γίνονταν μητέρα; Ήταν αφιερωμένη στον Θεό από τους γονείς Της και θα γεννήσει Εκείνον που θα αφιερώσει την πορεία Του, μέχρι θανάτου και Ανάστασης, στον άνθρωπο! Θα δώσει τη ζωή Του «λύτρο για όλους»¹³ και φέρνει πλέον το τέλος στον πολυαιώνιο ταραχώδη βίο της οικουμένης. Την αθωάνει από τις αστοχίες της και της δίνει την ευκαιρία από κοινωνία συγκατοίκων να γίνει Εκκλησία και Παράδεισος. Αν και αθώος, φυλακίζεται πρώτα στη γη και στον χρόνο και ύστερα στα δεσμωτήρια των εχθρών Του. Όλα τα τολμά ο καρπός της Γέννας της Παναγίας. Μπορεί να είμαστε πλέον και εμείς, όχι απλά οι καρποφόροι της ζωής, αλλά οι πολύκαρποι της βιοτής μας, σε έργα αγάπης, σε αρετή και αγιότητα.

Οι γιορτές της Εκκλησίας μας φιλοδοξούν να μας αφυπνίσουν και να μας καταξιώσουν ως ανθρώπους και χριστιανούς και να Την μακαρίζουμε. «Τίποτα λοιπόν δεν υπάρχει στη ζωή όπως τη Θεοτόκο Μαρία. Γύρισε, άνθρωπε, ολόκληρη την κτίση και κοίταξε αν υπάρχει ισάξιο ή μεγαλύτερο από τη Θεοτόκο Μαρία. Γύρισε τη γη, κοίταξε ολόγυρα τη θάλασσα, εξέτασε τον αέρα, ερεύνησε με το νου σου τους ουρανούς, θυμήσου όλες τις αόρατες δυνάμεις και βλέπε, αν υπάρχει άλλο τέτοιο θαύμα σ' όλη την κρίση»¹⁴. Είναι το μοναδικό πρόσωπο που ήταν ικανό και εξυπηρετεί την κάθοδο και αξιώνεται την άνοδο. Κατεβαίνει δι' Αυτής ο Θεός στη γη, ανεβαίνει δι' Εκείνου στον ουρανό η Παναγία.

Όπως υπέρ φύση ήρθε στη γη η Θεοτόκος, έτσι με θαυμαστό τρόπο γεννά τον έχοντα διπλή τη φύση, τον Θεάνθρωπο Χριστό. Η άσπορος σύλληψή Της είναι το κύριο και ουσιώδες σημείο του θεομητορικού δόγματος. Η υμνολογία είναι σαφέστατη : «συνέλαβες χωρίς ανθρώπινη σπορά και εγέννησες με τρόπο που δεν μπορεί να εκφρασθεί»¹⁵. Για τον λόγο αυτό, όσοι χτυπούν ή αμφισβήτουν το πρόσωπό Της, όπως οι κάθε λογής αιρετικοί

12 Λουκά α'34

13 Μάρκ. Ι' 45

14 Ιωάννης Χρυσόστομος P.G.59.709

15 Θεοτοκίον Μεγάλου Εσπερινού Σαββάτου δ' ήχου

(λ.χ. χιλιαστές ή πεντηκοστιανοί), δεν είναι στην ουσία χριστιανοί, όσο και να θέλουν έτσι να αυτοχαρακτηρίζονται. Αν η Γέννηση του Χριστού δεν ήταν με θαύμα, δεν θα ήταν Θεός, αλλά πλάσμα σαν όλα τ' άλλα. Ήταν και παραμένει ο «άπατορας ἐκ μητρός καὶ ἀμήτορας ἐκ Πατρός»¹⁶. Νίκη των όρων της φύσεως που μόνο Εκείνος θα μπορούσε να κάνει.

Η νίκη δεν αφορά μόνο το μυστήριο της Γέννησης του Θεανθρώπου από μια γυναίκα, θνητή στα μάτια των γύρω Της, χαριτωμένη στα μάτια του Θεού. Η νίκη έχει να κάνει με τον σκοπό που πραγματοποιούνται όλα αυτά.

Ήρθε ο Χριστός με θέληση δεδομένη «να απομακρύνει τις αμαρτίες από τους ανθρώπους»¹⁷ αυτές που ταλαιπωρούσαν τον άνθρωπο, που τον μάτωναν και τον άφηναν με πληγές βαθιές, όχι όμως και ανίατες. Ο αναμάρτητος έρχεται για να σώσει αμαρτωλούς, μητέρα Του η Υπεραγία. Γεννιέται λοιπόν Εκείνος που έχει διπλή τη φύση, άνθρωπος για να μας πλησιάσει, Θεός για να μας σώσει, Θεάνθρωπος και Εκείνη Θεοτόκος. Τελικός λοιπόν σκοπός και οριστικός ήταν να σώσει όλους.¹⁸

Ο άνθρωπος δεν κατάλαβε τι ήθελε, ή το πρόσκαιρο συμφέρον του δεν του το επέτρεψε να καταλάβει. Γι' αυτό και όχι μόνο δεν Τον δέχθηκε με χαρά αλλά Τον ειρωνεύτηκε, Τον χλεύασε, και τέλος Τον σταύρωσε. Τον ήθελε και Τον θέλει νεκρό, άρα και τον αγώνα της Παναγίας μάταιο και ανώφελο.

Με την Ανάστασή Του όμως και την Ανάληψή Του απέδειξε ο Χριστός ότι ήταν και παραμένει ο μόνος ικανός να θεραπεύσει να τραύματα, που ο χαιρέκακος διάβολος μάς είχε καταφέρει. Να πάρει Εκείνος τις αμαρτίες όλων μας για να έχουμε πλέον όλοι μας το δικαίωμα στη χαρά και στην αιώνια ζωή. Ο ρόλος της Παναγίας καθοριστικός αφού καρπός Της είναι ο Κύριος. Συνεχίζει τη διακονία αυτή, να γιατρεύει δηλαδή τα προβλήματα, τα πάθη και τα λάθη όλων μας, με τη μεσιτεία Της. Η ζωή Της ήταν μαρτυρική. Από τότε που έψαχνε ένα μικρό κομμάτι γης για να γεννήσει, μέχρι που είδε, σ' ένα άλλο κομμάτι γης, τον Γολγοθά, το παιδί Της να πάσχει και να πεθαίνει για χάρη όλων μας.

Γι' αυτό και τρέχουμε στη χάρη Της, τ' όνομά Της πρώτο στα προβλήματά μας. Γι' αυτό και οι αμέτρητοι Ναοί, καλλιμάρμαροι ή απλοί και

16 Ευχή Μεγάλου Αγιασμού. Ποίημα Σωφρονίου Ιεροσολύμων.

17 Α' Ιωάννου Γ' 5

18 Α' Τιμ. Γ' 15

απέριττοι. Οι εικόνες Της, καθρέπτης μας γίνονται για να δούμε μέσα εκεί τα προβλήματα που μας βασανίζουν. Γι' αυτό και η προσευχή μας γίνεται παράκληση, τα λόγια μας δάκρυα και ο πόθος μας τάμα, μικρό ή μεγάλο. Της καρδιάς μας ικετήριος σπονδή ή ευχαριστήριος ωδή, ιδίως σ' εμάς τους Έλληνες. Αφήνουμε τα λίγα που μας χωρίζουν και αξιοποιούμε τα πολλά που μας ενώνουν· κρίκος διαιώνιος η Ορθόδοξη πίστη μας και η κοινή μήτρα μας η Εκκλησία. Η Παναγία εκεί μέσα υπάρχει, ως χώρος και ως Θεοϊδρυτος Οργανισμός· εκεί είναι η απαντοχή μας.

Πολύ εύστοχα λόγιος Ιεράρχης προ δεκαετιών σημείωνε : «Η Εκκλησία εφύλαξε τους ωραιότερους ύμνους για την Παναγία και κάθε ψυχή χριστιανού στρέφεται πάντα με εμπιστοσύνη προς τη μητέρα του Κυρίου. Είναι ακριβώς η μητέρα και στο Πανάγιο πρόσωπό Της βλέπει ο κάθε πιστός τη δική του μητέρα, τη γυναίκα που Τον έθρεψε στα σπλάχνα Της, που Τον θήλασε το γάλα Της, που τον κράτησε στα χέρια της, που τον προστάτεψε στην αγκαλιά της»¹⁹.

Ο Χριστός, το παιδί Της ήρθε για να αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους²⁰, τον δρόμο προς τη βασιλεία Του. Η πορεία μας δεν είχε άλλη κατεύθυνση παρά μόνο προς τα εκεί. Εμείς λοξοδρομήσαμε, η Παναγία μας βοηθά, ώστε από τους δύσβατους και επικίνδυνους δρόμους της αμαρτίας και της απιστίας μας να περάσουμε στους λεωφόρους της αγάπης του Θεού, της συγχώρεσης και της καταλλαγής. Δεν είναι εύκολο το πέρασμά μας. Για το Πάσχα του καλοκαιριού, άλλωστε δεν μιλάμε, αναφερόμενοι στη γιορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου;

Έτσι φτάσαμε στην τρίτη και καθοριστική νίκη επί των όρων της φύσης. Η πορεία κάθε ανθρώπου είναι γνωστή και δεδομένη. Ζει στη γη τον χρόνο που του πιστώνεται από τον Κύριο, προσπαθεί να τον γεμίσει με τα έργα του και η ώρα για τον βιολογικό θάνατο έρχεται άγνωστο το πού, το πώς και το πότε. Αυτή ήταν και η θεομητρική επίγειος πορεία. Με αγωνίες και προβλήματα, με πίκρες και χαρές. Η ώρα της δικαιώσης ήρθε. Παραλαμβάνει – κατά τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας – την ψυχή Της το μονάκριβο παιδί Της και μετά τρεις ημέρες, βρίσκεται άδειο και το μνήμα Της, όπως προείπαμε. Λείπει απ' εκεί για να υπάρχει ολοζώντανη κοντά Του και να δείχνει το ενδιαφέρον Της, μέρα και νύχτα, για όλους μας. Το προκαλούν οι προσευχές

19 Επισκόπου Διονυσίου Ψαριανού Μικρός Συναξαριστής. Κοζάνη 1965

20 Ιωάννου ιθ' 10

μας, το αποδεικνύουν τα θαύματά Της.

Φεύγει από τη γη και «επάξια Την υποδέχονται τα θεία ουράνια σκηνώματα» κατά τον υμνολογικό κάλαμο²¹ και μαζί υποδέχονται την προσωποποίηση της αγνότητας, της αφοσίωσης, της υπομονής, της υπακοής. Υποδέχεται ο «πράος και ταπεινός»²² Χριστός, την ταπεινή και ήρεμη σε λόγια και έργα Μητέρα Του.

Τώρα, που περιβάλλεται από τον θάνατο, δεν την φθείρει. Τον απομυθοποίησε πρώτα ο Ιησούς, τον έκανε Κοίμηση και βιώνει πλέον «προς την δευτέρα ζωή επάνοδο»²³, κατά την πατερική γραφίδα. Στο τέλος της ίδιας για όλους τους ανθρώπους διαδρομής παραλαμβάνεται από το παιδί Της, από τα χέρια εκείνα που μας χειραγωγούν από τη φθορά στην αφθαρσία, από τον κόσμο της απιστίας και της απληστίας σ' εκείνο που υπάρχει η χάρη Του και που ζει η Παναγιά.

Είναι ολοζώντανη γι' αυτό και μεσιτεύει για το καλό μας. Την περιβάλλουν οι προσευχές μας, τα δάκρυά μας, οι ικεσίες μας. Εκείνη τα μεταβάλλει σε θεραπεία σωματικών ή ψυχικών νοσημάτων, σε λύση προσωπικών ή κοινωνικών προβλημάτων

Όσο ζούσε ήταν μια ηρωίδα της εγκράτειας και της μητρότητας συνάμα, παράδοξο αλλά εφικτό στην επίγεια πορεία της Παναγίας. Τώρα γίνεται η Προστάτιδα όλων όσοι αγωνίζονται για να γίνουν οι νέοι ήρωες της ζωής, με τα ίδια προβλήματα, τις ίδιες προκλήσεις, που δίνουν τις μικρές και μεγάλες μάχες της βιοπάλης τους, ενάντια στη μιζέρια των καιρών μας και την καταχνιά των γεγονότων. Το θάρρος που μας συμβουλεύει ο Χριστός να έχουμε ως νίκη επί του κόσμου²⁴ της πτώσης, πραγματώνεται πρώτα στην Παναγία. Διέθετε θάρρος που είχε τη ρίζα του στο γεγονός ότι ήταν πάντα ελεύθερη και ανώτερη από πάθη και αδυναμίες. Ελεύθερη ήταν και είναι από τον χρόνο. Έζησε κάποιες δεκαετίες στη γη. Τώρα ζει στην αιωνιότητα της Βασιλείας του Θεού και έτσι μένει ελεύθερη και από τον θάνατο. Γι' αυτό υπάρχει το Μνήμα Της, χωρίς το λείψανό Της. Είναι ζωντανή! Και η παρουσία Της παντού και πάντα αισθητή.

21 Τροπάριο α' ωδής Κανόνα εορτής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου

22 Ματθαίου Ι, 29

23 Ανδρέου Κρήτης P.G. 97, 1049A

24 Ιωάννου ιστ', 33

Κάθε προσευχή περιέχει μέσα και το όνομά Της. Κάθε στιγμή Της και γιορτή, κάθε θαύμα Της και πανηγύρι. Όλα για τη Μία που εσαεί λειτουργεί ως μεσίτρια των ανθρώπων προς τον Θεό. Πρώτη στους ανθρώπους και πρώτη μετά τον Θεό. Για τη νικήτρια των όρων της φύσης. Υπεράξια αντιπρόσωπος μας στο σχέδιο του Θεού για να σωθεί ο άνθρωπος και να βρει τον δρόμο του προς τον ξεχασμένο, όχι όμως και χαμένο Παράδεισο.

Πάντα προσφέρει την πρεσβεία Της και την προστασία Της όπως έκανε από την αρχή του δημόσιου βίου Της όπως κάνει μέχρι σήμερα. Και όπως θα κάνει συνεχώς μέχρι και τη Δευτέρα Παρουσία. Γι' αυτό και' μεις ασμένως και περιχαρείς άδομε και ψάλλομε από τα βάθη των καρδιών μας.

«ΑΙ ΓΕΝΕΑΙ ΠΑΣΑΙ ΜΑΚΑΡΙΖΟΜΕΝ ΣΕ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ».

**«ΝΕΝΙΚΗΝΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ, ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΡΘΕΝΕ ΑΧΡΑΝΤΕ ·
ΠΑΡΘΕΝΕΥΕΙ ΓΑΡ ΤΟΚΟΣ, ΚΑΙ ΖΩΗΝ ΠΡΟΜΝΗΣΤΕΥΕΤΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ.**

**Η ΜΕΤΑ ΤΟΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΖΩΣΑ,
ΣΩΤΖΟΙΣ ΑΕΙ, ΘΕΟΤΟΚΕ, ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΝ ΣΟΥ».**

ΕΙΡΜΟΣ ΤΗΣ Θ' ΩΔΗΣ ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ. ΦΟΡΗΤΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΕΔΟΥΛΑ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

A. Η Ορθόδοξη χριστιανική οικογένεια

Η οικογένεια αποτελεί το βασικό κύτταρο και το πνευματικό λίκνο της οργανωμένης κοινωνικής συμβίωσης. Η καθιέρωση του θεσμού έγινε από τα πρώτα βήματα του ανθρώπου και εξακολούθει να διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Η ετυμολογία του όρου οικογένεια στην ελληνική γλώσσα προέρχεται από τις λέξεις οίκος και γένος και αναφέρεται στη γενιά που διαμένει στο ίδιο σπίτι. Στον Ορθόδοξο χριστιανικό κόσμο εννοούμε τον γάμο δύο ανθρώπων διαφορετικού φύλου που αποφασίζουν να ζήσουν μαζί και να αποκτήσουν παιδιά.

Ο Απόστολος Παύλος στο τέλος της προς Ρωμαίους επιστολής θυμάται τους συνεργούς του εν Χριστώ Ιησού και από τους πρώτους αναφέρει τον Ακύλα και την Πρίσκιλλαν και ειδικότερα θυμάται την «κατ'οίκον αυτών Εκκλησίαν» δηλαδή την οικογένεια τους. Ο άγιος Θεοδώρητος ερμηνεύοντας τις επιστολές του Παύλου θα πει πως για να χαρακτηριστεί μια οικογένεια κατ'οίκον Εκκλησία φαίνεται πως τα μέλη τους είχαν όλα διδαχθεί την ευσέβεια.

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ερμηνεύοντας το ίδιο χωρίο και την «κατ'οίκον Εκκλησίαν» του Ακύλα και της Πρίσκιλλας γράφει: «τόσο ενάρετο ήταν το ευλογημένο αυτό ανδρόγυνο (ο Ακύλας και η Πρίσκιλλα) ώστε όλα τα μέλη της οικογένειάς τους τα έκαναν χριστιανούς, γι αυτό και Εκκλησία όλους αυτούς τους ονομάζει ο Παύλος... Ας ακούσουν οι παντρεμένοι άνδρες και γυναίκες, ότι εαν θέλουν, δεν παρεμποδίζονται από τον γάμον να κάνουν την αρετή γιατί και αυτοί που αναφέραμε προηγουμένως ήταν παντρεμένοι

και αν και ήταν κατασκευαστές σκηνών, έλαμψαν εις την αρετήν παραπάνω και από τον ήλιον».

Οι Πατέρες της Εκκλησίας πολύ τονίζουν πως μέσα στην οικογένεια πρέπει να κυριαρχεί ο Θεός. Η αγάπη των συζύγων και η αγάπη προς τα παιδιά πρέπει να είναι κατώτερες από την αγάπη προς τον Θεό. Λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Τώρα όμως επειδή είμαστε αισχροί και έχουμε ξεπέσει πάρα πολύ, και οι άνδρες αγαπάμε τις γυναίκες περισσότερο από τον Θεό, και οι γυναίκες προτιμάνε τους άνδρες πιο πολύ από τον Θεό, εξαιτίας αυτού και χωρίς να θέλουμε μας τραβά να Τον επιθυμήσουμε περισσότερο. Μην αγαπάς τον άνδρα σου περισσότερο από τον Θεό και δεν θα αισθανθείς ποτέ την χηρεία, δεν θα την αντιληφθείς. Γιατί; Γιατί έχεις προστάτη τον αθάνατο που αγαπά πιο πολύ».

Σύγχρονος θεολόγος σημειώνει: «**Η οικογένεια είναι πορεία του ζευγαριού και των παιδιών τους προς τον Θεό μαζί με τον Χριστό. Ο Χριστός κρατά την ενότητα των μελών της μεταξύ τους και την ενότητα τους με τον Θεό**». Έτσι η οικογένεια παίρνει διαστάσεις και πορεύεται προς την αιωνιότητα. Έχοντας αυτή την πορεία αντιμετωπίζει την επιγεια ζωή σαν πρόσκαιρη, γιατί έχει το πολίτευμά της στον ουρανό. Τα μέλη της είναι πολίτες του ουρανού. Κάθε οικογένεια είναι αληθινά ένα βασίλειο μια μικρή εκκλησία και επομένως ένα μυστήριο της βασιλείας του Θεού και ένας δρόμος προς αυτήν. Ο Απόστολος Παύλος την ονομάζει «κατ' οίκον Εκκλησίαν». Φυσικά η «κατ' οίκον Εκκλησίαν» δεν μπορεί να υπάρχει ανεξάρτητη από την Ενοριακή Εκκλησία, αλλά πρέπει να υπάρχει σαν ολοκληρωμένο τμήμα και συνέχεια της Ενορίας.

Όταν ο άνδρας αποφασίσει να χωρίσει την «κατ' οίκον Εκκλησίαν» του από την Ενοριακή Εκκλησία και να γίνει αυτοκέφαλος (ανεξάρτητος) ήδη χωρίζει τον εαυτό του και την οικογένεια του από ολόκληρη την Εκκλησία. Το σπίτι του δε μπορεί πια να θεωρείται ως «κατ' οίκον Εκκλησίαν» και χάνει την μετάδοση της Χάριτος του Θεού που της μεταδιδόταν προηγουμένως.

Η οικογένεια που είναι το φυσικό και επιθυμητό αποτέλεσμα κάθε πνευματικής συνάντησης του άνδρα και της γυναίκας γίνεται μια «μικρή εκκλησία» μια καθημερινή βίωση της ζωής με την οποία ζεί η Εκκλησία και αποτελεί αποκάλυψη και μετοχή της ζωής με την οποία ζεί ο «ένας αλλά σε τρεις υποστάσεις Θεός». Ένας γάμος, μια οικογένεια που δε σταυρώνει

καθημερινά την εγωπάθειά του, ώστε να ατενίσει πέραν από τον εαυτό του, δεν είναι χριστιανικός γάμος και οικογένεια.

Ο πρώην ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίου Γρηγορίου π. Γεώργιος Καψάνης γράφει πως «μετά από συνειδητήν μετοχήν εις το μυστήριον (του γάμου) ιδρύεται ένα νέο «σπίτι», μια μικρή Εκκλησία, ένα μικρό βασίλειο του Τριαδικού Θεού. Είναι χαρακτηριστικόν ότι το μυστήριον του γάμου αρχίζει όπως τα άλλα μυστήρια με την ευλογίαν της Αγίας Τριάδος.

Οτι ενώνει τους συζύγους δεν είναι μόνο η φυσική έλξη των δύο φύλων, η κοινωνική σκοπιμότητα κ α, αλλά πρώτιστα ο Χριστός, διότι και οι δύο θέλουν να κάνουν το θέλημα του Χριστού και όχι το δικό τους θέλημα.

Η οικογένεια αποτελεί τη βασικότερη κοινωνική ομάδα. Όπως κάθε κοινωνική ομάδα έτσι και αυτή δεν είναι ένα απλό άθροισμα ατόμων, αλλά ενότητα και υπερβαίνει τα επι μέρους άτομα της. Η άποψη ότι η διατήρηση της οικογένειας οφείλεται στη λειτουργικότητα της ως οικονομικής μονάδας αποδείχθηκε από τα πράγματα λαθεμένη, γιατί δεν έπαυσε να διατηρείται και χωρίς την ιδιότητα αυτή. Οι κοινωνικές μεταβολές έχουν επιπτώσεις στη μορφή της οικογένειας, όπως άλλωστε και του γάμου. Οι επιπτώσεις αυτές είναι ασθενέστερες στην οικογένεια και εντονότερες στον γάμο. Η οικογένεια δηλαδή παρά τη σοβαρή κρίση που διέρχεται στην εποχή μας, παρουσιάζεται σταθερότερη και διαχρονικά ανθεκτικότερη από το γάμο απέναντι στις κοινωνικές αλλαγές.

Β. Μορφές της οικογένειας στο πρόσφατο παρελθόν και το παρόν

Στην παραδοσιακή αγροτική κοινωνία συναντάται η εκτεταμένη οικογένεια και περιλαμβάνει τους γονείς, τα παντρεμένα παιδιά με τα παιδιά τους. Όλοι, χωρίς καμιά εξαίρεση δουλεύουν ενώ οι ρόλοι προσδιορίζονται αυστηρά με βάση το φύλο και την ηλικία.

Στο δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα οι κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές (εγκατάλειψη υπαίθρου, αστικοποίηση) επηρέασαν την οικογένεια, ως προς τη δομή, το μέγεθος και τις λειτουργίες της. Εμφανίζεται η λεγόμενη πυρηνική οικογένεια που περιλαμβάνει συνήθως τους γονείς και και τα άγαμα παιδιά. Η γυναίκα σε αντίθεση με την εκτεταμένη οικογένεια,

εργάζεται συνήθως και εκτός σπιτιού και λαμβάνει μισθό. Η διάσπαση της πυρηνικής οικογένειας και η ραγδαία αύξηση των διαζυγίων τα τελευταία χρόνια, αφήνουν πολλούς γονείς να ανατρέφουν παιδιά μόνοι τους και να αγωνίζονται να παίξουν το ρόλο δύο ανθρώπων. Πρόκειται για τις μονογονεϊκές οικογένειες που όλο και πιο ορατές γίνονται στη σύγχρονη κοινωνία. Στις οικογένειες αυτές ανήκουν διαζευγμένοι αλλά και άγαμες μητέρες που έχουν παιδί αγνώστου πατέρα ή γνωρίζουν τον πατέρα, ο οποίος αρνείται να αναγνωρίσει το παιδί.

Άλλη περίπτωση είναι οι χήρες ή οι χήροι που μεγαλώνουν παιδί ή παιδιά ενώ συμβαίνει επίσης, να υπάρχει ελεύθερη σχέση μεταξύ δύο γονέων, οι οποίοι έχουν αναγνωρίσει το παιδί, αλλά δεν θέλουν να ζουν κάτω από την ίδια στέγη. Η νιοθεσία αποτελεί λόγο δημιουργίας μονογονεϊκής οικογένειας, όταν μοναχικά άτομα αποφασίζουν να νιοθετήσουν ένα ή περισσότερα παιδιά.

Η ανασυγκροτημένη οικογένεια δημιουργείται από τον δεύτερο γάμο του ενός ή και των δύο συζύγων μετά από διαζύγιο ή χηρεία. Σ' αυτήν εντάσσονται παιδιά από προηγούμενο γάμο και όσα θα γεννηθούν από την νέα ένωση των γονέων. Η σημερινή πραγματικότητα έχει δημιουργήσει και μια άλλη κατηγορία, «χωλές» οικογένειες, όπου για κοινωνικό-οικονομικούς λόγους έχουν διασπασθεί. Η εργασία των συζύγων και ιδιαίτερα σήμερα, με τις λίγες ευκαιρίες και σπάνιες δουλειές, τους εξαναγκάζει να είναι μακριά από την οικογένεια. Άλλοτε πάλι ο ένας σύντροφος είναι είτε ασθενής ή φαντάρος ή βρίσκεται φυλακή.

Προβάλλει όλο και πιο πολύ στις μέρες μας ένας νέος τύπος «οικογένειας» που συνιστούν σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ομοφυλόφυλα ζευγάρια, τα οποία απαιτούν όχι μόνο να είναι αποδεκτοί ως «σύζυγοι» αλλά να τους αναγνωρισθεί και το δικαίωμα της νιοθεσίας παιδιών.

Ο υλιστικός τρόπος ζωής, η διατάραξη των σχέσεων με τον Θεό, η έλλειψη ορθοδόξου χριστιανικού ήθους και αληθινής αγάπης, τα εργασιακά και οικονομικά δεδομένα, οι αλλαγές των ρόλων αλλοιώνουν και μικραίνουν την οικογένεια.

Η θλιβερή ραγδαία αύξηση των διαζυγίων αποκαλύπτει την επιπολαιότητα και ανωριμότητα των σημερινών ανθρώπων σε σχέση με τους παλαιότερους, οι οποίοι ασφαλώς δε ήταν τέλειοι, όμως παντρευόντουσαν για να πεθάνουν μαζί.

Στην εποχή μας επίσης οι άνθρωποι δύσκολα αποφασίζουν να προχωρήσουν σε γάμο και τη δημιουργία οικογένειας, όχι μόνο λόγω της ύπαρξης των αντικειμενικών δυσκολιών της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας αλλά και για άλλους δευτερεύοντες λόγους όπως της χρονικής αύξησης της περιόδου σπουδών, της απροθυμίας να αναλάβουν ευθύνες και να αντιμετωπίσουν συνέπειες. Γι αυτό και προτιμούν τις ελεύθερες και πολύ πιο ανέξιδες συμβιώσεις.

Η σύγχρονη οικογενειακή μονάδα συρρικνώνεται, αφού οι περισσότεροι αρκούνται στο ένα ή δύο παιδιά. Έτσι δημιουργήθηκε το τεράστιο δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως οι νότιες. Ως αιτίες καταγράφονται το υψηλό κόστος ανατροφής και φροντίδας των παιδιών, η δημιουργία οικογένειας σε πιο προχωρημένες ηλικίες από ότι στο παρελθόν, η έξοδος στην εργασία και της συζύγου, ο εγωϊσμός που αμβλύνει την ετοιμότητα για προσωπικές θυσίες κά.

Οι πολύτεκνες οικογένειες είναι σήμερα σπάνιες. Η εκκοσμίκευση της κοινωνίας, η χειραφέτηση της γυναίκας, ο οικογενειακός προγραμματισμός, οι προγαμιαίες σχέσεις, ακόμη και στην εφηβική ηλικία, η οικονομική εξαθλίωση αποτελούν τις αιτίες που προκαλούν πολλές χιλιάδες εκτρώσεις τον χρόνο.

Υπάρχουν όμως παρά τις πολλές και αντίξοες συνθήκες και οι πιστοί και τίμιοι νέοι, άνθρωποι που τολμούν και δημιουργούν χριστιανικές οικογένειες. Αγωνίζονται να αναθρέψουν τα παιδιά τους καλλιεργώντας στις ψυχές τους το ορθόδοξο ήθος και την εμπειρία της κατά Θεόν ζωής. Είναι η «μικρά ζύμη» η οποία ζυμώνει όλο το ζυμάρι της κοινωνίας.

Γ. Η ποιμαντική ευθύνη της Εκκλησίας

Παρά τις πολλές δυσκολίες και αλλοιώσεις που υφίσταται η σύγχρονη οικογένεια, τα ευρωπαϊκά κράτη, θεωρητικά τουλάχιστον την θέλουν και την θεωρούν ως ζωντανό κύτταρο της κοινωνίας. Από την οικογένεια προσδοκούν καλούς και καλλιεργημένους ανθρώπους που θα στηρίξουν και προάξουν την κοινωνία. Στην αγωνιώδη προσδοκία της εποχής η Εκκλησία μας οφείλει να απαντήσει με την ποιμαντική της διακονία και προσφορά.

Σκοπός της ποιμαντικής μας φροντίδας είναι η πνευματική καθοδήγηση

του ανθρώπου και η ένταξη του στην Εκκλησία του Χριστού, που είναι σύναξη και κοινωνία Θεού και ανθρώπων. Τελικός στόχος η σωτηρία, ο αγιασμός του ανθρώπου. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια η οικογένεια, η «μικρή Εκκλησία» κατά τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο καλείται να ανοιχθεί στις διαστάσεις της Μεγάλης Εκκλησίας. Απαραίτητο είναι να ετοιμασθούν οι άνθρωποι πριν ακόμη το γάμο τους, να στηρίζονται κατά την οικοδόμηση της οικογένειας τους ώστε να μην αισθάνονται μόνοι και αποκάμουν.

Η σπουδαιότερη προσφορά της Εκκλησίας προς την κατεύθυνση αυτή είναι και η μετά παρρησίας κατάθεση της μαρτυρίας της προς όλο τον κόσμο χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας, τάξης και θέσης, εθνότητας και πίστης, για το νόημα της εν Χριστώ ζωής και υπερβάσεως της φθοράς και του θανάτου, την δύναμη της πίστης, την οικογένεια ως ευλογημένης μορφής κοινωνίας προσώπων και η με κάθε τρόπο υπεράσπισή της. Δεν μπορεί να είναι έξω από το στοργικό ενδιαφέρον της Εκκλησίας η κατάρτιση των γονέων και η παροχή συμβουλευτικής για την αγωγή των παιδιών. Η ενημέρωση των νέων και και μεγαλύτερων ζευγαριών και ο διάλογος μαζί τους, ώστε σταδιακά να οδηγούνται προς την τελείαν αγάπη, να προλαμβάνονται εξωσυζηγικές σχέσεις, διαζύγια και εκτρώσεις.

Πρέπει η Εκκλησία να ασχοληθεί θερμότερα με την κατήχηση των παιδιών. Να εντοπίσει και συναντήσει τα χαμένα πρόβατα και να προσκαλέσει με το «έρχου και ίδε». Να αναζητήσει τα παιδιά της τα βαπτισμένα και αγνοούμενα και και να μην αφήνει καμία ευκαιρία επικοινωνίας με τις οικογένειες να χάνεται ανεκμετάλλευτη. Να είναι ουσιαστικά και επικοδομητικά παρούσα σε κάθε χαρά ή θλίψη των παιδιών της.

Να μελετήσει τη θεολογία της και με αυτή να θρέψει τους ανθρώπους της. Να τους καταρτίσει στο πως οι πάντοτε επίκαιροι Αγιοι Πατέρες μας ερμήνευσαν την Αγία Γραφή, τι είπαν και έγραψαν για την οικογένεια, τη σχέση του άνδρα και της γυναικάς, την μεταξύ τους επικοινωνία και τις μεθόδους ανατροφής των παιδιών. Με το τρόπο αυτό θα ποτίσει το χέρσο αγρό της καθημερινής ζωής με τους ποταμούς της θεολογίας και της εν Χριστώ αγάπης.

Σήμερα είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε η ποιμαντική φροντίδα της οικογένειας και των μελών της ως προβάτων του Χριστού κατά το δικό Του αγαπητικό και θυσιαστικό πρότυπο. Έτσι με αυτόν τον τρόπο η οικογένεια

θα διαδραματίσει το ρόλο που της ανήκει και της αξίζει στη σύγχρονη εποχή. Το μέλλον της Ευρώπης και του κόσμου γενικότερα θα γίνεται όλο και πιο ελπιδοφόρο, όταν αυξάνονται οι οικογένειες που διαπνέονται από το ορθόδοξο χριστιανικό ήθος και βιώνουν την οικογένεια ως «κατ'οίκον Εκκλησίαν» (Α' Κορ. 16,19).

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ αΓΩΝΑ ΓΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗ

ΕΛΠΙΔΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Οι Πατρίδες τῶν ἀνθρώπων εἶναι δίκαιο νά ἐπιβιώνουν. Τίς ὅρισε ὁ Θεός.¹ Οι Πατρίδες, ἀκόμα καὶ αἰχμάλωτες ἢ καὶ «χαμένες» μᾶς ἀνήκουν καὶ τούς ἀντηκούμε. Κι ἂν σβηστοῦν ἀπό τό ἑθνικό κτηματολόγιο, ἀπό τό ἑθνικό μαρτυρολόγιο δέν γίνεται να ἔξαφανιστοῦν. Εἶναι ζωντανές στήν ψυχοσύνθεσή μας.

Τό πνεῦμα τους καὶ τό αἷμα, πού εἶναι ποτισμένες, παραμένουν στούς κληρονόμους τους, ἀκόμα καὶ ἂν αὐτοὶ ἔχουν χάσει τά νόμιμα δικαιώματα στή συγκεκριμένη γῆ. **Πνεῦμα καὶ αἷμα εἶναι ἀγαθά ἀναπαλλοτρίωτα.** Κι ὅταν ὁ νοῦς ἀποκλείει τό ἀδύνατο, κι ὅταν οἱ οἰκοδόμοι τοῦ ἄδικου γράφουν γιά συνωστισμό λαοῦ στήν προκυμαία τῆς φλεγόμενης Σμύρνης ἢ γιά ἀνύπαρκτη Κύπρο καὶ ζητᾶνε νά μᾶς ρίξουν - «χαμένα κορμιά» - στά μαῦρα νερά τῆς ἑθνικῆς ἀγνωσίας, ἢ καρδιά, μέσα βαθιά, μαγεμένη ἀπό τά προγονικά θρηνοτράγουδα, δέ λέει νά ἀπαρνηθεῖ, δέ λέει νά ἐνδώσει...

«Ἐσσεται νόστιμον ἥμαρ...». Μιά-μιά οἱ συλλαβές σταλάζουν «μνησιπήμονα πόνο» καὶ ἐλπίδα... Καὶ νανουρίζει τούς πεθαμένους, τούς ζωντανούς καὶ τούς ἐρχόμενους πάντα ζωντανή ἀκόμα καὶ «χαμένη» ἡ Πατρίδα!

‘Η Πατρίδα ιδέα καὶ ἡ Ἰδέα πατρίδα

Συνηθίζουμε νά λέμε ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιά ιδέα, καὶ σωστά. Εἶναι. Τό ἴδιο ὅμως σωστό φαίνεται νά εἶναι τό ὅτι οἱ Ἕλληνες, ἀπό τότε πού φάνηκαν στούς θαλασσόπληκτους τούτους βράχους, ἥταν προσανατολισμένοι πρός μία ιδέα πατρίδα. Μιά ύψηλή, δηλαδή, ἀντίληψη γιά τόν κόσμο, τόν ἀνθρωπο καὶ τήν ἀλήθειά του.

1 Παλαιά Διαθήκη, Δευτερονόμιο λβ' 8

Στό πνεῦμα τους ύπηρχε ἐξ ἀρχῆς, χάριτι θείᾳ, μιά σπίθα οὐράνια, πού τούς καθοδηγοῦσε σέ πρακτική ζωῆς ἀσυμβίβαστη μέ ἐκείνη τοῦ ἀνωτάτου ἀπλῶς ζώου. Αὕτη ἡ ἴδεα, γιά μιά ύπαρξη πού ύπερβαίνει τά δεδομένα τῆς ὕλης, δέν ἐγκατέλειψε ποτέ τόν ἔλληνα νοῦ ὀλοκληρωτικά, οὕτε στά πιό δεινά χρόνια τῆς ἐθνικῆς ζωῆς.

Ο “Ἐλληνας, ἀκόμα καὶ σκλάβος, ἀκόμα καὶ χωρίς κεφάλι – ὅπως τόν σκάλισε στήν γκλίτσα του ὁ ἀνώνυμος βοσκός – στέκεται ὅρθιος, μέ τήν ψυχή πρός τά πάνω καὶ «τάς χεῖρας εἰς πόλεμον», προκειμένου νά περιφρουρήσει τήν πεμπτουσία τῆς ὑπάρξεώς του, ὅπως τότε πού οι Μεσολογγίτες γκρέμιζαν τά σπίτια τους γιά νά ἐνισχύσουν τόν φράχτη στό ἔνδοξο «φτωχό καλύβι», πού ἀντιπάλευε στήν ἄνιση ἀναμέτρηση μέ τόν φοβερό ἐχθρό.

Οἱ Ἐλληνίδες ἀπό τήν αὐγή τῆς Ἐθνότητας

Στό φῶς αὐτῆς τῆς ἴδεας πατρίδας εἶναι πλασμένη ἡ ψυχή τῆς γυναικας αὐτῆς τῆς γῆς, πού διέσωσε διαχρονικά τήν ἐθνότητα. Στήν “Ἴφιγένεια ἐν Αὐλίδι” τοῦ Εύριπίδη προβάλλει ὀλοκάθαρη ἡ αὐθεντική μορφή τῆς Ἐλληνίδας πού προσφέρεται ἐνσυνείδητα θυσία πατριωτική.

Στήν ἀκύμαντη παραλία τῆς Αὐλίδας εἶναι καθηλωμένος, ἄπρακτος ὁ στόλος τῶν Παναχαιῶν στήν πρώτη πανελλήνια ἐπιχείρηση γιά τήν τιμή τῆς Ἐλλάδος.

Ἡ νεαρή Ἴφιγένεια, πού μέ τραγική ἀπάτη ἔχει φτάσει μέ τόν ἀρραβώνα ἐνός γάμου εύτυχισμένου, ντυμένη νυφικά ἀπλώνει μέ ὄραμα τά τρυφερά της χέρια στόν καθαρό ἀέρα τῆς ὑπέρτατης αὐτοθυσίας καὶ ἀποφθέγγεται ρήματα θεοσεβείας, φιλοπατρίας καὶ ἔλληνοτραφοῦς φιλοσοφίας, ἵκανης νά ὑψώσει τή θρηνωδοῦσα μητέρα τῆς σέ σφαιρά ύψιστης δικαιοσύνης:

«δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ’ ἡμῶν, μῆτερ, ώς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ’ Ἐλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει...
καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών·
πᾶσι γάρ μ’ Ἐλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ,
εὶ βεβούληται δὲ σῶμα τούμὸν Ἀρτεμις λαβεῖν,

έμποδών γενήσομαι ὡς θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ’ ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τούμον Ἑλλάδι.
 Θύετ’, ἐκπορθεῖτε Τροίαν. ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ’ ἔμή.
 βαρβάρων δῆληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ’ οὐ βαρβάρους,
 μῆτερ, Ἑλλήνων· τό μὲν γὰρ δοῦλον, οἵ δὲ ἐλεύθεροι»
 (στίχ. 1377-1401)

Στήν “Ἀντιγόνη” τοῦ Σοφοκλῆ, ἡ βαρυπενθοῦσα βασιλοπούλα τῆς Θήβας, μέ τή σκόνη πάνω της ἀπό τήν ταφή τοῦ Πολυνείκη, ύψωνεται στή σύλληψη τοῦ νοήματος τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης, καθώς πάνω στά ἀποκαῆδια τῶν γκρεμισμένων παλατιῶν τῆς τυφλῆς εύτυχίας τοῦ Οἰδίποδα καὶ τῆς Ἰοκάστης, στήνεται βράχος ἀσάλευτος στήν ἐπιτέλεση τοῦ προσωπικοῦ χρέους τῆς ἀδελφοσύνης, πού νικάει τή φρίκη τῆς ἀδελφοκτονίας.

Ἡ ἡρωίδα προφέρει δημοσίᾳ τόν πρωτάκουστο λόγο-ἀπολογία της γιά τήν ἀθέτηση ἀπό μέρους της τοῦ ἀνθρώπινου νόμου, πού ἐπιβάλλει ἡ ὑπεροψία τῆς ἔξουσίας στό πρόσωπο τοῦ Κρέοντα:

«οὐ τοι συνέχθειν ἀλλά συμφιλεῖν ἔφυν» (στίχ. 528).

“Δέν γεννήθηκα γιά νά συμμερίζομαι τό μῖσος ἀλλά τήν φιλότητα”. Τό βαρύ φορτίο τοῦ ἔχθαιρω (=ἔχθρεύομαι) σέ ἀντιπαραβολή μέ τό ἀνάλαφρο θρόισμα τοῦ ἀηδονολάλητου “φιλῶ”, πού ύψωνεται στόν θρίαμβο τῆς ἀγάπης, πού, ὅταν γίνεται τό “πιστεύω” ἐνός ἔθνους, πού ἔχει σκοπό νά ἐπιβιώσει, λυτρώνει ἀπό τό μῖσος, πού φέρνει τό μῖσος, δηλ. τό θάνατο, καὶ ὁδεύει στήν συμφιλίωση μέ τήν ἀγάπη, πού εἶναι ζωή καὶ ζωῆς συνέχεια!

Από τή μυθική Πανδώρα ως τήν Κύπρια Ἑλληνίδα τοῦ Ἀγώνα

Από τή μυθική Πανδώρα πού διέσωσε τήν ἐλπίδα, τή Σπαρτιάτισσα μάνα τοῦ «Ἡ τάν ἥ ἐπί τᾶς», τίς Βυζαντινές πού ύπηρέτησαν τή θεόσωστη βυζαντινή πολιτεία καὶ περιφρούρησαν καὶ διέδωσαν τήν Ὀρθοδοξία, από τίς Ἑλληνίδες

τῆς Τουρκοκρατίας, «αἱ ὄποιαι ἐπὶ τετρακόσια ἔτη τοσοῦτον ἡρωισμὸν ἀντέταξαν κατά τῆς περικυκλούσης αὐτάς ἀσελγοῦς τῶν κατακτητῶν κτηνωδίας, αἱ ὄποιαι, ἀφοῦ ἐστερήθησαν πᾶσαν βιοτικὴν ἀπόλαυσιν, εἰς ἓν καὶ μόνον τὸν ἑαυτῶν βίον ἀφιέρωσαν, εἰς τὸ νά ἀνατρέφουν καὶ νά δωρίζουν κάθε φορά εἰς τὸ ἔθνος ἄνδρας ἀξίους τοῦ ἄνδρικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος»². Ἀπό τὸ μέγα φῶς στὸ χειροπιαστό σκοτάδι τῆς σκλαβιάς, τῇ Φιλοθέῃ τήν Ἀθηναία καὶ τίς Νεομάρτυρες, αὐτές τίς ἔθνικές εὐεργέτιδες. Ἀπό τίς ἡρωίδες τῆς χαραυγῆς τῆς ἐλευθερίας πού «προετίμησαν νά σφενδονίσουν εἰς τήν ἄβυσσον τά τέκνα των, ἵνα μή ἴδωσιν αὐτά περιπίπτοντα εἰς χεῖρας τῶν πολεμίων καὶ ἔπειτα ἀπεφάσισαν νά παρακολουθήσουν τά φίλτατα ἐκεῖνα ὅντα, οὐχὶ ἐν κλαυθμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς, ἀλλά ἐν χοροῖς καὶ ἄσμασι. Θυσία καταπληκτική, ἥν οὐδέποτε θέλουσι ἐννοήσει αἱ παροῦσαι γενεαῖ!»³. Ἀπό τίς Ἑλληνίδες τοῦ μεγάλου Ἀγώνα μέ τίς παρθένες τῆς Ἀραπίτσας⁴ καὶ τίς μισοθαμμένες στὸ χῶμα Ναουσαῖες, τίς ἔξαϋλωμένες Μεσολογγίτισσες, πού ὑμνησε ὁ Διονύσιος Σολωμός, («θαυμάζω τές γυναῖκες μας, καὶ στ' ὄνομά τους μνέω»⁵), τήν Μπουμπουλίνα καὶ τή Μαντώ μέ τό «Ἡ Πατρίδα μου νά ἐλευθερωθεῖ, ἀδιάφορο ἐγώ τί θά ἀπογίνω...», τήν «εὔσεβεστάτη πατριώτισσα Νικήταινα Ἀγγελίνα»⁶, πού τολμᾶ ἐμπνευσμένη παρέμβαση στόν πρόεδρο Γεώργιο Κουντουριώτη γιά τόν τερματισμό τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ἀπό τίς είκοσάχρονες δασκαλίτσες του Μακεδονικοῦ ἀγώνα⁷, πού ἀφύπνισαν τήν ἔθνική συνείδηση τῶν Μακεδόνων καὶ κάηκαν ζωντανές καὶ δολοφονήθηκαν μέσα στα σχολειά τους. Ἀπό τίς γυναῖκες τῆς Μικρασίας καὶ τοῦ Πόντου πού ἔζησαν τήν «Καταστροφή» καὶ δέν ὑπέκυψαν, ἀλλά νίκησαν, ἔχτισαν τά μικρά σπιτάκια τους στόν κλῆρο γῆς πού τούς δόθηκε καὶ παλεύανε, καὶ ἔδωσαν παιδιά καὶ ζωή στην κοινή Πατρίδα, πού χαροπάλευε. Ἀπό τήν Ἑλληνίδα τοῦ '40, τήν ἡρωίδα τῆς Πίνδου, τήν ἀδελφή νοσοκόμο τῶν ὀρεινῶν χειρουργείων, τήν ἐθελόντρια τῶν μετόπισθεν, τή μάνα τῆς Κατοχῆς - πού καρτεροῦσε, σάν ἔσπασε τό μέτωπο, στή δημοσιά το γυιό της νά γυρίσει και ρωτοῦσε : «Εἴδατε τό Βασίλη;» Εφερνε τό ὅπλο;. Ἀπό τήν Ἑλληνίδα τῆς ἔθνικής Ἀντιστάσεως, πού ἀψηφοῦσε τά κρατητήρια καὶ τόν θάνατο, ὡς τήν Κύπρια γυναίκα,

2 Δημ. Καμπούρογλου, Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν τόμ. α' σ. 24

3 Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου, Ιστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους

4 Ἐκδοτική Ἀθηνῶν, Ιστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους τόμ. ιβ' σ. 235

5 Δ. Σολωμοῦ, «Οἱ ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι» σχεδ. β' vi I

6 Βλ. Ιω. Παπαϊωάννου, Ιστορικές γραμμές. Τομ Γ' σ.29, Λάρισα 1983

7 Άθ. Τζινίκου, Ἡρωίδες δασκάλες τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα, Θεσσαλονίκη 1992

«ἡ ὁποία ἐφάνη ἀξία τῶν ὥραιοτέρων Ἑλληνικῶν παραδόσεων⁸» καὶ ἔλεγε, μάνα αὐτή, στό μελλοθάνατο μονάκριβο παιδί της καὶ τούς φίλους του: «Παιδιά μου, νά βαδίσετε ἥρεμοι στήν ἀγχόνη!»⁹, ἡ γυναίκα τῆς Πατρίδος μας διεδραμάτισε δυναμικά καὶ μέ σεμνότητα τόν ἔθνοσωτήριο ρόλο της.

Πνευματική ἀφύπνιση καὶ ἔθνική ἐπιβίωση

”Εχει ἀποδειχθεῖ ὅτι στήν ίστορική πορεία τοῦ ”Ἐθνους ἡ Ἑλληνίδα ὑπηρέτησε ως κόρη, σύζυγος, μητέρα, ἐκπαιδευτικός, κοινωνική ἐργάτις τόν ἀγώνα γιά τήν ἔθνική ἐπιβίωση ὅντας ἡ ἴδια σέ πνευματική ἐγρήγορση καὶ καλώντας σέ πνευματική ἐπαγρύπνηση. Χαρακτηριστική περίπτωση εἶναι ὁ Ἀγώνας τοῦ 1955 καὶ τὸ ἀκατάβλητο σθένος μετὰ τὴν Εἰσβολὴ.

Η δόμολογία εἶναι κοινή καὶ ἀναδύεται πειστική μέσα ἀπό τά γεγονότα: ‘Η ἐπιβίωση τοῦ ἔθνους στήν Κύπρο μας θεμελιώθηκε στήν ἀφύπνιση τῆς πνευματικῆς συνειδήσεως, πού εἶχε προηγηθῆ κάτω ἀπό τή σκέπη καὶ τήν εὐλογία τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Μεγαλονήσου μέ ἐμπνευσμένους κληρικούς καὶ φλογερούς δασκάλους. Η νεολαία τοῦ Ἀγώνα ἦταν μία ιερή φυτεία, πού κάρπισε στήν ὥρα της τό θαῦμα.

Οἱ ἀγωνιστές καὶ οἱ ἀγωνίστριες εἶχαν βίωμα γνήσιας ἐν Χριστῷ ζωῆς (μελέτη Ἅγιας Γραφῆς, προσευχῆ, μυστηριακή ζωή, χριστιανική ἀναστροφή, ζωή Ὁρθοδοξίας καὶ ὁρθοπραξίας). ”Η ψυχή τους ἦταν γεμάτη ἀπό τό πνεῦμα τῆς Κύπρου, πού εἶναι πνεῦμα Χριστοῦ”, ὅπως σημειώνεται.

‘Ο μακαριστός π. Σταῦρος Παπαγαθαγγέλου γράφει ἀπό τίς Σεϋχέλλες τής ἔξορίας του στήν Πρεσβυτέρα, πού ἔμεινε πίσω μέ τά πέντε παιδάκια τους, παραμονές τοῦ Πάσχα:

”... Ἄς μή μᾶς σκανδαλίζει ὁ προσωρινός θρίαμβος τοῦ κακοῦ (...). Τό μέλλον ἀνήκει πάντα στούς ταπεινούς, στούς δεδιωγμένους ἔνεκεν δικαιοσύνης, στούς ἐργάτες τοῦ καλοῦ (...). ἔνα πρᾶγμα ἄς φροντίζουμε

⁸ Στρατηγοῦ Γεωργίου Γρίβα-Διγενῆ, Ἀπομνημονεύματα ἀγώνος Ε.Ο.Κ.Α. 1955-56 σ.σ. 226-227, Ἀθήνα 1966

⁹ Βλ. Παν. Παναγοπούλου-Ρουπίνα, Πρότυπα ἡρώων, β' ἔκδ. σ. 387 κ. ἔξ. ἐκδόσεις ”Αστήρ”, Ἀθήνα

μονάχα. Νά μένουμε πάντα κοντά στόν Κύριο (...).¹⁰

Καὶ στὰ δύσκολα χρόνια, πού ἀκολούθησαν τὴν ἐπονείδιστη εἰσβολή τῶν Ἰσχυρῶν στὴν Ἱερή γῆ τῆς Κύπρου, μὲ τὴν προσφυγὴν μέσα στὴν ἵδια τὴν Πατρίδα, μὲ τὴν παρατεινόμενη ὁδύνη γιὰ τὶς ἑκατοντάδες τῶν ἀγνοούμενων, ἀποδείχθηκε ὅτι μὲ τὸ ψυχικὸ σθένος τῶν Κυπρίων γυναικῶν –συγγενῶν τῶν πάσης κατηγορίας θυμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν γυναικῶν –μυροφόρων τους ὅτι ἡ Παναγία Μητέρα τοῦ Ἐθνους καὶ ὑπέρμαχος προστάτις του - ὅπως εἶχε διαπιστώσει ἀπό τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ὁ Γάλλος περιηγητής Francois Richard, ὅταν ἔγραψε στὸ χρονικό του ὅτι ἡ ἐγκαρτέρηση καὶ ἡ αἰσιοδοξία τῶν Ἑλλήνων ὀφειλόταν στὴν τιμή καὶ στὴν ἀγάπη πού τρέφουν στὴν Παναγίᾳ - ἔκανε πάλι τὸ θαῦμα τοῦ στηριγμοῦ τοῦ πονεμένου λαοῦ, πού συνέχισε νά ἀγωνίζεται. Καὶ ἡ γυναικά τῆς Κύπρου γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά ριζωμένη στὴν πίστη στὸν Θεὸν καὶ ἐμφορούμενη ἀπό τὸ «πάτριον ἥθος» στήριξε δυναμικά καὶ πάλι τὴ μεγάλη ἰδέα τοῦ Ἐθνους.

Στά χρόνια πού μεσολάβησαν

Στά χρόνια πού μεσολάβησαν ἐπῆλθε μιά μεγάλη ἀλλοίωση τοῦ πατροπαράδοτου ἐλληνικοῦ ἥθους μὲ τὴν ὑποβάθμιση τῶν παραδοσιακῶν ἀξιῶν.

Ἡ Κίρκη τῆς εὐημερίας μέ τό ἀσταμάτητο κυνήγι τοῦ πλούτισμοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς, βάσει ξένων προτύπων, ἐκείνων τοῦ Δυτικοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου πέραν τοῦ ὡκεανοῦ, ἔφεραν τὴν "κοσμοχαλασιά" στόν πνευματικό ὄριζοντα τῆς Πατρίδας μας. Ἔτσι χάσαμε καὶ τό ἀληθινό πρόσωπο τῆς Ἑλληνίδας γυναικας, πού ἀπολάμβανε τὴ ζωή ὡς ἐμπονη δημιουργία. Ἡ γυναικά τῆς Πατρίδας μας εἶχε ὡς τότε τόν κόπο ἀλλά καὶ τή χαρά καὶ τήν τιμή νά ξαποσταίνει στό στασίδι τῆς λειτουργίας της ὡς γυναικας ὅρθια. Σήμερα, ἀφοῦ τραγούδησε καὶ ἔζησε τό «χαλαρά-χαλαρά», ἀποδυναμώθηκε ἀπό τὶς ψυχικές δυνάμεις μέ τὶς ὁποῖες ὁ Πάνσοφος Δημιουργός ἔχει προικίσει τό φῦλο της. Σιγά-σιγά περιόρισε τόν θεμελιακό ρόλο της ὡς "συζύγου" –καὶ ὡς

10 Βλ. Βαρβ. Παπασταύρου-Κορωνιωτάκη, Παπασταύρος Παπαγαθαγγέλου, Λευκωσία 2014

όρο καθαγιασμένο καί πολυσήμαντο, πού ύπονοεῖ συναίνεση λογικῶν ὄντων γιά ἄρση συμφωνημένου φορτίου – στό μονοσήμαντο τῆς “συντρόφου”. Θάμπωσε τό γυαλί τῆς αὐτογνωσίας της καί τῆς θεογνωσίας. “Έχασε τήν παιδαγωγική ίσχυ καί θέση της καί ἐπιδόθηκε στό κυνηγητό τῆς ματαιοδοξίας καί μιᾶς καριέρας ἀνεξέλεγκτης. Πήρε τά παιδιά της ἀπό τά γόνατα τῆς γιαγιᾶς ώς συμβούλου καί τῆς τά ἔρριξε στήν ἀγκαλιά, χάνοντας τήν εὐλογία τῆς δικῆς της μητρικῆς ἀγκάλης. Ἀλλοτε τά παρέδωσε, ὁσάκις δέχθηκε, βέβαια, νά μποῦν στή ζωή της, σέ ξένες παιδαγωγούς –σέ μισθωτές τροφούς, στήν τηλεόραση καί στό διαδίκτυο. Φορτώθηκε, μέ τούς χωρισμούς, κάποτε παιδιά ἀπό τρεῖς οἰκογένειες!

“Ἐπηρεασμένη ἀπό τίς καινούργιες θεωρίες ἀρνήθηκε στά παιδιά της τό δικαίωμα νά δυσκολευτοῦν, νά κινοῦνται μέσα σέ ὅρια, νά τολμοῦν νά ἀποτελοῦν μειοψηφία, ὅταν πρόκειται γιά θέματα ἡθικῆς καί πνευματικῆς τάξεως. Δέν ἀντιδρᾶ, εἴτε ώς ἑκπαιδευτικός εἴτε ώς μητέρα μαθητῶν, σέ ὅσα συμβαίνουν στό χῶρο τῆς παιδείας.” Έγινε ἀνεκτική στόν ἀποχριστιανισμό καί τόν ἀφελληνισμό μας, στήν ἐγκατάλειψη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας μας, μέ τήν ἀναγνωρισμένη παιδευτική ἄξια. Υπάρχουν Ἑλληνικές οἰκογένειες πού μιλοῦν μόνο ἀγγλικά!

“Ἐτσι ἀνεπίγνωστα, πολλές φορές, ἀρνούμεθα τά κύρια χαρακτηριστικά τῆς Ἑλληνικότητας, πού εἶναι ἡ ἀγωνιστικότητα, ἡ ψυχική ὑγεία, τό μέτρο, ἡ ἀγάπη στό ὡραίο, ἡ οἰκουμενικότητα καί ὅχι ἡ ἀποπροσανατολιστική παγκοσμιοποίηση, πού ὁδηγεῖ στήν αὐτοκατάργησή μας μέ τήν πνευματική καί ἔθνική ἀλλοτρίωσή μας.

Ἡ ἀποτίμηση τῆς ἔθνικῆς ὥρας

Ἡ μητροπολιτική Ἑλλάδα καί ἡ Κύπρος εἴμαστε σήμερα στή φάση: ἐπιβιώνουμε ἔθνικά ἥ ὅχι.

‘Ἡ ιστορική στιγμή εἶναι ἀνάλογη μέ ἐκείνη τήν μετά τόν πόλεμο τοῦ ’40 καί τήν Κατοχή καί ὅσα ἐπακολούθησαν στόν Ἑλλαδικὸ χῶρο.

Τότε ἔγινε τό θαῦμα τῆς πνευματικῆς ἀφυπνίσεως τοῦ λαοῦ μας καί ἄρχισε νά ἀνατέλλει μιά Ἑλλάδα, πού ξαναγύριζε στό Χριστό, τόν Λυτρωτή τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Μιά συμφωνία εἰρήνης καί ἀγάπης πλημμύρισε τίς

καρδιές. Τά Κατηχητικά σχολεία γέμισαν άπό παιδιά. Οι χριστιανὲς φοιτήτριες ἔφτασαν ὡς τά τελευταῖα χωριά γιά νά φέρουν τήν ἐλπίδα, πού χαρίζει ἡ συνειδητή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Οι ἐπιστήμονες ὑπέγραψαν διακήρυξη πίστεως καὶ μέ αὐταπάρνηση ἐπιδόθηκαν σέ ἥργα ἀγάπης καὶ κοινωνικῆς προσφορᾶς, ὅπως ἡ πνευματικὴ ἀφύπνιση καὶ συμπαράσταση στίς βαρυποινίτισσες τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ¹¹.

Πλῆθος νέες Ἑλληνίδες σπουδάζουν δασκάλες καὶ σκαρφαλώνουν ὡς τά τελευταῖα χωριά τῆς ἐπικράτειας, ἐκτεθειμένες σέ ποικίλους κινδύνους καὶ κακοπάθειες. Κτίζουν τά γκρεμισμένα ἀπό τόν πόλεμο σχολεία τους "δι' αὐτεπιστασίας", ἡμερεύουν τούς ἀγριεμένους, χαϊδεύουν καὶ φωτίζουν τά παιδιά. Ἄλλες ἀποφασίζουν νά ἀφιερωθοῦν στό ἥργο τῆς ἀδελφῆς νοσηλεύτριας.

Οι Ἑλληνίδες αὐτές σιγά-σιγά λιγοστεύουν. Σήμερα ὑπάρχουν παιδιά Ἑλλήνων ἀβάπτιστα, παιδιά πού δέν ξέρουν νά κάνουν τό σταυρό τους, νεοσύλλεκτοι πού στήν ὁρκωμοσία δηλώνουν ἄθεοι, ὅπως καὶ κάποιοι δημόσιοι ἄνδρες. Ἀνθρωποι πεθαίνουν χαμένοι γιά μέρες, ἄλλοι αὐτοκτονοῦν, κάποιοι ζητᾶνε βοήθεια καὶ εἶναι συχνά ἀνίκανοι νά τή δεχθοῦν. «Μορφωμένοι» ὑποσκάπτουν τά θεμέλια τοῦ ἔθνους μέ ἔξοργιστικές παραχαράξεις τῆς ιστορίας μας τίς ὅποιες προβάλλουν ἀσύστολα ἀπό τά μέσα ἐνημερώσεως.

Τό χρέος μας

Εἶναι πιά καιρός νά δράσουμε δυναμικά καὶ ἀποτελεσματικά. Ἡ ευθύνη πέφτει σέ μᾶς τίς Ἑλληνίδες Ὁρθόδοξες Χριστιανές. Πού θά στηριχθοῦμε στό μέγα τοῦτο ἐγχείρημα; Μόνο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Γένους, ἡ Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία μας θά μπορέσει καὶ πάλι νά μᾶς στηρίξει, γιά νά στηρίξουμε, γιά νά ἀφυπνίσουμε συνειδήσεις, γιά νά προσφέρουμε τό νόημα τῆς ζωῆς καὶ τήν ἐλπίδα τοῦ Χριστοῦ στό λαό μας. Δέν ὑπάρχει σωτηρία πουθενά ἀλλοῦ. Ἐξακολουθεῖ νά ίσχύει ὁ λόγος τοῦ Παπαδιαμάντη στούς

11 Βλ. Άναστ. Παπακωνσταντίνου, 55 χρόνια στό κελλί τῆς φυλακισμένης,
ἐκδ. «Δαμασκός», Αθήνα 2014

“Ελληνες τοῦ καιροῦ του, «πού ἀφήνοντας τοὺς ἀρχαίους, ἀγκάλιασαν τοὺς ξένους, τῷρριξαν στόν νεωτερισμό (...). Ὄταν δημοσιεύθηκε θρησκευτικό διήγημα του ἔγραψε: «...πολλοί μὲν ἐσκανδαλίσθησαν, τινές δέ καὶ τὸ ἀποδοκίμασαν (...).«Μή θρησκευτικό· πρός Θεοῦ! ...οἱ σημερινοὶ Ἔλληνες συμβαδίζουν μέ τὰ ἄλλα ἔθνη...»!¹²

Ο Ἅγιος τῶν γραμμάτων μας μέ προφητική ἔγνοια, σέ στιγμές κρίσιμες γιά τά πεπρωμένα τοῦ Ἐθνους, βροντοφωνάζει καὶ στοὺς «Γραικύλους τῆς σήμερον» ὅτι «Τό ἐλληνικόν ἔθνος, τό δοῦλον, ἀλλ' οὐδέν ἥττον καὶ τό ἐλεύθερον, ἔχει καὶ θά ἔχῃ διά παντός τήν ἀνάγκην τῆς θρησκείας του» (Λαμπριάτικος ψάλτης).

Ἄλλωστε «ἡ πνευματική δημιουργία εἶναι ὁ μοναδικός προορισμός τοῦ Ἐλληνισμοῦ», ὅπως διεκήρυξε ὁ σοφός καθηγητής τῆς Φιλοσοφίας Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος στό Πανσπουδαστικό συνέδριο τῶν Κυπρίων σπουδαστῶν στή Λευκωσία, στίς 3 Αὐγούστου τοῦ 1971¹³.

Αὐτές τίς φωνές τό Ἐθνος ἔχει ἀνάγκη καὶ χρέος νά τίς ἀκούει πάντοτε καὶ νά τις βιώνει δημιουργικά.

Ἄς τίς ἀκούσουμε σήμερα ὅλοι οἱ Ἔλληνες καὶ οἱ Ἐλληνίδες γιά νά ἐνεργούμε πνευματικά καὶ ἔθνικά.

”Ετσι, μιά νύχτα
–τίς νύχτες γίνονται τά μεγάλα θαύματα–
στίς δακρυδόχες τοῦ Μουσείου τῆς Ἀμμοχώστου¹⁴
τά δάκρυα θά χουν πιά στεγνώσει
καὶ θά χαμογελοῦν τά πρῶτα φύτρα
τῆς ἄνοιξης τοῦ Ἐθνους μας πού φτάνει...

12 Γ. Βαλέτα, Ἀπαντα Παπαδιαμάντη, τόμ. 6ος σ.491

13 Ι.Ν. Θεοδωρακοπούλου, Τό Είκοσιένα καὶ ὁ σύγχρονος Ἐλληνισμός, σσ. 71-92,
«Οἱ ἐκδόσεις τῶν φίλων», Ἀθήνα 1972

14 Κλαίρης Ἀγγελίδου, «Τοῦ ξερριζωμοῦ», σ. 18, Λευκωσία 1976

Εικ. 1

Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΠΑΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

Πρόλογος

Είναι γεγονός ότι ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου είναι ο μόνος ναός στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας, που είναι ολόκληρος αγιογραφημένος. Χτισμένος στα 1667 από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Νικηφόρο και ανιστορημένος από το 1725 μέχρι το 1750 επί Αρχιεπισκόπου Φιλοθέου, αποτελεί μοναδικό στολίδι που κοσμεί την παλιά Λευκωσία.

Η θεματολογία των τοιχογραφιών αφήνει έντονο το στίγμα των

δύσκολων καιρών που περνούσε ο κυπριακός ελληνισμός, με έντονη την αναμονή της Ανάστασης και της τελικής νίκης του δικαίου απέναντι στο άδικο. Αυτή την εντύπωση αποκομίζει κάποιος που ατενίζει τις τοιχογραφίες του Καθεδρικού αφού αυτή της Σταυρώσεως κατέχει δεσπόζουσα θέση μέσα στον ζωγραφικό διάκοσμο του Ναού.

1. Περιγραφή (Εικ.1)

Στην τοιχογραφία της Σταυρώσεως, στο κέντρο της εικόνας ενατενίζει κάποιος τον Εσταυρωμένο, ο οποίος ενώ βρίσκεται ανάμεσα στο πλήθος, εντούτοις σου δίνει την εντύπωση πως βρίσκεται πιο μπροστά από τις υπόλοιπες μορφές.

Ο Χριστός περιστοιχίζεται από αγγέλους, δεκαπέντε στο σύνολο, με τρεις απ' αυτούς να κρατούν στα χέρια τους ποτήρια μέσα στα οποία μπαίνει το αίμα του Χριστού που ρέει από τις πληγές των χεριών και της πλευράς Του. Άξιο προσοχής είναι πως για το αίμα του Χριστού που ρέει από τα πόδια του δεν συμβαίνει αυτό που συμβαίνει για τα χέρια και την πλευρά του. Το γιατί θα το δούμε πιο κάτω στην ερμηνεία της τοιχογραφίας. Πάνω στον Σταυρό του Χριστού είναι γραμμένα τα ακρωνύμια I.N.B.I. (Ιησούς Ναζωραίος Βασιλεὺς Ιουδαίων).

Δεξιά και αριστερά του Χριστού βρίσκονται οι δύο ληστές. Στον εκ δεξιών του Χριστού ληστή βλέπουμε ένα φωτοστέφανο και δίπλα του ένας άγγελος να κρατά στα χέρια του ένα μικρό παιδάκι ντυμένο στα λευκά. Στον ληστή στα αριστερά, ο οποίος παρουσιάζεται με άγρια μορφή και έχει στραμμένο το κεφάλι του προς τα πίσω, βρίσκεται μια μαύρη φιγούρα που είναι ο άγγελος του σκότους και κρατά στα χέρια ένα μικρό παιδάκι ντυμένο με μια πιο σκουρόχρωμη ένδυση.

Στο φόντο διακρίνεται μια πόλη, η οποία είναι περιτοιχισμένη. Αυτό γίνεται αντιληπτό από το κέντρο της τοιχογραφίας που υπάρχει ένα κενό μεταξύ του συγκεντρωμένου πλήθους. Μάλιστα μέσα στην πόλη με μια πιο προσεκτική ματιά θα δούμε μουσουλμανικά τεμένη με τους ψηλούς μιναρέδες τους.

Η πλειοψηφία του μαζεμένου πλήθους είναι στρατιώτες έφιπποι και πεζοί. Ένας στρατιώτης έφιππος με μαύρο άλογο, έχει εκτεταμένο το δεξιό

του χέρι που κρατά ένα κοντάρι προς τη δεξιά πλευρά του Χριστού. Είναι ο στρατιώτης που λόγχισε τη δεξιά πλευρά του Χριστού βγαίνοντας από την πλευρά του αίμα και νερό. Στην άλλη πλευρά είναι ευδιάκριτος ένας στρατιώτης με φωτοστέφανο. Πρόκειται για τον εκατόνταρχο ο οποίος κατά την ευαγγελική περικοπή ομολόγησε τη Θεότητα του Χριστού με τον στρατιώτη μπροστά του να τον βλέπει παράξενα.

Στη βάση της τοιχογραφίας, στα δεξιά του Χριστού, βλέπουμε τις μορφές των γυναικών με προεξάρχουσα τη θλιψμένη μορφή της Θεοτόκου και τον αγαπημένο μαθητή του Χριστού, τον Ιωάννη, ο οποίος κάνει μια κίνηση προς την Παναγία, είτε για να της συμπαρασταθεί, είτε για να δείξει ότι θα την πάρει κάτω από την προστασία του.

Στην αντίθετη πλευρά, στα αριστερά δηλαδή του Χριστού, είναι ζωγραφισμένοι οι γραμματείς και φαρισαίοι ντυμένοι με τούρκικες στολές με ευδιάκριτο τον άνθρωπο εκείνο που κρατά στο χέρι του το καλάμι έχοντας στην άκρη του τον σπόγγο. Στην γωνία κάτω δεξιά της εικόνας βλέπουμε τρεις στρατιώτες, σε νεαρή μάλλον ηλικία, καθισμένους να κρατούν στα χέρια τους ένα ρούχο, τον χιτώνα του Χριστού και να γίνεται μεταξύ τους ένας διάλογος.

2. Ευαγγελική αναφορά της Σταυρώσεως

Από την πιο πάνω περιγραφή της εικόνας, αλλά και παρατηρώντας την, νιώθουμε σαν να συμβαίνει μια ακαταστασία στην όλη σκηνική παρουσία, εν πολλοίς και αχρείαστη. Όμως η κάθε μορφή που αγιογραφείται στη συγκεκριμένη σκηνή της Σταύρωσης δεν είναι χωρίς τη δική της σημασία, και περισσότερο, δεν αγιογραφείται χωρίς τη βιβλική της αναφορά.

Στη Σταύρωση του Καθεδρικού είναι γεγονός πως βλέπουμε την παρουσία πλήθους ανθρώπων. Σύμφωνα με τον Κόντογλου η εικόνα της σταυρώσεως πρέπει να έχει αυστηρή απλότητα, θεωρώντας την ιστόρηση πολλών προσώπων ως περιττά.¹ Είναι γεγονός πως το πλήθος κατά τη σταύρωση του Χριστού το αναφέρει ο Λουκάς στο Ευαγγέλιο του στο 23,27. Εντούτοις, η Βυζαντινή αγιογραφία θέλει αυτή την απλότητα εξ' αιτίας της ιδιοσυγκρασίας της εντονότερη αφού ακόμα και αυτή η εικόνα της Σταύρωσης

¹ Φωτίου Κόντογλου, Έκφρασις, Τόμος Α', Γ' Έκδοσις, Εκδοτικός Οίκος Αστήρ, σελ.177

έχει σταυροαναστάσιμο χαρακτήρα, με επίκεντρο την Ανάσταση ως εκνίκηση του θανάτου.² Η εικαστική απόδοση της Σταύρωσης αποφεύγει τον τονισμό της φρίκης του θανάτου.³ Στη Δύση, η Σταύρωση, κέντρο της θεολογίας της, εκφράζει μια δικανική αντίληψη, την υπέρτατη εκδίκηση-εξιλέωση του Θεού Πατρός στο πρόσωπο του Υιού Του για την ύβρι του προπατορικού αμαρτήματος, την παραβίαση της τάξης του θείου δικαίου⁴, παρόλο που όπως είπαμε υπάρχει σαφής αναφορά στο ευαγγέλιο για την παρουσία πολλών ανθρώπων στην Σταύρωση.

Δίπλα στον Σταυρό του Χριστού βλέπουμε να στέκονται η μητέρα Του, ο αγαπημένος μαθητής και διάφορες άλλες γυναίκες. Είναι άξιο προσοχής πως οι συνοπτικοί ευαγγελιστές δεν αναφέρουν το γεγονός της παρουσίας της Θεοτόκου κοντά στον Σταυρό του Χριστού και φυσικά ούτε την παρουσία των άλλων γυναικών και του Ιωάννη. Αυτό αναφέρεται μόνο στο ευαγγέλιο του Ιωάννη στο Ιω. 19,25-27. Μάλιστα η παρουσία του Ιωάννη στον Σταυρό του Χριστού υπονοεί την ανάληψη της περιποίησης της Θεοτόκου από τον αγαπημένο μαθητή του Χριστού κατ' εντολήν του Διδασκάλου του, όπως αναφέρει το κείμενο του ευαγγελίου του.

Στο ευαγγέλιο τού Λουκά αναφέρεται το γεγονός της ομολογίας τού εκ δεξιών τού Χριστού ληστή και της άρνησης τού εξ αριστερών να αποδεχθεί τον Χριστό ως αθώο για ό,τι παθαίνει και τον εαυτό του ως ένοχο. Γ' αυτό ο εκ δεξιών ληστής είναι στραμμένος προς τον Χριστό, ενώ ο εξ αριστερών έχει γυρισμένη την πλάτη του προς Αυτόν, δείχνοντας έτσι ο αγιογράφος την αδυναμία του έστω και την υστάτη για μετάνοια. Επίσης στο ίδιο ευαγγέλιο αναφέρεται και η ομολογία του εκατόνταρχου ότι είναι αληθινά ο Υιός του Θεού, και το γεγονός του εγχειρήματος των στρατιωτών να ποτίσουν τον Χριστό με όξος. Ο πρώτος, όπως είπαμε, παρουσιάζεται με φωτοστέφανο μιας και το συναξάρι μας πληροφορεί ότι πρόκειται για τον εκατόνταρχο Λογγίνο⁵ ενώ ο δεύτερος παρουσιάζεται να κρατά το καλάμι που στην άκρη

2 Δημητρίου Τριανταφυλλόπουλου, «Οίκουμενικότητα και Βυζαντινή Τέχνη. Μιά Άναγνωση». Από «Τό Βυζάντιο ως Οίκουμένη», έκδ. Έθνικό Ίδρυμα Έρευνών, Διεθνή Συμπόσια 16, Αθήνα 2005.-

http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/triantafyllopoulos_dimitrios_2.html

3 Ό.π.

4 Ό.π.

5 Ο Άγιος Λογγίνος ήταν Εκατόνταρχος υπό τις διαταγές του Ποντίου Πιλάτου, επί βασιλείας Τίβεριου Καίσαρος (14 - 37 μ.Χ.). Υπηρετούσε μαζί με τους στρατιώτες του κατά τα σωτήρια

του έχει ένα σφουγγάρι και ένα δοχείο, το οποίο θα πρέπει να περιείχε το ρύδι. Η παρουσία των αρχόντων των Ιουδαίων δηλαδή των αρχιερέων και γραμματέων και πρεσβυτέρων και του απλού λαού περιγράφεται αναλυτικότερα στους συνοπτικούς και ιδιαίτερα στον Ματθαίο (Μτ 27,39-42 και παράλληλα Μρκ 15,27-32^α, Λκ.23,35-38). Ο διαμερισμός των ιματίων του Χριστού και ο κλήρος για τον χιτώνα αναφέρεται με πιο περιγραφικό τρόπο στο ευαγγέλιο του Ιωάννη με την υπενθύμιση μάλιστα του σχετικού προφητικού λόγου (Ιω 19,23-24).

3. Ερμηνεία τοιχογραφίας Σταυρώσεως του Καθεδρικού

Για να κατανοήσουμε ορθά το μήνυμα που θέλει να μας στείλει ο ζωγράφος της τοιχογραφίας της Σταυρώσεως στον Καθεδρικό ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, θα πρέπει πρώτα να μελετούμε βιωματικά τα γεγονότα μέσα από τα ευαγγέλια και να έχουμε υπόψη κάποιες ιστορικές παραμέτρους.

Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να γνωρίζουμε την εποχή που ανιστορεί τον ναό ο ζωγράφος. Η εποχή όπως αναφέραμε πιο πάνω είναι η εποχή της Τουρκοκρατίας που αρχίζει από το 1571 και τελειώνει το 1878. Κατ' αυτή την περίοδο παρουσιάζονται κοινωνικές ανισότητες εναντίον των χριστιανών της Κύπρου. Για παράδειγμα το 1730 αναφέρεται στην ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου το ταξίδι του αρχιεπισκόπου Σίλβεστρου στην Κωνσταντινούπολη προς την Υψηλή Πύλη για μετριασμό των χρεών της Κύπρου.⁶ Το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας του Αρχιεπισκόπου Σίλβεστρου ήταν η εκδίωξη του από τον Αρχιεπισκοπικό θρόνο και η υφαρπαγή του με ανοχή των τουρκικών

Πάλη του Κυρίου, παριστάμενος στην σταύρωση, την ταφή και τη σφράγιση του μνήματος. Όταν όμως αντελήφθη το σεισμό, είδε τις πέτρες να σχίζονται και να ανοίγονται τα μνήματα, πίστευε ότι ο σταυρωθείς ήταν ο πραγματικός Υιός του Θεού. Παραιτήθηκε από το αξιώμά του και μαζί με άλλους δύο στρατιώτες του αναχώρησε για την πατρίδα του, προκειμένου να κηρύξει την Ανάσταση του Κυρίου. Τη λιποταξία του κατήγγειλε ο Πιλάτος στον Τιβέριο, ο οποίος έστειλε απόσπασμα στρατιωτών για να τον θανατώσουν. Όταν το βρήκαν και του κοινοποίησαν την απόφαση του αυτοκράτορα, τους φιλοξένησε στην οικία του, προετοίμασε τον τάφο γι αυτόν και τους δύο πιστούς του στρατιώτες και αποκεφαλίσθηκε την επομένη.(Από το <http://www.saint.gr/2754/saint.aspx>)

⁶ Ανδρέα Μιτσίδη, «Η Εκκλησία της Κύπρου επί Τουρκοκρατίας», Ανατύπωσις εκ του Στ' Τόμου της Ιστορίας της Κύπρου, Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Λευκωσία 2012, σελ.98-100.

αρχών από τους Μητροπολίτες Πάφου Ιωακείμ και Κυρηνείας Νικηφόρο⁷. Από αυτό καταλαβαίνουμε την κοινωνική αδικία εναντίον των χριστιανών της Κύπρου αλλά και την παρέμβαση των τουρκικών αρχών στα εκκλησιαστικά πράγματα με κάθε ευκαιρία. Ωστόσο και η Κύπρος πλήρωσε το τίμημά της σε γεννίτσαρους, με το κατά καιρούς παιδομάζωμα αλλά και πολλές φορές την αρπαγή περιουσιών των χριστιανών από τους Τούρκους. Ακόμα αναφέρεται και το μαρτύριο Κυπρίων με τρανότερο παράδειγμα αυτό του απαγχονισμού του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και των τριών Μητροπολιτών και πολλών άλλων κληρικών και λαϊκών την 9^η Ιουλίου 1821.

Τα πιο πάνω μας βοηθούν να κατανοήσουμε βαθύτερα και να ερμηνεύσουμε καλύτερα την τοιχογραφία της Σταυρώσεως στον Καθεδρικό. Επιχειρώντας μια αλληγορική ερμηνεία της τοιχογραφίας της Σταύρωσης στον Καθεδρικό, ας τοποθετήσουμε στην θέση του Χριστού τους χριστιανούς της Κύπρου. Με αφετηρία αυτό καταλαβαίνουμε γιατί οι γραμματείς και φαρισαίοι είναι ντυμένοι με τουρκικές στολές. Είναι ντυμένοι με τουρκικές στολές γιατί αυτοί ουσιαστικά ευθύνονται για τα δεινά που περνούν οι χριστιανοί της Κύπρου, με τη δολιότητα και την υποκρισία που τους διακρίνει. Δεν θα ήταν άστοχο να πούμε για τους γραμματείς και φαρισαίους που είναι ζωγραφισμένοι ότι αποτελούν υπαρκτά πρόσωπα της εποχής που αγιογραφείται η τοιχογραφία. Ίσως να πρόκειται για τον τούρκο διοικητή της Κύπρου ή τουλάχιστον για την αυλή του Τούρκου διοικητή που καθημερινά προκαλούν τον πόνο και την ταλαιπωρία στους χριστιανούς. Το ίδιο θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε και για τους στρατιώτες που φορούν στολές του τουρκικού στρατού της εποχής που ανιστορείται η παράσταση ότι πρόκειται για υπαρκτά πρόσωπα της εποχής, διοικητές του τουρκικού στρατού. Αυτοί επιτελούν το επαχθέστερο έργο που είναι η εκτέλεση των διαταγών των πολιτικών προϊσταμένων.

Η βαρυπενθούσα ομήγυρις των γυναικών στη συγκεκριμένη τοιχογραφία, δεν περιγράφει τίποτα άλλο παρά τον θρήνο της κύπριας μάνας που χάνει το παιδί της, τον σύζυγό της, τον συγγενή της, από αιτίες οι οποίες κυρίως προέρχονται από τη συμπεριφορά των Τούρκων.

Η ομήγυρις των στρατιωτών που παίζει στα ζάρια τον χιτώνα του Χριστού, είναι οι πιο σκληροί στρατιώτες του τουρκικού στρατού, που δεν

7 Ο.π.σελ.100-101

είναι άλλοι από τους γενίτσαρους, οι οποίοι διαμοιράζονται τα λάφυρα των κατακτήσεών τους μεταξύ τους. Έτσι μ' αυτό τον τρόπο περιγράφεται και η αρπαγή των περιουσιών των χριστιανών και ο διαμοιρασμός της ανάμεσα στους στρατιώτες.

Το Αίμα του Χριστού που ρέει από τα πόδια του καταλήγει σ' ένα κρανίο. Όπως γνωρίζουμε ο τόπος στον οποίο σταυρώθηκε ο Χριστός ονομάζεται «κρανίου τόπος» (Γολογθάς). Η εκκλησιαστική παράδοση θέλει τον τόπο εκεί να είναι και ο χώρος ταφής του Αδάμ⁸. Έτσι με την τοιχογραφία της Σταύρωσης στον Καθεδρικό, διακηρύσσεται η διά του Αίματος του Χριστού κάθαρσις του αμαρτήματος του Αδάμ και άρα όλου του ανθρωπίνου γένους, αφού το αίμα του Χριστού, όπως φαίνεται και στην παράσταση έχει πάει μέχρι το κρανίο που βρίσκεται κάτω από τον Σταυρό.

Στους δύο ληστές δεξιά και αριστερά του Χριστού, παρουσιάζονται κοντά τους δύο φιγούρες κρατώντας αμφότερες στα χέρια τους από ένα μικρό παιδί. Στον εκ δεξιών ληστή βρίσκεται κοντά του ένας άγγελος και στον εξ αριστερών ληστή ο διάβολος. Το μικρό παιδάκι στα χέρια των δύο αυτών φιγούρων συμβολίζει τις ψυχές των δύο αυτών ληστών. Του μεν εκ δεξιών ληστή την ψυχή την πήρε άγγελος λευκή και καθαρή, ενώ του εξ αριστερών ληστή την ψυχή την πήρε ο διάβολος ακάθαρτη και σκοτεινή από την αμετανοησία του. Έτσι με αυτό τον τρόπο ο ζωγράφος δίνει το μήνυμα στους χριστιανούς της εποχής τί γίνεται μ' εκείνον που μετανοεί ειλικρινά, έστω και την υστάτη και τί γίνεται μ' εκείνον που παραμένει αμετανόητος στα αμαρτήματά του. Άλλωστε η ανιστόριση της ψυχής ως μικρού παιδιού, εμφανίζεται και άλλες φορές στις τοιχογραφίες του Καθεδρικού Ναού, με εντονότερη αυτήν που βρίσκεται πάνω από την νότια πύλη του ναού (Εικ.2).

Επίλογος

Από τα αναφερθέντα πιο πάνω για την τοιχογραφία της Σταύρωσεως στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, θα μπορούσε εύκολα κάποιος να αντιληφθεί τον ρόλο που διαδραματίζουν οι ιστορικές συνθήκες καθώς και τα γεγονότα στην ανιστόριση των ναών. Επιπλέον μπορεί κάποιος εύκολα να διακρίνει και τα κοινωνικά δεδομένα που επικρατούσαν την εποχή

⁸ Ανδρέα Κ. Γεωργίου, Ακολουθώντας τα βήματα του Χριστού στην Αγία Γη, Ιεροσόλυμα 2009, σελ.44.

εκείνη, αλλά ταυτόχρονα και τη σχέση του κατακτητή με τον κατακτημένο και την αντίληψη του κατακτημένου προς τον κατακτητή.

Τα λόγια του Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού που αναφέρουν, ότι οι εικόνες είναι τα βιβλία των αγραμμάτων⁹, με την πιο πάνω ανάλυση για την εικόνα της σταύρωσης, βρίσκουν την πλήρη επαλήθευσή τους. Επιπλέον θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι οι ανιστορημένοι παλαιοί ναοί, για εμάς σήμερα είναι η εξιστόρηση των ιστορικών και κοινωνικών γεγονότων της εποχής¹⁰.

Εικ. 2

9 Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, Λόγος πρώτος ἀπολογητικός πρός τούς διαβάλλοντας τάς ἄγιας εἰκόνας, P.G.94,1268

10 Η πιο πάνω εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος του Πανεπιστημίου «Νεάπολις» στο μάθημα της Χριστιανικής Αρχαιολογίας από τον γράφοντα. Αποτελεί δε μια επιτομή της προαναφερθείσης εργασίας για το επίσημο περιοδικό της Εκκλησίας της Κύπρου «Απόστολος Βαρνάβας». Το θέμα επιλέγηκε από τον γράφοντα που είναι εφημέριος του συγκεκριμένου ναού για δεκαεπτά χρόνια.

ΟΙ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΓΟΥΣ

Β' ΜΕΡΟΣ

ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ, ΕΠ.ΚΑΘΗΓΗΤΗ Π.Τ.Π.Ε. ΚΡΗΤΗΣ

4. Θεολογικές και παιδαγωγικές παρατηρήσεις στο περιεχόμενο των εγκωμίων του αγίου Πέτρου Άργους

Στον πρόλογο του εγκωμίου της αγίας Άννας επαναλαμβάνει σύντομα όλα όσα προαναφέραμε σχετικά με την παράδοση που δημιουργήθηκε από τον Μ.Βασίλειο σχετικά με την σύνθεση εγκωμίων. Δηλώνει έτσι ότι δεν θα ακολουθήσει τον τρόπο εγκωμιασμού των «θύραθεν», των εξωεκκλησιαστικών, αλλά των εκκλησιαστικών κανόνων.¹ Στους Αγίους Αναργύρους αναφέρει ότι δεν τον ενδιαφέρει να μιλήσει για την καταγωγή τους, αφού πρόθεση των Χριστιανών είναι η Ανάβαση στον Ουράνιο Πατέρα Θεό μέσα από την μητέρα Εκκλησία. Καθίσταται έτσι το χριστιανικό γένος, όλοι οι άνθρωποι μια οικογένεια, η οποία χρονικά ξεκινάει από την Παλαιά Διαθήκη. Θεωρεί αδελφούς των αγίων τους Πατριάρχες, τους Δίκαιους, τους Αποστόλους και τους Μάρτυρες και συμπολίτες και συνεργάτες τους αγίους αγγέλους.² Ως προς την οικογενειακή κατάσταση τον ενδιαφέρει στους δυο κυρίως Λόγους προς την μεγαλομάρτυρα Βαρβάρα και στους αγίους Αναργύρους να μιλήσει για την μεν αγία το πόσο σκληρόκαρδοι ήταν οι ειδωλολάτρες γονείς της, ιδιαίτερα ο πατέρας της, ο οποίος την οδήγησε στο μαρτύριο.³ Δεν θεωρεί την καταγωγή ή την γονεϊκή κληρονομιά ανώτερη από την τιμή που δέχονται οι μάρτυρες στην Εκκλησία. Επίπλαστον το αλλότριον σημειώνει, δηλ. δεν αξίζει ο έπαινος σε όσους δεν πηγάζει από τα δικά τους. Η αγία Βαρβάρα όμως στήριξε την ψυχική ροπή της στα νοητά και στα αθάνατα. Γιατί η ψυχή καταλήγει είναι αυτή που οδηγεί το σώμα στον Θεό.⁴ Αντίθετα επαινεί

1 f. 260v,1,12.

2 f. 29r,3,72-80

3 f. 174r,3, 52-55.

4 f. 174r, 2,36

την Θεοδότη, μητέρα των Κοσμά και Δαμιανού, η οποία τους ανέθρεψε με ευσέβεια και με όλες τις αρετές, δίνοντάς τους δηλ. καθαρά χριστιανική ανατροφή. Την εξισώνει με την Σάρρα, την Ελισάβετ και την Άννα, οι οποίες προσέφεραν τα παιδιά τους στον Θεό.⁵

Ο άγιος Πέτρος μέσα από την εκφώνηση των εγκωμιαστικών λόγων του ενδιαφέρεται να διδάξει και να κατηχήσει το ακροατήριό του. Βρίσκει λοιπόν την ευκαιρία όχι μόνο να κάνει γνωστά τα ενάρετα πρότυπα, αλλά και να θεολογήσει σε άλλα σημεία εκτενέστερα ή αλλού περιεκτικά. Στην απολογία της αγίας Βαρβάρας προς τον ηγεμόνα δικαστή της γίνεται σύντομη διδασκαλία του ακροατηρίου για το δόγμα του Τριαδικού Θεού, «ενώ στο εγκώμιο της αγίας Άννας για το δόγμα της Θείας Οικονομίας».⁶

Δεν χρησιμοποιεί τη λέξη *Τριάς* ή *Τριαδικός Θεός*, αλλά *τριαδική φύσις*, η οποία διευκρινίζει δεν είναι δηλωτικό πολυθεϊσμός, αλλά μονοθεϊσμός, αφού είναι ενιαία η φύση των προσώπων της Αγίας Τριάδας. Ένας είναι ο Θεός ως προς την ουσία με τρία πρόσωπα. Τον Πατέρα, τον Μονογενή Υἱό και το Συνάναρχο και Ομότιμο Πνεύμα. Τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν χρονική διαφορά, δεν είναι ατελή, συμβατικά και ανυπόστατα, αλλά τέλεια και άναρχα. Καταλάμπουν με αίτιο τον Πατέρα και συνυπάρχουν μεταξύ τους.⁸ Οι τριαδολογικές αυτές απόψεις παραπέμπουν στον Μέγα Αθανάσιο⁹ και στον άγιο Επιφάνιο Κύπρου.¹⁰ Διασφαλίζουν το ομοούσιο, το διακριτό και ενυπόστατο των προσώπων.¹¹

Κοινό επίσης χαρακτηριστικό είναι η καταδίκη της ειδωλολατρικής θρησκείας. Όπως παρατηρείται στις μελέτες για τον άγιο Πέτρο ίσως μέχρι την εποχή του να είχαν διασωθεί ειδωλολατρικές συνήθειες ή να υπήρχαν χώροι ειδωλολατρικών ιερών.

Συγκρίνοντας τη σχέση Χριστιανισμού και αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας στο εγκώμιο των αγίων Αναργύρων επισημαίνει ότι οι Χριστιανοί δεν πέφτουν στην παγίδα των ειδωλολατρών να θυσιάζουν σε αγάλματα ή να καταφεύγουν

5 f. 29r, 3, 97 – 4,135.

6 f. 176v, 9, 208 – f.177r, 9, 229.

7 f. 261v,11, 149 – f. 176262r, 11, 162.

8 f. 176v, 9, 208-217.

9 P.G. 26, 473B.

10 P.G. 42, 16A.

11 Ν.Νικολαΐδης, σελ.151-2

σε μαντεία για να ζητήσουν τη θεραπεία τους. Ούτε σε θεούς όπως π.χ. ο Ασκληπιός. Ο Ζωοδότης και δημιουργός Θεός είναι πλέον η ελπίδα και η πηγή θεραπείας των ανθρώπων δια της μεσιτείας των Αγίων Κοσμά και Δαμιανού.¹² Στο εγκώμιο της αγίας Βαρβάρας και κατά την απολογία – ομολογία πίστης της πάλι ο άγιος Πέτρος επανέρχεται στην καταδίκη των ειδώλων χαρακτηρίζοντάς τα δια στόματος της αγίας υποδεέστερα ως προς την ουσία με τον ένα και αληθινό Θεό. Παράλληλα η πολυαρχία τους οδήγησε στη φιλονικία μεταξύ τους για την επικράτησή τους και επιπλέον κατάληξη θα ήταν η φθορά, ο κατακερματισμός του κόσμου και η απελπισία, αφού δεν θα υπήρχε η ελπίδα της ανάστασης.¹³ Στο εγκώμιο της αγίας Άννας ακόμη δεν παραλείπει να αναφερθεί στις ειδωλολατρικές συνήθειες και γι' αυτό μιλώντας για την ατεκνία της διαχωρίζει και εξυψώνει τη στάση της αγίας, που αφοσιώθηκε μαζί με τον σύζυγό της Ιωακείμ περισσότερο στον Θεό, ζητώντας του να τους χαρίσει ένα παιδί, όπως είχε πράξει και σε άλλες στείρες γυναίκες (Σάρρα, Ρεβέκκα, Ραχήλ, Ελισάβετ) υποσχόμενη να αφιερώσει το παιδί που θα αποκτούσε σ' Εκείνον. Αντίθετα άλλες άτεκνες γυναίκες που κατέφευγαν σε ξόρκια και αφορισμούς για να θεραπεύσουν το πρόβλημά τους.¹⁴

Η προσφορά των αγίων είναι τέτοια που όλοι μας τους αναγνωρίζουμε από τα ονόματά τους και μόνο. Η σχέση αιτίου-αιτιατού έχει να κάνει εδώ με την προσφορά τους στον άνθρωπο. Έτσι οι χαρακτηρισμοί Ανάργυροι, Θαυματουργοί, Άγιοι Ιατροί παραπέμπουν στους Κοσμά και Δαμιανό λόγω της αφιλαργυρίας τους και της χάρης που απέκτησαν από τον θεό να θεραπεύουν.¹⁵ Χαρακτηριστικά επίσης της ζωής των αγίων είναι η μελέτη των θείων Γραφών, η άσκηση (προσευχή και νηστεία), η άσκηση του νου με φρόνηση, η απάθεια και η δικαιοσύνη.¹⁶

Σύγκριση εγκωμίων εις την αγίαν Βαρβάραν αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού και αγίου Πέτρου Άργους.

Σημαντικό θεωρούμε επίσης το να συγκρίνουμε τον εγκωμιαστικό λόγο του αγίου Πέτρου εις τη μεγαλομάρτυρα Βαρβάρα με εκείνον του αγίου

12 f. 29v, 2, 41-55.

13 f. 176r, 9, 190 – f. 176v, 9,212.

14 f. 261r, 6, 85-92.

15 f. 33v, 11, 360-363.

16 f. 30v, 106 – f. 30r, 4, 135.

Ιωάννη του Δαμασκηνού¹⁷ για να παρουσιάσουμε την πρωτοτυπία των λόγων του αγίου Πέτρου, αλλά και τη διδασκαλία του για τους αγίους.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός (8^{ος} αι.) ξεκινάει τον Λόγο του ζητώντας τη βοήθεια του Χριστού για να μιλήσει για την αγία Βαρβάρα, την οποία χαρακτηρίζει καλλίνικον μάρτυρα.¹⁸ Ζητάει επίσης από το ακροατήριό του να τον ακούσει έως τέλους, ώστε κάτι από όσα θα πει να καταστούν χρήσιμα και ωφέλιμα για την πνευματική τους ζωή. Μάλιστα τους προτρέπει σ' αυτό και τους επιτιμά ότι στα κοσμικά θεάματα παραμένουν έως τέλους ακόμη κι αν είναι ανούσια, ενώ μερικοί σπεύδουν να εγκαταλείψουν τον χώρο της Εκκλησίας, μόλις ξεκινούν οι λόγοι προς τιμή των αγίων.¹⁹ Οι άγιοι κατά τον Δαμασκηνό είναι αθλητές του Χριστού που αντιμετωπίζουν ορατούς και αόρατους αντιπάλους (ορατοί είναι οι επίγειοι άρχοντες και ηγεμόνες, ενώ αόρατοι ο Διάβολος και οι δαίμονες). Μεταφέρει εικόνες από την παλαιότρα για να επιτείνει τον λόγο του.²⁰ Η αγία Βαρβάρα νικήτρια των δαιμόνων αντιπάλων της επευφημείται από τους αγγέλους και στεφανώνεται νικήτρια από τον Χριστό. Εικόνες ωφέλιμες, γλυκύτερες και ευχάριστες άλλων θεαμάτων. Ο φθόνος του Διαβόλου για τη σωτηρία των δικαίων ήταν η αιτία κατά τον Δαμασκηνό που τον οδήγησε ώστε να εμφανιστεί ως νέος πειρασμός, όπως στον Αδάμ και στην Εύα, έχοντας όμως τώρα ως όργανά του τους ηγεμόνες του κόσμου που τους οδηγεί να καταδιώξουν τους Χριστιανούς και να λατρεύουν τα είδωλα.²¹

Ο άγιος Πέτρος ξεκινάει το εγκώμιο αντιπαραθέτοντας τις εφήμερες επίγειες ηδονές και τέρψεις με τις πανηγύρεις και τελετές προς τιμή των αγίων μαρτύρων, τους οποίους και αυτός ονομάζει αθλητές του Χριστού και θεωρεί ότι οι εορταστικές πανηγύρεις παρέχουν θεία και άφατη ηδονή. Σε άλλη Ομιλία του χαρακτηρίζει τους Αγίους Αναργύρους ως πολύφωτους αστέρες που λάμπουν στον ουρανό, κοντά στον νοητό Ήλιο, τον Χριστό. Η παιδαγωγική ωφέλεια που αποκομίζουμε από τη συμμετοχή μας στην εορτή των μαρτύρων είναι η αναμόρφωση του χαρακτήρα μας προς το καλύτερο.²² Αποκτάμε πρότυπα αρετών, τα οποία στη συνέχεια καλούμαστε

17 P.G. 96, 781-814.

18 P.G. 96, 784B.

19 P.G. 96, 96, 784C.

20 P.G. 96, 784D.

21 P.G. 96, 768B – 789AB.

22 f. 28r, 1, 9-12. Κάθε άνθρωπος έχει τα ιδιαίτερα χαρίσματά του. Έτσι και οι άγιοι αποκτούν

να μιμηθούμε, όπως π.χ. η αγία Βαρβάρα.²³

Παιδαγωγική σημασία έχει και η προαναφερθείσα σχέση της αγίας με τους γονείς της. Παρά την παιδαγωγική αρχή, η οποία λέγει ότι το παιδί ακολουθεί τις θρησκευτικές συνήθειες και πεποιθήσεις των γονιών του, η αγία Βαρβάρα δεν το έπραξε και δεν τους μιμήθηκε. Η αιτία που ο άγιος Πέτρος βρίσκει για το γεγονός αυτό είναι ότι τα μεν φυσικά προσόντα τα διατηρούμε ακέραια, ενώ στα επίκτητα λόγω της αυτεξουσιότητάς μας προτιμάμε τα καλύτερα και εν προκειμένω τα καλύτερα είναι η πίστη στον Ένα και Μοναδικό Θεό. Η κατήχηση της αγίας είναι προϊόν θείας παιδαγωγίας. Η αγία Βαρβάρα έγινε Χριστιανή κατά τον άγιο Πέτρο όχι από κάποιον Απόστολο ή από μάρτυρα, αλλά μίλησε στην ψυχή της ο ίδιος ο Θεός.²⁴ Ο εγκλεισμός της στον πύργο από τον πατέρα της είναι προϊόν της θείας Πρόνοιας, για να μη μολυνθεί και επηρεασθεί η παρθενική ζωή της και η πίστη της στον Θεό.²⁵ Αιτία της αρχής του μαρτυρίου της είναι το γεγονός της διάνοιξης τριών παραθύρων στο λουτρό που έχτιζε ο πατέρας της. Ερμηνεύεται από τον άγιο Πέτρο ότι έτσι αποκαλύπτεται η θεία αγάπη της μάρτυρος και η ωμότητα των γονιών της.²⁶

Επανερχόμαστε στον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό. Η εναντίωση κατά τον Δαμασκηνό της αγίας στον πατέρα της έχει αγιογραφική βάση και συγκεκριμένα το Ματθ. 10,32, όπου γίνεται λόγος για την ομολογία πίστης: Πας όστις ομολογήσει εν εμοί ἐμπροσθεν των ανθρώπων, ομολογήσω καγώ εν αυτῷ ἐμπροσθεν του πατρός μου, του εν τοις ουρανοίς. Παρομοιάζει την αγία Βαρβάρα με τον Αβραάμ, τον πρώτο που αποσκίρτησε από την Πολυθεΐα των πατέρων του.²⁷ Όταν εμφανίζεται μπροστά στον ηγεμόνα έχουμε το πρώτο δέλεαρ του Διαβόλου, το οποίο έχει να κάνει με υποσχέσεις για ηδονές και επαίνους ή με απειλές και βασανιστήρια. Θάρρος γενναιότητα, υπομονή και καρτερία είναι τα όπλα της αγίας Βαρβάρας τη στιγμή του μαρτυρίου της.²⁸

χαρίσματα από τον Θεό. Η αρχή έγινε με τους Αποστόλους στους οποίους το Άγιο Πνεύμα χάρισε πρώτα από όλα την δυνατότητα επικοινωνίας με όλους τους ανθρώπους θεραπεύοντας την γλωσσική διαφορά, η οποία προέκυψε μετά την αλαζονεία που έδειξαν οι άνθρωποι κτίζοντας τον Πύργο της Βαβέλ. Πρβλ. f. 30r, 5, 146-150.

23 f. 172v, 1, 14.

24 f. 174v, 5, 84-85.

25 f. 174v, 5, 94-96.

26 175v, 8, 158-160.

27 P.G. 96, 793C.

28 P.G. 96, 796AB.

Στη φυλακή της εμφανίζεται ο ίδιος ο Χριστός και της επουλώνει τις πληγές ενδυναμώνοντάς την παράλληλα.²⁹ Τέλος ο Δαμασκηνός μιλάει για την απανθρωπιά του πατέρα της που φτάνει στο σημείο να σκοτώσει την ίδια του την κόρη, αλλά και την επιβολή της θείας δικαιοσύνης με τον θάνατο που βρίσκει αμέσως μετά.³⁰

Ο άγιος Πέτρος έχει εκτενέστερη απολογία της αγίας μπροστά στον ηγεμόνα. Ο Δαμασκηνός αναφέρει μόνο την ομολογία της στον Θεό και Δημιουργό του κόσμου, καθώς και στην καταδίκη των ειδώλων. Ο άγιος Πέτρος ξεκινάει την απολογία με έναν πρόλογο της αγίας σχετικό με την διερεύνηση της αλήθειας των πραγμάτων που πρέπει να κάνει όποιος βρίσκεται στη θέση του δικαστή ανεπηρέαστος από οποιαδήποτε απειλή. Μιλάει στη συνέχεια για τους ειδωλολατρικούς θεούς και καταλήγει με την ομολογία της στον Ένα και Τριαδικό Θεό.³¹ Η αναφορά του αγίου Πέτρου στην επίσκεψη του Χριστού στη φυλακή είναι σύντομη σε σχέση με εκείνη του Δαμασκηνού. Περιγράφει το τέλος της αγίας όμοια με τον Δαμασκηνό και κοινό στοιχείο είναι η ένωση της με τον Χριστό ως Νυμφίο της Εκκλησίας. Χαρακτηριστική είναι η επίκληση βοήθειας προς την αγία για θεραπεία ασθένειας που ταλαιπωρούσε την περιοχή της Αργολίδας.³² Τέλος, ενώ χαρακτηριστικό είναι να απευθύνονται χαιρετισμοί προς τους Αγίους – κάτι που κάνει ο άγιος Πέτρος στους αγίους Αναργύρους και ο Δαμασκηνός στην αγία Βαρβάρα³³ – στον λόγο αυτό του επισκόπου Άργους απουσιάζουν.

Συμπεράσματα

1. Αν και μέχρι σήμερα δεν έχουμε ανακαλύψει το σύνολο των έργων του αγίου, το οποίο σίγουρα είναι πολυπληθέστερο, εντούτοις πλούσια και γόνιμα διδάγματα αντλούμε τουλάχιστον από τους τρεις εγκωμιαστικούς του λόγους.
2. Ως ρήτορας χαρακτηρίζεται και για την πρωτοτυπία του, αλλά και για την προσήλωσή του στην Παράδοση. Δεν ξεφεύγει από τους

29 P.G. 96, 797B.

30 P.G. 96, 804D – 805B.

31 f. 176r, 9, 179 – f.177r, 9, 229.

32 f. 180v, 17, 457 – f. 181r, 17, 477.

33 P.G. 96, 809AB.

κανόνες της χριστιανικής ρητορικής του 4^{ου} αι., αλλά παράλληλα παρέχει σημαντικά νέα στοιχεία ιστορικά, θεολογικά και παιδαγωγικά. Ακολουθεί την πατερική παράδοση εκθειάζοντας τους μάρτυρες, χρησιμοποιεί τις μεταφορές, τη διδασκαλία του ακροατηρίου και την παροχή αρετών και προτύπων αρετής.

3. Οι άγιοι είναι οι αθλητές του Χριστού, οι πολύφωτοι αστέρες, οι οποίοι με την ομολογία πίστης τους είτε με την προσήλωσή τους στον Θεό πέτυχαν να διακριθούν.
4. Η αναφορά του στις ειδωλολατρικές συνήθειες οφείλονται σε κατάλοιπα της εποχής του, για τα οποία αισθάνεται την υποχρέωση να στηλιτεύσει και να επισημάνει τις ατέλειες και αδυναμίες των ειδωλολατρικών θεών σε σχέση με τον Ένα και Τριαδικό Θεό.
5. Οι Εγκωμιαστικοί λόγοι του έχουν επιπλέον αξία για τη δογματική κατοχύρωση των ορθόδοξων απόψεων, για πηγές του Βίου των αγίων και για τη διάπλαση του ανθρώπου στον προορισμό του προς την αιγιότητα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ,
ΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ηπληθυσμιακή έκρηξη (1975-2000) στη Λακατάμεια κατέστησε αναγκαία την ανοικοδόμηση πολλών νέων, μεγάλων σε διαστάσεις εκκλησιών, οι οποίες αντικατέστησαν σε ορισμένες περιπτώσεις μικρότερες ή λυόμενες εκκλησίες. Οι υφιστάμενες αποτελούν σύγχρονες εκδοχές του σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλλο ρυθμού.

Κατά χρονολογική σειρά κτίστηκαν οι ναοί του Σωτήρος στον προσφυγικό οικισμό της Ανθούπολης το 1993, του Αγίου Στυλιανού στον προσφυγικό οικισμό Άσπρες το 1994, του Αγίου Μάμαντος στον ομώνυμο προσφυγικό οικισμό και του Αγίου Νεοφύτου στην Ανθούπολη το 1998, του Αγίου Νικολάου στην Πάνω Λακατάμια το 1999, του Αγίου Παντελεήμονος το 2000, του Αγίου Χρυσοστόμου το 2000 και της Αγίας Παρασκευής το 2006. Το 1986 κτίστηκε ο μαρωνιτικός ναός του Αγίου Μάρωνα στην

Ανθούπολη.

Εκκλησιαστικά η Κάτω Λακατάμεια υπάγεται στη δικαιοδοσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής, ενώ η Πάνω Λακατάμεια στη δικαιοδοσία της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής. Η Λακατάμεια απαντά σε πηγές από την εποχή της Φραγκοκρατίας (1192-1489), οπότε αναφέρεται ως φέουδο μελών της βασιλικής οικογένειας των Λουζινιανών της Κύπρου. Η παρουσία της βασιλικής οικογένειας και αριστοκρατών στη Λακατάμεια φαίνεται ότι ήταν και ένας από τους λόγους ίδρυσης των εκκλησιών.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (1571-1878) στη Λακατάμεια και την περιοχή της δημιουργούνται τσιφλίκια, με πιο γνωστά εκείνα του Κιόρογλου και του Αρχαγγέλου.

Η παλαιά εκκλησία **Αγίας Παρασκευής** ήταν ο ενοριακός ναός της Κάτω Λακατάμειας, μέχρι το κτίσιμο της νέας. Η ανοικοδόμηση άρχισε το 1884 στη θέση παλαιότερου ναού, πιθανώς του 18^{ου} αιώνα και αποπερατώθηκε το 1902, σύμφωνα με επιγραφή σε μαρμάρινη πλάκα επάνω από τη δυτική είσοδο.

Το εικονοστάσι, ο δεσποτικός και ο άμβωνας χρονολογούνται στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Οι εικόνες ζωγραφίστηκαν στα 1915 στη μονή Σταυροβούνιου. Το 1946 ο ιεροδιάκονος Πανάρετος Κουσουλίδης από το Πολιτικό ζωγράφισε τη Γέννηση του Χριστού και το Βρέβιο στην Πρόθεση του ναού.

Σε ένα βημόθυρο λαϊκής τέχνης του 19^{ου} αιώνα, τεχνοτροπίας της Σχολής του Ιωάννη Κορνάρου του Κρητός απεικονίζονται οι άγιοι Νικόλαος, Δημητριανός, Μακεδόνιος, Μαρίνα, Μάμα και Νικήτα, των οποίων τα παρεκκλήσια υπήρχαν στη Λακατάμια.

Δύο από τους απεικονιζόμενους αγίους ο Δημητριανός και ο Μακεδόνιος είναι κύπριοι. Για τον πρώτο δεν είμαστε σίγουροι αν είναι ο επίσκοπος Χύτρων ή ο σπανιότερα απεικονιζόμενος επίσκοπος Ταμασού. Οι υπόλοιποι άγιοι είναι Μικρασιάτες.

Η τιμή του αγίου Μάμαντος είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη σε ολόκληρη την Κύπρο. Στην Λακατάμεια υπήρχαν δύο ναοί προς τιμή του, ενώ ναός του αγίου Νικήτα απαντά μόνο στο ομώνυμο χωριό της Μόρφου. Στους Μικρασιάτες αγίους θα πρέπει να προστεθεί και η αγία Θέκλα, της οποίας εκκλησία υπήρχε στη Λακατάμεια και η οποία επίσης δεν απεικονίζεται στο

βημόθυρο.

Επιπλέον στο βημόθυρο απεικονίζονται οι Τρεις Ιεράρχες, ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και ο άγιος Χριστόδουλος της Πάτμου, ο τελευταίος προφανώς εκ του ονόματος του δωρητή, ο οποίος αναγράφεται ως Χριστόδουλος προσκυνητής.

Ορισμένα από τα παρεκκλήσια ανήκουν στον ναό της Αγίας Παρασκευής. Αυτά είναι:

Η ξυλόστεγη, μονόχωρη εκκλησία της **Παναγίας Χρυσοκουλλουριώτισσας** κτίστηκε το 1886 στη θέση παλαιότερης στον αγροτικό οικισμό του Κουλουράτου. Είναι αφιερωμένη στο Γενέσιο της Θεοτόκου. Στο παρεκκλήσιο φυλάσσονται εικόνες του 18^{ου}, 19^{ου} και 20ού αιώνα.

Το παρεκκλήσιο του **Αγίου Δημητριανού** επισκόπου Χύτρων ανήκει στον τύπο του ελεύθερου σταυρού με τρούλλο ναού. Ανεγέρθη τον Μάρτιο του 1966, με δαπάνες των Αξιωματικών και των Οπλιτών της 286 ΤΘΤΠ στον χώρο του στρατοπέδου της Εθνικής Φρουράς.

Το εξαφανισμένο σήμερα παρεκκλήσιο του **Αγίου Μακεδονίου**, του Άη Μακεδόνα, όπως είναι γνωστός ο άγιος στους Λακαταμίτες σημειώνεται σε παλαιά τοπογραφικά σχέδια. Να υποθέσουμε ότι η Μακεδονίτισσα οφείλει το όνομά της στον άγιο αυτό;

Το παρεκκλήσιο της **Αγίας Μαρίνας** μεταξύ των οδών Αγίας Μαρίνας και Κύκνων υφίστατο ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αφού σημειώνεται σε τοπογραφικά σχέδια. Στο σημείο του παρεκκλησιού υπάρχουν τέσσερα προσκυνητάρια, που δηλώνουν την αγάπη των πιστών προς την αγία.

Κοντά στην οδό Αγίας Θέκλας και μέσα σε ελαιώνα βρίσκεται το προσκυνητάρι της **Αγίας Θέκλας**, στη θέση όπου υπήρχε παρεκκλήσι της αγίας. Επειδή η αγία δεν απεικονίζεται στο βημόθυρο του 19^{ου} αιώνα από την Αγία Παρασκευή, εικάζεται ότι αυτό καταστράφηκε πριν τον 19^ο αιώνα. Οι πιστοί εξακολουθούν να επισκέπτονται τον χώρο και να ανάβουν το καντήλι της αγίας.

Στη δικαιοδοσία του σύγχρονου ναού του Αγίου Μάμαντος ανήκουν τα ερείπια μεσαιωνικού παρεκκλησίου του **ίδιου αγίου**, στην τοποθεσία Κούλλουρος, επί της οδού Ψυχάρη.

Ένα δεύτερο παρεκκλήσι του Αγίου Μάμαντος βρισκόταν κοντά στο παλιό κοιμητήριο της Κάτω Λακατάμειας, προς τα δυτικά παραπλεύρως της οδού Ρήγα Φεραίου.

Στην τοποθεσία Άσπρες μαρτυρείται ερειπωμένη εκκλησία του Αγίου Νικήτα, καθώς και κτιστά λαγούμια, τα οποία δεν είναι ορατά σήμερα.

Στον σύγχρονο ναό του Αγίου Νικολάου Πάνω Λακατάμειας ανήκουν τα παρεκκλήσια των Αγίων Νικολάου και Γεωργίου και η θέση του εξωκκλησιού της Παναγίας Μεσοτοπίτισσας.

Η παλαιά εκκλησία του Αγίου Νικολάου αποτελούσε την κεντρική εκκλησία της Πάνω Λακατάμειας, πριν από την ανοικοδόμηση της νέας το 1997. Οι επεμβάσεις για επέκτασή της στο β' μισό του 19^{ου} αιώνα και το 1953 αλλοίωσαν το αρχικό κτίσμα.

Το μονόχωρο ξυλόστεγο παρεκκλήσιο του Αγίου Γεωργίου του Κουλουράτου βρίσκεται επί της ομωνύμου λεωφόρου στην ανατολική όχθη του Πεδιαίου ποταμού. Ο ναός δέχτηκε επεμβάσεις που αλλοίωσαν τις όψεις του.

Εσωτερικά διασώζει το εικονοστάσιο του παλαιού ναού του Αγίου Νικολάου του 19^{ου} αιώνα, το οποίο μεταφέρθηκε εκεί το 1953.

Η θέση του εξωκκλησιού της Παναγίας Μεσοτοπίτισσας είναι σημειωμένη σε παλαιούς χάρτες. Βρισκόταν έξω από τη Λακατάμεια προς τη Δευτερά, πλησίον του ποταμού Πεδιάδιου. Η επωνυμία **Μεσοτοπίτισσα**, δόθηκε στην Παναγία, επειδή σύμφωνα με την τοπική παράδοση η θέση εκείνη ήταν το κέντρο της Κύπρου.

Το σημαντικότερο σωζόμενο εκκλησιαστικό μνημείο της Λακατάμειας είναι ασφαλώς η **μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ**.

Το καθολικό τής εν ενεργείας σήμερα γυναικείας μονής, είναι ένας δίκλιτος τρουλλαίος ναός με νάρθηκα του λεγόμενου φραγκοβυζαντινού ρυθμού. Η αρχική εκκλησία κτίστηκε κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο, όπως φαίνεται από σπάραγμα τοιχογραφίας στο νότιο τοίχο του αρχικού κλίτους. Στον ναό διασώζονται και τοιχογραφίες του 17^{ου} αιώνα.

Ανάμεσα στα έτη 1660 και 1713, η μονή ανήκε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή, οπότε ο Αρχιεπίσκοπος Νικηφόρος την καθιστά έδρα της Αρχιεπισκοπής.

Το 1713 ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος Β' πώλησε το μοναστήρι του Αρχαγγέλου στη Μονή Κύκκου, μετόχι της οποίας είναι μέχρι σήμερα.

Το εικονοστάσιο του καθολικού χρονολογήθηκε στον 17^ο αιώνα και οι αρχικές εικόνες του στον 17^ο και 18^ο αιώνα. Ξεχωρίζουν οι εικόνες των ζωγράφων Παύλου ιερογράφου από τη Λευκωσία και Μιχαήλ προσκυνητή από τα Καμινάρια.

Το 1735 ο Ουκρανός Βασίλειος Μπάρσκυ επισκέφθηκε την ανδρώα τότε μονή για την οποία αναφέρει ότι ήταν μετόχι της μονής Κύκκου και ότι καταπιεζόταν από τους μουσουλμάνους που την εποφθαλμιούσαν. Ο Μπάρσκυ εκτός από τη γλαφυρή περιγραφή άφησε και ένα σχέδιο της μονής, το οποίο σχεδίασε ο ίδιος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μονές, ναοί, παρεκκλήσια, εξωκλήσια και προσκυνητάρια της Λακατάμειας

1. Αγία Ειρήνη Χρυσοβαλάντου (παρεκκλήσι ναού Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
2. Αγία Θέκλα (προσκυνητάρι στη θέση κατεστραμμένου ναού)
3. Αγία Μαρίνα (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Νεοφύτου)
4. Αγία Μαρίνα (προσκυνητάρι στη θέση κατεστραμμένου ναού)
5. Αγία Παρασκευή (μεγάλη) (**ενοριακός**)
6. Αγία Παρασκευή (παλιά)
7. Άγιοι Ραφαήλ, Νικόλαος και Ειρήνη (παρεκκλήσι στο ναό Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
8. Άγιος Γεώργιος Έξω Μετοχίου (προσκυνητάρι στον προσφυγικό οικισμό Αγίου Μάμαντος)
9. Άγιος Γεώργιος Κουλουράτος (παρεκκλήσι ναού Αγίου Νικολάου)
10. Άγιος Δημητριανός (παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
11. Άγιος Ερμόλαος (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Παντελεήμονος)

12. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος (**ενοριακός**)
13. Άγιος Κοσμάς Αιτωλός (παρεκκλήσι ναού Αγίου Νεοφύτου)
14. Άγιος Μακεδόνιος (κατεστραμμένο παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
15. Άγιος Μάμας (κατεστραμμένο παρεκκλήσι)
16. Άγιος Μάμας (**ενοριακός**)
17. Άγιος Μάμας (προσκυνητάρι στον προσφυγικό οικισμό Αγίου Μάμαντος)
18. Άγιος Μάρωνας
19. Άγιος Νεκτάριος (παρεκκλήσι ναού Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου)
20. Άγιος Νεόφυτος (**ενοριακός**)
21. Άγιος Νεόφυτος (προσκυνητάρι έξω από το ναό του Αγίου Νεοφύτου, 2013)
22. Άγιος Νικήτας (κατεστραμμένο παρεκκλήσι)
23. Άγιος Νικόλαος (νέα) (**ενοριακός**)
24. Άγιος Νικόλαος (παλιά)
25. Άγιος Παντελεήμων (μεγάλη) (**ενοριακός**)
26. Άγιος Παντελεήμων (μικρή)
27. Άγιος Παρθένιος Λαμψάκου (παρεκκλήσιο ναού Αγίου Μάμαντος)
28. Άγιος Στυλιανός (**ενοριακός**)
29. Άγιος Χριστόδουλος Πάτμου (παρεκκλήσιο ναού Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
30. Αρχάγγελος Μιχαήλ (καθολικό μονής, μετόχι Κύκκου)
31. Αρχάγγελος Μιχαήλ (προσκυνητάρι)
32. Κυπρίων Αγίων (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Παντελεήμονος)
33. Μεταμόρφωση (προσφυγικός λυόμενος ναός, ο οποίος έχει κατεδαφιστεί)

34. Μεταμόρφωση Ανθούπολης (**ενοριακός**)
35. Παναγία & Άγιος Γεώργιος (σχολικός ναός)
36. Παναγία Μεσοτοπίτισσα (προσκυνητάρι στη θέση παλαιού ναού.
Παρεκκλήσι ναού Αγίου Νικολάου)
37. Παναγία Χρυσοκουλουριώτισσα (παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
38. Παρεκκλήσιο στρατιωτικού αεροδρομίου

ΠΑΝΑΓΙΑ ΧΡΥΣΟΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑ (ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ)

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ

Ομιλία του Διευθυντή του Κυπριακού Κέντρου Μελετών, Χρήστου Ιακώβου,
στο ΛΕ' Θεολογικό Συνέδριο, το οποίο πραγματοποιήθηκε
στις 28 Δεκεμβρίου 2013 στη Λευκωσία

Ο όρος «Αραβική Άνοιξη» χρησιμοποιήθηκε δημοσιογραφικά από το αμερικανικό περιοδικό Foreign Policy, τον Ιανουάριο του 2011, για να προσδιορίσει τις λαϊκές εξεγέρσεις στη Μέση Ανατολή, οι οποίες είχαν σκοπό την ανατροπή δικτατορικών καθεστώτων και την αντικατάστασή τους με δημοκρατικά εκλελεγμένες κυβερνήσεις. Ο όρος αυτός αποτελεί υπαινιγμό προς την «Άνοιξη των Λαών», σχετικά με τις επαναστάσεις στην Ευρώπη το 1848 και ως δυτικό κατασκεύασμα αποτελεί μία από τις πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες χρησιμοποιείται αδόκιμα ένας όρος με ευρωπαϊκές ιστορικές παραστάσεις και εμπειρίες.

Μέσα στο ίδιο πλαίσιο, διάφοροι αναλυτές είδαν τις εξελίξεις στον αραβικό κόσμο ως το ιστορικά ισοδύναμο της κατάρρευσης του κομούνισμού στην Ανατολική Ευρώπη το 1989, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι στην Ανατολική Ευρώπη ήταν καθολικό το αίτημα να υιοθετήσουν οι κοινωνίες τις δημοκρατικές δομές της δυτικής Ευρώπης.

Στην Αίγυπτο, παρά το ότι υπήρχε ρεύμα υποστηρικτών της φιλελεύθερης δημοκρατίας ανάμεσα στο κίνημα που ανέτρεψε το Μουμπάρακ, εντούτοις δεν μπόρεσε να ασκήσει μεγάλη επιρροή με αποτέλεσμα να καπελωθεί μέχρι το καλοκαίρι του 2013 από τους ισλαμιστές, οπότε το πραξικόπημα του στρατού ανέτρεψε την ακατάσχετη άνοδο και τελική κυριαρχία των ισλαμιστών.

Στην Τυνησία η εξέγερση έφερε τους ισλαμιστές στην εξουσία που συνεχίζουν με σοβαρά προβλήματα. Στη Λιβύη η εξέγερση προκάλεσε διεθνή στρατιωτική επέμβαση που επέφερε χάος και αβεβαιότητα. Στη Συρία, η αδυναμία μίας διεθνούς επέμβασης έδωσε παράταση στην κρίση με τη μορφή εμφυλίου πολέμου, με τους ισλαμιστές-σαλαφιστές να παίζουν τον κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ.

Ότι όμως ξεκίνησε ως «Αραβική Άνοιξη» για πολλές κοινωνίες της Μέσης Ανατολής έχει αρχίσει να εξελίσσεται ως κινούμενη άμμος για τους χριστιανικούς πληθυσμούς της περιοχής, οι οποίοι αποδεικνύονται τα εύκολα θύματα των πολιτικών εξελίξεων. Βεβαίως όσο εύκολο κι αν είναι να αποδώσουμε τις διώξεις Χριστιανών στην γενικότερη αναρχία που συσσωρεύουν οι εξεγέρσεις, κυρίως στην Αίγυπτο και την Συρία, εντούτοις δεν είναι η καλύτερη οπτική γωνία για να προσεγγίσει κανείς το πρόβλημα. Μία πιο επισταμένη μελέτη του θέματος και γίνεται σαφές ότι οι πρόσφατες επιθέσεις είναι μέρος μιας μεγαλύτερης πολεμικής εναντίον των Χριστιανών στη Μέση Ανατολή, μιας πολεμικής η οποία μπορεί να αναχθεί σε εξελίξεις που έλαβαν χώρα στις μουσουλμανικές κοινωνίες σε περασμένες δεκαετίες. Οι Αραβικές Εξεγέρσεις μπορεί να είναι η γενεσιοναργός αιτία για μερικά ακραία περιστατικά βίας, αλλά οι ρίζες του προβλήματος είναι πολύ βαθύτερες - και το διακύβευμα είναι πολύ μεγαλύτερο από ό, τι θα περίμενε κανείς. Αυτό που βλέπουμε δεν είναι τίποτα λιγότερο από μια περιφερειακή θρησκευτική κάθαρση που σύντομα θα αποδειχθεί ότι είναι μια ιστορική καταστροφή για τους Χριστιανούς αλλά και για τους μετριοπαθείς Μουσουλμάνους.

Κατά τις αρχές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο χριστιανικός πληθυσμός της Μέσης Ανατολής, η οποία τότε ήταν κατά το πλείστον μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αποτελούσε ένα σημαντικό κομμάτι στη γενικότερη δημογραφική κατανομή που έφθανε περίπου στο 20% επί του συνόλου. Σήμερα, εκατόν δηλαδή χρόνια μετά έχει συρρικνωθεί περίπου στο 4%. Αν και είναι δύσκολο να είμαστε ακριβείς, έχουν απομείνει περίπου 13 εκατομμύρια Χριστιανοί στην περιοχή και ο αριθμός αυτός ενδέχεται μειωθεί περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη την συνεχιζόμενη αποσταθεροποίηση της Συρίας και της Αιγύπτου, δύο κράτη με ιστορικά μεγάλους χριστιανικούς πληθυσμούς. Με τον σημερινό ρυθμό μείωσης, μπορεί κάλλιστα να μην υπάρχει σημαντική χριστιανική παρουσία στη Μέση Ανατολή, σε μια γενιά ή δύο.

Αυτό θα σηματοδοτήσει μια ιδιαιτέρως σημαντική πολιτιστική μεταβολή στην περιοχή. Ο Χριστιανισμός γεννήθηκε, αναπτύχθηκε και είχε μία βαθιά, διεισδυτική παρουσία στη Μέση Ανατολή για εκατοντάδες χρόνια πριν την εμφάνιση του Ισλάμ, της τρίτης δηλαδή μονοθεϊστικής θρησκείας. Στο τέταρτο και πέμπτο αιώνα, όταν δεκάδες χιλιάδες ετεροδόξων Χριστιανών αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν μια Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία που τους

θεωρούσε αιρετικούς, τα εδάφη της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής έγιναν ένα καταφύγιο για αυτούς. Κατά τα επόμενα έτη, η περιοχή έγινε το επίκεντρο της χριστιανικής θεολογίας. Στην αραβική χερσόνησο, ένας μεγάλος, αικμάζων χριστιανικός πληθυσμός διεδραμάτισε καίριο ρόλο στον επηρεασμό τής πρώιμης θεολογικής και πολιτικής ανάπτυξης του Ισλάμ. Κατά την διάρκεια της Ιεράς Εξέτασης (από τον 12ο ως τον 14ο αιώνα), οι διάφορες χριστιανικές ομάδες έβρισκαν καταφύγιο υπό τον ισλαμικό νόμο, ο οποίος χαρακτηρίζε όλους τούς Χριστιανούς, ανεξάρτητα από τις δογματικές διαφορές τους, ως «ανθρώπους τής Βίβλου» και τους τοποθετούσε σε μια προστατευμένη αλλά συνάμα κοινωνική θέση.

Οι πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες για τους Χριστιανούς της Μέσης Ανατολής θα αλλάξουν καθοριστικά κατά την εποχή τής αποικιοκρατίας, από τα τέλη του 19ου μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Λόγω του ότι τα αποικιακά μοντέλα προωθούσαν τις ιεραποστολές και έδιδαν ευδιάκριτα προνόμια στους αυτόχθονες Χριστιανούς έναντι των Μουσουλμάνων, εκλαμβάνοντας ταυτοχρόνως το Ισλάμ ως μια υπανάπτυκτη κουλτούρα που είχε ανάγκη εκσυγχρονισμού, οι πολιτικές εντάσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων ξέσπασαν σε όλη τη Μέση Ανατολή. Οι Μουσουλμάνοι είχαν την τάση να βλέπουν τους Χριστιανούς γείτονές τους ως συνένοχους στην αποικιακή καταπίεση. Οι αυτόχθονες Χριστιανοί έγιναν ο στόχος της αντιαποικιακής αντίδρασης.

Με το τέλος της αποικιοκρατίας στα μέσα του 20ου αιώνος, οι κυβερνήσεις των νέων ανεξάρτητων κρατών της Μέσης Ανατολής ενεθάρρυναν ενεργώς την έξοδο των χριστιανών πολιτών τους από την περιοχή με τη θέσπιση νόμων που περιόριζαν τα δικαιώματά τους είτε να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ή να χτίζουν εκκλησίες. Η κατάσταση των Χριστιανών που παρέμειναν στην περιοχή επιδεινώθηκε με την άνοδο του πολιτικού Ισλάμ στις δεκαετίες του 1950 και του 1960, καθώς ομάδες όπως η Μουσουλμανική Αδελφότητα ενεθάρρυναν τους Μουσουλμάνους τής Μέσης Ανατολής να βλέπουν τον εθνικισμό και την ιθαγένεια αυστηρά μέσα από το πρίσμα τής ισλαμικής ταυτότητας. Η ειρωνεία ήταν ότι, την ίδια στιγμή, τα κοσμικά δικτατορικά καθεστώτα στη Μέση Ανατολή προσπαθούσαν να βελτιώσουν την εικόνα τους στο δυτικό κόσμο, παρουσιάζοντας τα πολιτικά τους συστήματα ως μοντέλα που προστάτευαν τις χριστιανικές μειονότητες από τους φανατικούς ισλαμιστές.

Η άνοδος του διεθνούς ισλαμισμού (τζιχαντισμού) κατά τη διάρκεια των

τελευταίων δύο δεκαετιών έκανε την πολεμική κατά των Χριστιανών ακόμη πιο πυρετώδη. Η Αλ Κάιντα εξαπολύοντας πόλεμο κατά της Δύσης υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής στο να παρουσιάζει τις συγκρούσεις ως μία ολομέτωπη εκστρατεία του Ισλάμ εναντίον του Χριστιανισμού. Το αποτέλεσμα ήταν ότι πολλοί εκ των Μουσουλμάνων της περιοχής, ακόμη και εκείνοι που δεν υποστηρίζουν την Αλ Κάιντα, πλέον φανερά πιστεύουν ότι οι Χριστιανοί τής Μέσης Ανατολής είναι όργανα είτε των δυτικών επιδρομέων εναντίον των μουσουλμάνων (όπως στην περίπτωση του Ιράκ) είτε υποστηρικτές των σκληρών και «άθεων» τυράννων και δικτατόρων (όπως στη Λιβύη, την Τυνησία, τη Συρία και την Αίγυπτο).

Οι Τζιχαντιστές αντλούν το καλύτερο παράδειγμα για την προπαγάνδα τους από την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ του 2003, την οποία παρουσιάζουν ευρέως ως μέρος μιας χριστιανικής συνωμοτικής σταυροφορίας εναντίον της θρησκείας του Ισλάμ. Ριζοσπάστες Μουσουλμάνοι υποστήριζαν με συνέπεια και επιτυχία ότι οι Χριστιανοί της χώρας ευρίσκοντο σε συνεννόηση με τον στρατό των ΗΠΑ. Το αποτέλεσμα είναι ότι τουλάχιστον 60 χριστιανικές εκκλησίες έχουν υποστεί επίθεση και πάνω από χίλιοι Χριστιανοί έχουν σκοτωθεί, αφότου ανετράπη ο Σαντάμ Χουσεΐν, πριν από έντεκα χρόνια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, σχεδόν τα δύο τρίτα των 1,5 εκατ. Χριστιανών στο Ιράκ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την χώρα κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, πολλοί για την Συρία, όπου βρέθηκαν και πάλι υπό επίθεση.

Όταν η Συρία περιήρχετο κάτω από Γαλλικό έλεγχο, μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου το 1920, ο Χριστιανικός πληθυσμός της χώρας αποτελούσε το 30%. Σήμερα, λιγότερο από εκατόν χρόνια μετά, ο Χριστιανικός πληθυσμός έχει μειωθεί σε λιγότερο από το 10% του συνολικού πληθυσμού. Αν και αυτή η μαζική έξοδος έχει επιδεινωθεί από τον εμφύλιο πόλεμο, η πραγματική αιτία της έγκειται στην εδώ και δεκαετίες ψυχολογική αλλαγή που συνέβη σε όλη την περιοχή καθώς οι Χριστιανοί αναγνωρίζονται πλέον ως εχθροί. Ωστόσο, επειδή πολλοί Χριστιανοί τής Συρίας ήταν ένθερμοι υποστηρικτές του καθεστώτος Άσαντ - είτε γιατί οι περιουσίες τους συνδέονταν με την κυβέρνηση είτε επειδή φοβούνταν την δίωξη που μπορεί να ακολουθήσει αν ανατραπεί ο Άσαντ - ήταν εύκολο για την συριακή αντιπολίτευση να παρουσιάσει τους Χριστιανούς της χώρας ως στενούς συνεργάτες ενός καταπιεστικού καθεστώτος. Από την έναρξη του

εμφυλίου πολέμου το 2011, περισσότερες από 40 εκκλησίες υπέστησαν ζημιές ή καταστράφηκαν, πάνω από χίλιοι Χριστιανοί σκοτώθηκαν και εκατοντάδες χιλιάδες άλλοι εκτοπίστηκαν.

Η πιο μεγάλη Χριστιανική ομάδα σήμερα στη Συρία είναι αυτή των Ορθοδόξων, οι οποίοι αριθμούν περίπου δύο εκατομμύρια και θεσμικά αντιπροσωπεύονται από το Πρεσβυγενές Πατριαρχείο Αντιοχείας. Η ιστορική εξέλιξη το Πατριαρχείου, όπως και των άλλων τριών Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Κωνσταντινουπόλεως, Ιεροσολύμων και Αλεξανδρείας), επηρεάστηκε καθοριστικά από το γεγονός ότι βρίσκεται από τον 7ο αιώνα μέσα σε πλειοψηφικό μουσουλμανικό περιβάλλον. Αυτή η πραγματικότητα το αναγκάζει εδώ και αιώνες να έχει σοβαρούς περιορισμούς στη δράση του.

Η εκλογή Άραβα Πατριάρχη, προς αντικατάσταση του Έλληνα το 1899, σηματοδότησε σε μεγάλο βαθμό την ενσωμάτωση του Πατριαρχείου στις εσωτερικές εξελίξεις της Συρίας και συνεπώς την εξάρτησή του από τις κατά καιρούς πολιτικές διακυμάνσεις, όντας θεσμός ο οποίος αντιπροσωπεύει μειονότητα. Η ελληνική παρουσία στην ανωτάτη ιεραρχία προσέδιδε κοσμοπολίτικο χαρακτήρα στο Πατριαρχείο κρατώντας το σε απόσταση από τις εσωτερικές εξελίξεις, ενώ αντιθέτως, η μετέπειτα παρουσία των Αράβων Πατριαρχών μετέτρεψε το Πατριαρχείο σε τοπικό αραβικό θεσμό.

Η προοπτική της ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ και η αντικατάστασή του με ισλαμικό σουνιτικό χαλιφάτο μόνο φόβο και ανασφάλεια προκαλεί στις μειονότητες. Μπορεί το καθεστώς Άσαντ να υπήρξε καταπιεστικό, εντούτοις λειτούργησε προστατευτικά για τις μειονότητες, έναντι της όποιας προσπάθειας θρησκευτικής κυριαρχίας των σουνιτών στη χώρα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εξηγείται και σημαντική παρουσία των Χριστιανών στη συριακή κρατική μηχανή.

Το παράδειγμα του Ιράκ με τους Χαλδαίους Ασσυρίους Χριστιανούς, οι οποίοι αποτελούσαν, όπως και στη Συρία, μειονότητα με δεσπόζουσα οικονομική θέση και έντονη κοινωνική και πολιτική παρουσία στο Ιράκ, με την ανατροπή του καθεστώτος Σαντάμ Χουσείν έγιναν στόχος επιθέσεων από τους Σαλιφιστές και τα παρακλάδια της Αλ Κάιντα. Στα τελευταία ένδεκα χρόνια εκατοντάδες χιλιάδες χριστιανοί αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν από το Ιράκ, αφού οι δολοφονίες πλέον έγιναν συνηθισμένο φαινόμενο.

Οι Σαλαφιστές έχουν στηρίξει την πολιτική των διώξεων κατά των Χριστιανών της Συρίας, τους οποίους χαρακτήρισαν συνεργάτες και στυλοβάτες του καθεστώτος Άσαντ. Συνεπώς σε περίπτωση ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ οι Χριστιανοί θα βρεθούν σε εξαιρετικά δυσμενή θέση. Ακόμη και η αδράνεια και παθητικότητα που επιδεικνύουν σήμερα οι Χριστιανοί για τον συριακό εμφύλιο πόλεμο είναι για τους Σαλαφιστές τεκμήριο ενοχής.

Το Πατριαρχείο Αντιοχείας, πιο ειδικά, θα δεχθεί μεγάλο πλήγμα αφού θα στερηθεί ενός μεγάλου μέρους του ποιμνίου του και θα απολέσει την προνομιακή θέση την οποία απελάμβανε τα τελευταία 44 χρόνια. Ο κίνδυνος εκτεταμένης συρρίκνωσης του ποιμνίου δεν είναι κάτι που αφορά αποκλειστικά το Πατριαρχείο Αντιοχείας. Προπορεύεται ήδη ιστορικά το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Κωνσταντινούπολη, του οποίου τόσο το ποίμνιο συνερικνώθη ανησυχητικά όσο και ακόμη πιο ανησυχητικό παραμένει το ενδεχόμενο μελλοντικής αποστέρησής του από κλήρο, λόγω της συνεχιζόμενης απαγόρευσης λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Το μέλλον της Ορθοδοξίας στο κόσμο του Ισλάμ είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο το οποίο θα πρέπει να συζητηθεί σε βάθος και να αναζητηθούν λύσεις οι οποίες να αντέξουν μέσα στο χρόνο.

Σε παρόμοιο πλαίσιο λειτούργησε και η δυναμική εναντίον των Χριστιανών στην Αίγυπτο, η οποία διαθέτει τον παλαιότερο και μεγαλύτερο χριστιανικό πληθυσμό της Μέσης Ανατολής. Οι Κόπτες της Αιγύπτου αποτελούν περίπου το 10% του πληθυσμού, ή περί τα οκτώ εκατομμύρια άνθρωποι. Πολλοί Χριστιανοί της Αιγύπτου, συμπεριλαμβανομένου του Κόπτη Πατριάρχη, δεν έκρυψαν την υποστήριξή τους προς το στρατιωτικό πραξικόπημα που ανέτρεψε τον υποστηριζόμενο από την Μουσουλμανική Αδελφότητα πρόεδρο από το αξίωμά του. Αυτή η υποστήριξη έχει ανοίξει τον δρόμο για αχαρακτήριστες πράξεις βίας από ορισμένους υποστηρικτές των Αδελφών Μουσουλμάνων εναντίον των χριστιανικών μειονοτήτων της χώρας.

Η τραγωδία για τους Χριστιανούς της Μέσης Ανατολής είναι προφανής. Οι ζωές, οι περιουσίες και οι λατρευτικοί τους χώροι ευρίσκονται σε διαρκή κίνδυνο. Εκδώκονται από τις πατρογονικές τους εστίες και αναγκάζονται να φύγουν ως πρόσφυγες σε γειτονικές χώρες όπου είναι, σε πολλές περιπτώσεις, εξίσου ανεπιθύμητοι. Αλλά, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το

ξερίζωμα των Χριστιανών της περιοχής αποτελεί επίσης μια καταστροφή και για τους Μουσουλμάνους. Είναι αυτοί στους οποίους θα μείνει το έργο της οικοδόμησης μιας πιο ανεκτικής και δημοκρατικής(;) κοινωνίας στον απόηχο αυτών των βαρβαροτήτων. Σήμερα οι τζιχαντιστές αφαιρούν το είδος του πλουραλισμού που αποτελεί το θεμέλιο για κάθε πραγματικά δημοκρατική δημόσια ζωή. Ένα από τα συνθήματα της Αραβικής Άνοιξης ήταν ότι οι πολίτες θέλουν να βάλουν τέλος στην τυραννία. Αλλά, ο μόνος διαρκής εγγυητής των πολιτικών δικαιωμάτων είναι το είδος τής κοινωνικής και θρησκευτικής πολυμορφίας που οι ριζοσπάστες Μουσουλμάνοι της περιοχής βρίσκονται στην διαδικασία να εξαλείψουν.

**Ο ελληνορθόδοξος
Μητροπολίτης Χαλεπίου Παύλος**

**Ο συρορθόδοξος Μητροπολίτης
Χαλεπίου Γιοχάνα Ιμπραχίμ**

Αμφότεροι απήχθησαν από την Αλ Καΐντα τον Απρίλιο του 2013 και πιθανότατα δολοφονήθηκαν κατά τρόπο εγκληματικό. Οι χριστιανικοί λαοί τής Ευρώπης αντέδρασαν χλιαρά με τυπικές ανακοινώσεις διαμαρτυρίας. Ισχυραν και πάλι οι προφητικοί λόγοι του Ιησού:

«ἐπαχύνθη γάρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμψαν, μήποτε ἰδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ιάσομαι αὐτούς» (Ματθ.13, 15).

«...ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ» (Ιωάν. 16, 2). «Ἐρχεται ὥρα κατά τήν ὁποία κάθε διώκτης σας πού θά σᾶς δολοφονεῖ, θα νομίζει ότι οχι μόνο δεν κάνει ἔγκλημα, ἀλλά ότι μέ τόν φόνο αὐτό προσφέρει λατρεία στον Θεό.

Ο Μακαριώτατος μίλησε μαζί με τον Μητροπολίτη Παύλο τρεις μόνο μέρες πριν από την απαγωγή του και τού εξέφρασε την αγάπη του και την προθυμία του να τον βοηθήσει παντοιοτρόπως.

ΤΟ «ΦΟΒΕΡΟΝ» ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ

Διαβάζοντας κανείς το κεφάλαιο «Περί του έργου του πνευματικού πατρός», από το βιβλίο του Αρχιμ. Σωφρονίου «Περί Προσευχής», διαπιστώνει την ουσία, το μεγαλείο και το κοπιαστικό της πνευματικής πατρότητας. Αν και το κεφάλαιο αναφέρεται, ουσιαστικά, στους πνευματικούς πατέρες, η ανάλυση του θέματος προεκτείνεται και στους ανθρώπους που απευθύνονται σ' αυτούς ζητώντας «λόγο Θεού».

«Το έργο του πνευματικού είναι φοβερόν», κατά τον όσιο Γέροντα, διότι τα όποια «λάθη» θα στερήσουν τους ανθρώπους από τη γνώση της χάριτος, όπως και, αν γίνεται το έργο κατά την Ορθόδοξη παράδοση και διδασκαλία, θα οδηγήσει στη γνώση της «οδού του Κυρίου».

Βέβαια, ο πνευματικός από μόνος του δεν μπορεί να βοηθήσει, αν ο άνθρωπος που προσέρχεται σ' αυτόν δεν ζητά με πόθο να γνωρίσει το θέλημα του Θεού, να το ακολουθήσει και να το βιώσει.

Η αποκάλυψη του θελήματος του Θεού για τον κάθε άνθρωπο έχει κάποιες προϋποθέσεις, αφού η αποκάλυψη δεν είναι ανακάλυψη. Ο πνευματικός θα πρέπει, κατά τον π. Σωφρόνιο, να προσεύχεται ώστε να τον φωτίσει το άγιο Πνεύμα και να πει αυτό τον λόγο που θα αποβεί σωτήριος για τον άνθρωπο. Κι ο άνθρωπος, να είναι έτοιμος να εφαρμόσει το λόγο του πνευματικού ως προερχόμενο από τον Θεό.

Τα πιο πάνω δεν είναι «μαγικοί τρόποι σωτηρίας», όπου αδρανοποιείται η ανθρώπινη θέληση. Αυτιθέτως, η ανθρώπινη επιθυμία για γνώση του θελήματος του Θεού ενεργοποιεί τη θέληση, ώστε να είναι δεκτική τής αποκάλυψης, με όποιο κόστος και αν συνοδεύεται.

Όμως, από την πείρα γνωρίζουμε ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων δεν επιθυμεί να γνωρίσει τι ο Θεός θέλει από αυτούς ούτε να αρνηθούν το «ίδιον

θέλημα», τις αντιλήψεις και τις πεποιθήσεις τους για χάρη μιας ανώτερης ζωής. Γι' αυτό και ζητούν από τους πνευματικούς να τους πουν όχι «λόγον Κυρίου» αλλά «λόγον δικό τους», που να εναρμονίζεται με τις επιθυμίες και τη λογική τους. Έτσι, η όποια προσευχή του πνευματικού για να αποκαλύψει το θέλημά Του για το συγκεκριμένο πρόσωπο αποβαίνει μάταιη. Τότε, ο λόγος του προέρχεται από τη δική του ανθρώπινη γνώση κι όχι από τον φωτισμό του αγίου Πνεύματος. «Βεβαίως, τούτο μακράν απέχει του ζητουμένου αφ' ημών εν τοις μυστηρίοις της Εκκλησίας», όπως σημειώνει ο σύγχρονος Πατέρας της Εκκλησίας.

Είναι, πράγματι, «φοβερόν το έργο του πνευματικού». Είναι όμως και φοβερό να ζούμε για χρόνια μέσα στην Εκκλησία και ν' αγνοούμε το πνεύμα της. Γιατί χωρίς αληθινή μετάνοια, συντριβή καρδίας, ταπείνωση και αγάπη, καμία γνώση Θεού δεν μπορούμε να έχουμε, ακόμα κι αν οι πνευματικοί μας πατέρες είναι μεγάλοι άγιοι. Ούτε η παρουσία και ο λόγος του Ιησού δεν άλλαξε τους σκληρούς Φαρισαίους.

Εκεί, όμως, που εναρμονίζεται η εκζήτηση του θείου φωτισμού από τον πνευματικό και η ειλικρίνεια για τη γνώση του από τον άνθρωπο, υπάρχει η ανάπταυση του Θεού, η χαρά και η δύναμη Του, έτσι ώστε να βιώνεται ζωντανά η «εντός ημών Βασιλεία».

Πιστεύω ότι προς αυτή την κατεύθυνση οφείλουμε σθεναρώς να αγωνιζόμεθα, θέτοντας ως βάση την ταπεινοφροσύνη και την αληθινή μετάνοια. Εφαρμόζοντας στη ζωή μας την ωραία απάντηση τού Σαμουήλ προς τον Θεό «λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου». (Βασιλειών Γ' 9).

ΤΟ ΚΗ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΦΡΙΞΟΥ Γ. ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ,
ΤΕΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Γ' ΜΕΡΟΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 356 ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ

Η Χριστιανική Ένωση Κυπρίων Επιστημόνων (ΧΕΚΕ) διοργάνωσε, την Κυριακή, 19 Ιανουαρίου 2014, στην κατάμεστη Αίθουσα Εκδηλώσεων του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Αγλαντζίας, το ΚΗ' Συνέδριο της, με θέμα «*Εναισθητοποίηση της Οικογένειας και του Σχολείου στη διαχείριση της πολυμορφίας των προβλημάτων αγωγής*».

Η τρίτη κατά σειρά εισήγηση τού συνεδρίου μας έγινε από τον **Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μεσαορίας κύριο Γρηγόριο με θέμα:**
Η συμβολή της Εκκλησίας στην εναισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης των προβλημάτων των νέων

Το κείμενο τού Θεοφιλεστάτου έχει ως ακολούθως:

Θέλω, ευθύς εξαρχής, να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την πρόσκληση να παραστώ και να είμαι ένας εκ των εισηγητών του ΚΗ' Συνεδρίου της Χ.Ε.Κ.Ε.

Η συμμετοχή με εισήγηση σε Συνέδριο είναι ευκαιρία και πρόκληση για το μελετητή να ερευνήσει τα πράγματα και να αναπτύξει προβληματισμούς και να εξάγαγει τα δικά του συμπεράσματα ενώπιον ακροατηρίου, σύμφωνα με τα τρέχοντα ζητήματα που αφορούν το κοινωνικό γίγνεσθαι, και να

διαλεχτεί με τους συνέδρους.

Το ακροατήριο, άλλοτε είναι πολύ ειδικό και άλλοτε ποικίλλει, ένεκα διαφορετικών ειδικοτήτων. Νομίζω στη σημερινή μας σύναξη συμβαίνει το δεύτερο. Και τούτο εξηγείται και από τον σκοπό της ιδρύσεως της Χ.Ε.Κ.Ε. Με τα ετήσια Συνέδρια απευθύνεται σε ειδικούς, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Ταυτόχρονα, συνδέει αρμονικά τα μέλη της, τα οποία προέρχονται από διάφορα επιστημονικά πεδία. Συνεπώς, έχει την ευχέρεια να αγγίζει με επιτυχία θέματα που ενδιαφέρουν ευρύτερα την κοινωνία των πολιτών και την καθημερινότητα των ανθρώπων.

Οι λύσεις ή καλύτερα οι προτάσεις για λύση των ζητημάτων και οι δρόμοι που ανοίγονται είναι κάτω από το πρίσμα της πορείας ζωής που εκφράζεται δια της εφαρμογής του ιερού Ευαγγελίου και της καθόλου Παραδόσεως της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Με τα επιστημονικά συνέδρια η Χ.Ε.Κ.Ε. απαντά σε πολυσήμαντα και επίκαιρα θέματα, για τα οποία συζητά με τόλμη και προσφέρει τροφή για περαιτέρω προβληματισμό σε ουσιώδη ζητήματα, όπως το σημερινό. Δηλ. την ανάγκη για εξεύρεση τρόπων ευαισθητοποίησης και συστράτευσης των γονέων, της οικογένειας, των διδασκάλων, του σχολείου και άλλων παραγόντων της κοινωνίας στην αντιμετώπιση των πολλών και ποικίλων ζητημάτων αγωγής, και ασφαλώς όχι μόνο, που αφορούν σήμερα τους νέους της πατρίδας μας.

Επιτρέψατε μου να ομολογήσω ότι αυτή την αντίληψη άρχισα να τη διαμορφώνω με την παρακολούθηση των Συνεδρίων της Χ.Ε.Κ.Ε., σχεδόν από την ίδρυσή της. Παρά το κοινότυπο της εικόνας, που μόλις περιέγραψα, χαίρω που σήμερα μου δώσατε την ευκαιρία, με τη χάρη του Θεού, να εκφράσω και δημόσια τη σκέψη μουν.

Έτσι, λοιπόν, εάν υπάρχει κάτι που θέλω να κρατήσετε σήμερα από εκείνα που θα ακουστούν στα επόμενα λεπτά, είναι μόνο μια λέξη: Αντίσταση σε όλα εκείνα που αναστέλλουν την πορεία μας προς τα εμπρός!

Το δικό μου θέμα πιστεύω ότι έρχεται να αγκαλιάσει όλα όσα ακούστηκαν από τους εκλεκτούς ομιλητές που προηγήθηκαν, την κα Κλαίρη Αγγελίδου, πρώην Υπουργό Παιδείας, και τον Καθηγητή Δρα Παύλο Κυμίση. Διότι όσα ακούσαμε είχαν το άρωμα της αγάπης, της εμπιστοσύνης και της ευαισθησίας

ενός χριστιανού, ο οποίος πιστεύει στον Ιησού Χριστό και προσπαθεί να βιώνει το θέλημα του Θεού, σύμφωνα με το ιερό Ευαγγέλιο, στοιχεία απαραίτητα και τα οποία συμβάλλουν τα μέγιστα και θα πρέπει να διακατέχουν τους εναισθητοποιημένους παράγοντες διαχείρισης των προβλημάτων των νέων. Όταν αναφέρομαι σε παράγοντες, εννοώ κυρίως τους γονείς-οικογένεια και το διδάσκαλο-σχολείο όλων των βαθμίδων.

Στο προκείμενο μας ενδιαφέρει, και ασφαλώς αναμένει κανείς να ακούσει, το πώς συμβάλλει η Εκκλησία στην εναισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης των ζητημάτων που αφορούν τους νέους.

Όπως είναι γνωστό, στον όρο Εκκλησία προσδίδουμε πολλές ερμηνείες, όπως ναός, διοίκηση, ιεραρχία, «κιβωτός της σωτηρίας», «Ιατρεῖον πνευματικόν»¹, «διδασκαλεῖον»², πλήρωμα των πιστών, σώμα του Χριστού³ παρατεινόμενο στους αιώνες η Εκκλησία. Οι όροι αυτοί φανερώνουν ότι δρα με στοργή, κατανόηση και, επιστέγασμα πάντων, με αγάπη προς τον άνθρωπο. Για το Χριστιανό πηγή όλων αυτών των αγαθών, με κορυφαία την αγάπη, δεν είναι άλλη από τον Πανάγιο Τριαδικό Θεό. Σύμφωνα με τον Ευαγγελιστή Ιωάννη «ό Θεός άγαπη ἐστίν»⁴.

Η συμβολή της Εκκλησίας κινείται στη σφαίρα των πνευματικών, αλλά και των υλικών στοιχείων, γιατί, σύμφωνα με το Γρηγόριο Νύσσης, ο άνθρωπος είναι «μεθόριος»⁵ του πνευματικού και υλικού κόσμου. Η χρήση όλων των μέσων της θείας χάριτος είναι απαραίτητη για να εναισθητοποιήσει, να προξενήσει πρώτα την ενδοσκόπηση, την αυτοκριτική ή με άλλα λόγια την «αυτομεμψία», για την οποία μιλούν οι ασκητές της Εκκλησίας. Με προοπτική όλα αυτά να συμβάλλουν στη μεταμέλεια και την επιστροφή στους πατρικούς κόλπους, χρειάζεται συστηματική προσπάθεια για αποφυγή των λαθών του παρελθόντος και να διανοίγεται προοπτική ενός ελπιδοφόρου μέλλοντος για τη νεότητα και την ανθρωπότητα εν γένει.

1 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

2 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

3 Πρβλ. Γρηγορίου Θεολόγου, Ἐπιστολή ΜΑ': PG 37, 84C : «Πάσης μέν οὖν Ἐκκλησίας φροντιστέον ως Χριστοῦ σώματος».

4 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

5 «... ή ἀνθρώπινη ψυχή δύο φύσεων οὖσα μεθόριος, ὃν ἡ μέν ἀσώματός ἐστι καὶ νοερά καὶ ἀκήρατος· ἡ δὲ ἔτερα σωματική καὶ ύλωδης καὶ ἀλογος, ἐπειδὰν τάχιστα τῆς πρὸς τὸν παχύν τε καὶ γεώδη βίον σχέσεως». Γρηγορίου Νύσσης, Ἐξήγησις εἰς τὸ Ἀσμα Ἀσμάτων, Ὁμιλία 11: PG 44, 1009A.

Επιπρόσθετα, προσευχόμενη η Εκκλησία, διακαώς επιθυμεί την ενδυνάμωση της διάθεσης για εγρήγορση και εντατικοποίηση του αγώνα για την απόκτηση των αρετών. Ακόμη δια των λειτουργών της, και να μου επιτραπεί να σημειώσω εδώ ότι επιμελώς δεν αναφέρομαι σε «εκπροσώπους της Εκκλησίας», αλλά σε λειτουργούς, διότι κληρικοί και λαϊκοί που διακονούμε στην Εκκλησία είμαστε λειτουργοί, είτε λειτουργοί και οικονόμοι των Μυστηρίων του Θεού, δηλ. της ειδικής ιεροσύνης⁶, είτε ευρύτερα ως Χριστιανοί προσφέρομε έργο χάριν των ανθρώπων, δηλ. της γενικής ιεροσύνης, «βασίλειον Ιεράτευμα»⁷. Καλείται, λοιπόν, η Εκκλησία να πλησιάσει τους ανθρώπους και να τους υπενθυμίσει ότι η Εκκλησία είναι μητέρα και ότι η μεγάλη αγκαλιά της μας χωράει όλους, όταν και εφόσον εμείς θέλουμε και αποφασίζουμε συνειδητά να βιώσουμε τη στοργή και τη ζεστασία της μητρικής της αγκάλης. Στην Εκκλησία ο άνθρωπος θα βρει την πραγματική ελευθερία, την οποία, σύμφωνα με τον Ιερό Χρυσόστομο, βιώνει «μόνο ό ἐν Χριστῷ ζῶν», και τούτο διότι «μόνος ἐστίν ἐλεύθερος καὶ μόνος ἄρχων καὶ τῶν βασιλέων βασιλικώτερος, ό τῶν παθῶν ἀπῆλλαγμένος»⁸.

Στην πορεία της ευαισθητοποίησης του ανθρώπου από τη μητέρα Εκκλησία χρειάζεται μετάνοια, κάθαρση, φωτισμός και πνευματική εργασία, κόπος και άσκηση για την απόκτηση των αρετών. Χωρίς κόπο τίποτα δεν κατορθώνεται, παρά το αντίθετο που βοούν οι σειρήνες «του κόσμου τούτου».

Η Εκκλησία από την πρώτη στιγμή της φανέρωσής της στον κόσμο στο πρόσωπο του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού, κηρύσσει τη μετάνοια του ανθρώπου και την επιστροφή στο «ἀρχαῖον κάλλος», με θέληση και ελεύθερη απόφαση, διότι «ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταί ἀρπάζουσιν αὐτήν»⁹. Το «βιάζεται» δεν αναφέρεται στη Βασιλεία των Ουρανών, αλλά στον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο άνθρωπος να γίνει μέτοχος αυτής, της χαράς και της σωτηρίας.

Η ευαισθητοποίηση των ανθρώπων για τα μεγάλα ιδανικά, σύμφωνα με την παγκόσμια ιστορία, άλλοτε μειώνεται δραματικά και άλλοτε

6 Ο Ιερός Χρυσόστομος υπενθυμίζει ότι ο πιστός «τά καθ'έαυτόν μεριμνᾷ, ό δέ προεστώς τῶν πάντων». Βλ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τό Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις...»: PG 56, 276.

7 Α' Πέτρου 2, 9.

8 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τήν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

9 Ματθ. 11, 12.

αναπτύσσεται παρηγορητικά. Στη δεύτερη περίπτωση ξυπνούν οι μηχανισμοί που έχει ενδόμυχα ο άνθρωπος, με τους οποίους αναπτύσσει την κρίση, την αγωνιστικότητα, την προβλεπτικότητα και πάνω από όλα εφοδιάζεται με τις αρετές της αγάπης και της ταπείνωσης.

Στη Θεολογία μιλούμε για την εξ υποκειμένου και την εξ αντικειμένου σωτηρία. Το θέμα απασχολεί τον Απ. Παύλο στην προς Ρωμαίους Επιστολή, στην οποία αναφέρει ότι «ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῆ»¹⁰. Οι χριστιανοί έχουν την ειδική εν Χριστώ πορεία, δια του Βαπτίσματος και του Χρίσματος. Όλοι όμως οι άνθρωποι από την κατασκευή τους από το Δημιουργό έχουν τη σφραγίδα του Θεού. Άρα η σωτηρία είναι για όλη την ανθρωπότητα.

Η Εκκλησία, η οποία κατά τον Ιερό Χρυσόστομο είναι «μήτηρ πάντων»¹¹, καλείται από τη φύση τής αποστολής της, ως μάνα στοργική, να ευαισθητοποιήσει επί του προκειμένου τους χριστιανούς γονείς και την οικογένεια, τους χριστιανούς λειτουργούς της παιδείας και να υποβοηθήσει στην εκπαιδευτική διαδικασία με ποικίλους τρόπους.

Το έργο αυτό θα πρέπει να το επιτελεί η μητέρα Εκκλησία με διάκριση, πρόγραμμα και ένθεο ζήλο, αλλά και οι άλλοι δύο παράγοντες (γονείς - οικογένεια και διδάσκαλοι - σχολείο) να αισθάνονται ότι κι αυτοί με την πίστη τους στο Χριστό, με το ιερό έργο που ανέλαβαν να επιτελέσουν για χάριν των νέων, είναι και οι ίδιοι Εκκλησία.

Ακολούθως θα αναλύσουμε τα τρία σημεία:

Α) Με διάκριση και αγάπη. Η Εκκλησία βλέπει τις ανάγκες, τις προϋποθέσεις, αλλά και τη διάθεση των ανθρώπων, γονέων και διδασκάλων, που ο καθένας τους οφείλει να ανταποκριθεί επάξια στο δικό του ρόλο και αποστολή, αναλαμβάνοντας τη διαχείριση των διαφόρων προβλημάτων και ειδικά της αγωγής των νέων. Θα επιτύχει η προσπάθεια αυτή, εάν υπάρχει συνείδηση ότι και οι νέοι είναι μέλη τίμια του σώματος της Εκκλησίας με κεφαλή τον Ιησού Χριστό.

Β) Με πρόγραμμα και σχεδιασμό για το μέλλον. Χρειάζεται αξιοποίηση όλης της εμπειρίας των 2.000 ετών της Εκκλησίας εντός του κόσμου.

10 Ρωμ. 2, 14.

11 Ίωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

Ταυτόχρονα, χρειάζεται ωφέλιμη χρήση των σύγχρονων μέσων προσέγγισης των νέων, καθώς επίσης και πρόληψης, αλλά και ενημέρωσης των παραγόντων που έχουν την ευθύνη της αγωγής των νέων. Εδώ μπορούν να λεχθούν πάρα πολλά όσον αφορά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας, διότι είναι γνωστά πολλά από τους ειδικούς παλαιοντολόγους, τους ιστορικούς, τους παιδαγωγούς και τους τεχνολόγους. Η κάθε εποχή έχει να προσφέρει τα δικά της επιτεύγματα. Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι η Εκκλησία μεταχειρίζεται όλα τα προσφερόμενα μέσα που προάγουν τον πολιτισμό και καλλιεργούν την προσωπικότητα του νέου ως ψυχοσωματική οντότητα. Δεν περιορίζεται στα εξωτερικά στοιχεία της εποχής. Αντίθετα, τα προσλαμβάνει και τα εφαρμόζει με προοπτική την πρόοδο και την πνευματική τελείωση του ανθρώπου.

Γ) Με ένθεο ζήλο. Εδώ βρίσκεται το όλως άλλο της αποστολής των λειτουργών της Εκκλησίας. Αυτή η ιδιοπροσωπία είναι που κάνει τη διαφορά. Βέβαια, για να την κατανοήσει κανείς, πέρα και ανεξάρτητα από την προσωπική του ηθική κατάσταση, θα πρέπει να βιώσει ως προσωπική εμπειρία τον ένθεο ζήλο παράλληλα με την καθαρή ομολογία της Πίστεως.

Τότε, παρά τα λάθη του ως άνθρωπος που ζει μέσα στον κόσμο, με τον ένθεο ζήλο, την ταπείνωση και την αγάπη στο έργο και την αποστολή της Εκκλησίας, μπορεί να παρέχει την ευλογία και τον αγιασμό στον άνθρωπο.

Έχω τη γνώμη ότι χωρίς τα ανωτέρω που επισημάναμε, θα αποτύχουμε για ακόμη μια φορά. Ίσως κι αυτό ήταν χρήσιμο να συμβεί στο πρόσφατο παρελθόν, μήπως έτσι ταπεινωθούμε, κι όλοι μας επιστρέψουμε «εις εαυτόν». Προς την κατεύθυνση αυτή ας παρακαλέσουμε τον Πανάγιο Θεό να μας επισκιάσει η άνωθεν Σοφία και όχι μόνο η του κόσμου σοφία και γνώση.

Νομίζω είναι αντιληπτό ότι, όταν επικρατεί ο φαινομενικά ένθεος ζήλος, ο οποίος κρύβει επιμελώς τον έσω αθεόφιβο χαρακτήρα, τότε το έργο του ανθρώπου φαίνεται να αναπτύσσεται, να διευρύνεται και ενδεχομένως να γοητεύει, αλλά στο τέλος, εάν έχει την υπομονή κάποιος, κατανοεί την κενότητα των κόπων. Κοπιάζει χωρίς ωφέλεια πνευματική στον εαυτό του και προς τους άλλους.

Εντούτοις, η Εκκλησία με το άρωμα της αυθεντικότητας, της καθαρής σκέψης και το όραμα πορείας μπορεί να συμβάλει σε πολλά επίπεδα, άλλοτε υλικά και άλλοτε πνευματικά. Η Εκκλησία γνωρίζει πολύ περισσότερα από

ότι εμείς, αφού είναι το όλως άλλο μέσα στο μάταιο τουτό κόσμο. Το δήλωσε με ενάργεια ο ίδιος ο Χριστός «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»¹². Και τούτο διότι η Εκκλησία φωτίζεται, αγιάζεται και περιφρουρείται από το Πανάγιο Πνεύμα και όχι «εξ ανθρώπων».

Όποτε, λοιπόν, προσπαθούμε να γίνουμε αρεστοί στους ανθρώπους όχι με ένθεο ζήλο, αλλά με κοσμικό φρόνημα, ματαιοπονούμε. Δε μειώνεται η Εκκλησία, απλώς εμείς εργαζόμαστε χωρίς προοπτική.

Ο άνθρωπος που έχει αυξημένη αίσθηση ευθύνης και καλοπροαιρετά βιώνει τη χριστιανική εμπειρία και Παράδοση της Εκκλησίας αντιλαμβάνεται εύκολα και την αγιαστική και φωτιστική παρουσία του Αγίου Πνεύματος στη ζωή του. Αυτός είναι ο αγωνιστής άνθρωπος, που έχει συνείδηση «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἔξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»¹³.

Για τον πιστό άνθρωπο το σπουδαιότερο παιδευτήριο για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του είναι η Εκκλησία. Η κατεξοχήν αγωγή συντελείται μέσα στην Εκκλησία και ότι την συναποτελεί. Μέσα από την πίστη και την παράδοση, τη μελέτη των ιερών Γραφών και των κειμένων των Πατέρων και Διδασκάλων. Πρωτίστως, μέσα από τη μετοχή του στα Μυστήρια της Εκκλησίας μας, ο άνθρωπος καλλιεργεί την προσωπικότητά του και πολλαπλασιάζει τα χαρίσματα του Θεού, που από την κατασκευή του ο άνθρωπος τα φέρει αποτυπωμένα στην οντότητά του.

Ο Ιερός Χρυσόστομος θεωρεί την αυθεντική παιδεία ως «μετάληψιν ἀγιότητος»¹⁴. Η παιδεία είναι ιερή υπόθεση. Θα πρέπει όλοι οι παράγοντες έτσι να την αντιμετωπίζουν, βοηθώντας τους νέους να προχωρήσουν στο μέλλον ευτυχισμένοι και δημιουργικοί.

Χρειάζεται δέος και από πλευράς των γονέων, για να εμφυσήσουν διαχρονικές αρχές και ηθικές αξίες στα παιδιά τους από την πρώτη στιγμή

12 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

13 Ἐφεσίους, 6, 12.

14 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Πρός Ἐβραίους, Ὄμιλια ΚΘ': P.G. 63, 205. Η αγιότητα, σύμφωνα με τον Ἅγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο, αποτελεί το πλήρωμα της κατά Χριστόν παιδείας του ανθρώπου. Ακόμη, ο ίδιος ιερός Πατέρας, την παιδεία τη θεωρεί «γυμνασία».

που θα δουν το φως του κόσμου τούτου¹⁵. Οι ειδικοί πλέον παραδέχονται ότι ο άνθρωπος ήδη από την εμβρυϊκή του ηλικία αποκτά εμπειρίες θετικές ή αρνητικές, ευχάριστες ή δυσάρεστες.

Είναι σημαντικές οι ευχές της Εκκλησίας, στο Μυστήριο του Γάμου προς τους συζύγους και μέλλοντες γονείς: «... δός τῇ παιδίσκῃ ταύτη ἐν πᾶσιν ὑποταγῆναι τῷ ἀνδρὶ, καὶ τὸν δούλον σου τοῦτο εἶναι εἰς κεφαλὴν τῆς γυναικός, ὅπως βιώσωσι κατὰ τὸ θέλημά σου»¹⁶. Στη συζυγική και οικογενειακή στέγη, για να επισκιάζει το θέλημα του Θεού, χρειάζεται αρμονία ψυχών και σωμάτων. Χρειάζεται «τὴν εἰς ἄλλήλους ἀγάπην ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης»¹⁷, ταπείνωση και διατήρηση των διακριτών ρόλων όλων των προσώπων μέσα στην οικογένεια. Ακόμη η Εκκλησία εύχεται στους συζύγους και μέλλοντες γονείς: «τὴν ἐπὶ τέκνοις χάριν»¹⁸, «καλλιτεκνίαν»¹⁹ και «εύτεκνίας ἀπόλαυσιν»²⁰ και οι γονείς ζητούν την ευλογία του Θεού και στη σχέση μεταξύ τους και στα παιδιά τους.

Εάν σε κάθε στιγμή της ζωής του ανθρώπου το καλύτερο μάθημα είναι το προσωπικό παράδειγμα²¹, αυτό χρειάζεται πρώτα από τους γονείς και κατόπιν τους διδασκάλους και κατ' επέκταση από τον καθένα μας και ιδιαίτερα από εμάς τους λειτουργούς της Εκκλησίας. Δεν αποποιούμεθα των ευθυνών και των ευλογιών. Βοηθήστε μας κι εσείς με τις προσευχές σας και την εποικοδομητική συνεργασία μαζί μας.

Χωρίς αμφιβολία, όμως, για να ζήσουν οι άνθρωποι σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, χρειάζεται υπέρβαση του «εγώ» και συνάντηση στο «εμείς». Η σχέση των συζύγων, των γονέων με τα παιδιά τους, των διδασκάλων με τους μαθητές και των μαθητών με τους διδασκάλους είναι μια δοκιμή για

15 Προτρέπει, με αγάπη τους γονείς, ο Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος, πώς να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Ιράφει χαρακτηριστικά: «Δέν παύω νά σᾶς παροτρύνω καί νά σᾶς παρακαλῶ καί νά σᾶς ἔξορκίζω: πρό παντός ἄλλου ἀναθρέψατε μέ τόν κατάλληλο τρόπο τά παιδιά σας» (Δ. Ι. Μωραΐτου, Ιωάννου Χρυσοστόμου {Παιδαγωγικά} περί κενοδοξίας και ὅπως δεῖ τους γονέας ἀνατρέφειν τά τέκνα. Ἐν Ἀθήναις 1940, Βιβλιοθήκη «Παπύρου» 95, 19).

16 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

17 Αὐτόθι, σελ. 109.

18 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

19 Αὐτόθι, σελ. 112.

20 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

21 Ο Ιερός Χρυσόστομος επισημαίνει «Τὸν δέ παιδεύοντα, οὐ διά ρημάτων μόνον, ἀλλά διά πραγμάτων παιδεύειν χρή» (Ε.Π.Ε.14,554).

αυτή την υπέρβαση.

Ο κύκλος του κοινωνικού γίγνεσθαι, που ήδη ξεκίνησε μετά το 2010 με 2011, μπορεί να χαρακτηριστεί ως σεισμός με συνεχείς και έντονες μετασεισμικές δονήσεις. Οι δονήσεις αυτές έχουν εκθεμελιώσει στερεότυπα δεκαετιών με πολλά «δήθεν» και υποκρισίες και άλλες ακαταστασίες. Όλα αυτά κούρασαν και σύγχυσαν τον προσανατολισμό των νέων.

Πιστεύω ακράδαντα ότι είναι ταυτόχρονα και η ανατολή μιας νέας γενεάς που τώρα κυριοφορείται και σιγά-σιγά θα σπαργανώνεται μέσα στα μεταβατικά πλαίσια της εποχής μας. Τα αποτελέσματα της γενεάς αυτής θα φανούν κα θα αποτιμηθούν τα επόμενα 30 με 40 έτη.

Παρόμοια ζητήματα απασχολούν σε κάθε εποχή τους ανθρώπους, όταν βρίσκονται ενώπιον μεγάλων αλλαγών και μεταβολών των παραδεδομένων. Π.χ. αν διαβάσει κανείς δημοσιεύματα, ακόμη και επιστημονικών εντύπων του 1901 με 1904, θα αντιληφθεί αμέσως την αγωνία, την προσδοκία, αλλά και το φόβο για τι καινούριο θα εισβάλει στην καθημερινότητα των ανθρώπων του 20^{ου} αιώνα!

Το Millennium το ενθυμούνται οι παλαιότεροι! Η προσδοκία του 21^{ου} αιώνα. Έφερε σχεδόν παρόμοιες εικόνες ζωγραφισμένες στις ψυχές των ανθρώπων, αλλά και στις σχέσεις των ανθρώπων. Ιδιαίτερα στις ψυχές και τους χαρακτήρες των νέων ανθρώπων.

Μέχρι που ήρθαν οι σεισμοί της οικονομικής και ηθικής ύφεσης. Έπεσαν μαζί και τα τείχη των κάποιων «ηθικών αξιών», αφού για κάμποσο καιρό κάλπαζε η υπεραξία του χρήματος και του πάσης φύσεως κέρδους, δηλ. η εν ψυχρώ επιμέτρηση του ανθρώπου με το τι «έχει» αντί του ποιος «είναι». Τότε, η λάβα από το ηφαίστειο της αλαζονείας και της πλεονεξίας, η οποία είναι ειδωλολατρία κατά τον Απόστολο Παύλο²², χύθηκε παντού καίγοντας τους φαινομενικά πνευματικούς ανθρώπους.

Οι κατά δόκηση πνευματικοί άνθρωποι είτε προέρχονται από τον χώρο της κουλτούρας είτε από το χώρο της Εκκλησίας, και οι δύο έχουν κοινό παρονομαστή το κοσμικό φρόνημα.

Η κατασπάραξη της «πατρικής ουσίας», ως αλαζονική απόφαση, απερισκεψία και πλεονεξία, οδηγεί νομοτελειακά στο χορτασμό όχι από τα

22 Πρβλ. Κολ. 3, 5.

ψιχία που πέφτουν από τα τραπέζια των κυρίων, αλλά από τα ξυλοκέρατα της απομόνωσης, της εξορίας και της απώλειας της πατρικής οικίας. Δεν παραμένει μόνο ως εικόνα στο ιερό Ευαγγέλιο, αλλά εφαρμόζεται δυστυχώς σε κάθε εποχή.

Το ερώτημα είναι απέναντι μας. Τί κάνουμε τώρα; Όλα τείνουν να μας απογοητεύσουν και αρκετοί αδελφοί μας δεν το αποφεύγουν και φθάνουν στην κατάθλιψη και το θάνατο.

Εμείς προτείνουμε αντίσταση! Ο καθένας από εμάς καλούμαστε να αντισταθούμε, για να γίνουμε καλύτεροι. Αντίσταση απέναντι στις αρχές, τις εξουσίες «τοὺς κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τοῦ αἰώνος τούτου»²³. Μεταμέλεια, λοιπόν, για τον πρότερο βίο.

Καλείται ο καθένας μας, ως ευαισθητοποιημένος άνθρωπος, να γίνει περισσότερο αυθεντικός, τίμιος και ταπεινός²⁴. Ο λειτουργός της Εκκλησίας, από όποια θέση διακονεί, να είναι όντως λειτουργός των Μυστηρίων και διάκονος των αδελφών του για να μεταλαμπαδεύει στον κόσμο «Φως Χριστού» και όχι σκότος, που τείνει να κυριαρχήσει όπου ο άνθρωπος ταλανίζεται μέσα στην ιδιοτέλεια και τον εγωισμό²⁵.

Ο γονιός καλείται να είναι πραγματικά γονιός και όχι π.χ. να λαμβάνει το ρόλο του φίλου και να αντικαθιστά τους φίλους του παιδιού του. Ο γονιός χαίρεται όταν το παιδί του τον ξεπεράσει στην αρετή και το ήθος²⁶. Ο διδάσκαλος να είναι όντως διδάσκαλος, με αγάπη και ζήλο για το πολύτιμο έργο που έχει να επιτελέσει. Να μη δειλιά απέναντι στις έξωθεν επιδράσεις από όπου κι αν προέρχονται. Θα πρέπει ο διδάσκαλος και να θέλει αλλά και να νιώθει την αναγνώριση για το έργο που επιτελεί, καθώς επίσης να αισθάνεται την υποστήριξη των γονέων και όλων των παραγόντων που έχουν ευθύνη στο έργο της παιδείας και της εκπαίδευσης. Ο διδάσκαλος είναι υπερήφανος όταν οι μαθητές του τον ξεπερνούν στη γνώση και το χαρακτήρα.

Π. χ. πώς θα επιτελέσει ο δάσκαλος το έργο του, όταν πρώτο μέλημα

23 Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

24 Σύμφωνα με τον Μ. Βασίλειο, η ταπεινοφροσύνη είναι θησαυροφυλάκιο αρετών (Πρβλ. Ἀσκητικά Διατάξεις:PG 31, 1377C-D).

25 Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος προτρέπει τους λειτουργός της Εκκλησίας: «Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, είτα καθάραι· σοφισθῆναι, καὶ οὕτω σοφίσαι· γενέσθαι φῶς, καὶ φωτίσαι· ἐγγίσαι Θεῷ, καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους· ἀγιασθῆναι, καὶ ἀγιάσαι...» (PG 480, 25).

26 Πρβλ. Μεγάλου Βασιλείου, Ἡθικά: PG 31,857AC.

πολλών γονέων δεν είναι η πρόοδος του μαθητή, αλλά η εξασφάλιση με κάθε μέσο της δήθεν ψηλής βαθμολογίας;

Ο καθένας στο πόστο και στο ρόλο του ας δώσει τον καλύτερο του εαυτό, με διακαή πόθο την εφαρμογή του θελήματος του Θεού. Ο λειτουργός της Εκκλησίας καλείται να λαμβάνει μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις που αναδεικνύουν τον άνθρωπο και τον πολιτισμό, όπου καλείται σε γεγονότα ευχάριστα ή δυσάρεστα των ανθρώπων, η παρουσία του να θεωρείται αναγκαία και χρήσιμη για την ωφέλεια του κάθε ανθρώπου και του κοινωνικού συνόλου.

Αυτή είναι και η διακριτική συμβολή της Εκκλησίας στην εναισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης των προβλημάτων των νέων ανθρώπων. Πρακτικά γίνονται πάρα πολλά δρώμενα στο χώρο της Εκκλησίας για χάριν των νέων σε όλα τα επίπεδα. Πολλά από αυτά βλέπουν το φως της δημοσιότητας κι άλλα καθόλου. Άλλωστε εκ της φύσεως της η Εκκλησία έχει μια «δυσκινησία» να δημοσιοποιεί το έργο της.

Ένεκα της ενασχόλησής μου με την επίσημη ιστοσελίδα της Εκκλησίας, παρακολουθώ πολύ τακτικά τον τρόπο με τον οποίο προβάλλεται από τα Μέσα Γενικής Ενημέρωσης επιλεκτικά το επιτελούμενο έργο της Εκκλησίας, το οποίο πλειστάκις γίνεται αντικείμενο χλευασμού. Επιπρόσθετα, δεν προβάλλεται η θετική πλευρά και η προσφορά της Εκκλησίας στην πραγματική της διάσταση. Με τον τρόπο αυτό μεταδίδονται λανθασμένα μηνύματα, ιδιαίτερα προς τους νέους, οι οποίοι είναι και ευάλωτοι στα ποικιλά μηνύματα της κοινωνίας, την ίδια ώρα που ετοιμάζονται να ξανοίξουν τα φτερά τους στην πολυπολιτισμική κοινωνία μας. Σε τελευταία ανάλυση δεν αδικείται η Εκκλησία, γιατί είναι Θεανθρώπινος οργανισμός. Αδικούνται όμως οι έφηβοί μας, οι οποίοι βρίσκονται στην εναισθητή ηλικία τής διαμόρφωσης χαρακτήρα και ολοκλήρωσης τής προσωπικότητάς τους. Με τον άδικο αυτό τρόπο παρεμποδίζονται να αξιοποιήσουν τα σωστά μηνύματα, είτε αυτά προέρχονται από τον χώρο της Εκκλησίας είτε του πολιτισμού μας μέσα στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας.

Κύριοι σύνεδροι,

Χρειάζεται κατανόηση των νέων ανθρώπων και της εποχής που έλαχε να ζήσουν, αγάπη στον άνθρωπο και αντίσταση σε όλα τα επίπεδα για να βρούμε τον δρόμο που οδηγεί στη χαρά, την αρμονία, τη δημιουργικότητα και την

ειρήνη. Και να ζούμε όπως ο Θεός μας θέλει ευτυχισμένους με αυτά που έχουμε. Διότι «πολλά είναι τα λίγα, αν περνάς καλά» κι ακόμη είναι «μακάριος ο ολιγαρκής» άνθρωπος²⁷.

Καλούμαστε όλοι, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ως μέλη της δικής μας Εκκλησίας και της δικής μας πατρίδας, να συμβάλουμε στην ευαισθητοποίηση των γονέων και των διδασκάλων σε αυτό το έργο της αγωγής των νέων. Οι νέοι αναμένουν εμείς να κάνουμε το βήμα με αγάπη, σεβασμό και πολλή κατανόηση.

Ας το επιχειρήσουμε με αντίσταση σε κάθε αντίθετη κατάσταση, χάριν των νέων και δια το μέλλον της πατρίδας μας.

27 Σύμφωνα με τον Γρηγόριο Θεολόγο, «θαυμαστόν ἡ ἐγκράτεια καὶ ὀλιγάρκια»:
PG 36,576A.

Ο ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ,
Πρώην Διευθυντή τού Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου,
πρώην Μέλους τής Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας

Γυρίζω καὶ πάλι, ξανὰ καὶ ξανά, στὸν Θοδωράκη Κολοκοτρώνη καὶ σκέφτομαι ἐκεῖνο τὸν Γεροντικὸ λόγο του τῆς ὄρθιοδόξου σοφίας, αὐτὸν τῆς συγχωρητικότητος καὶ τῆς ὁμόνοιας καὶ τῆς ὁμοψυχίας. Ψηλαφῶ ξανὰ τὰ Ἀπομνημονεύματά του, ἐκεῖνο τὸ *Διήγησις Συμβάντων τῆς Έλληνικῆς Φυλῆς, ἀπὸ τὰ 1770 ἔως τὰ 1836, Ἀθήνησιν 1846*, κι ἐκεῖ ποὺ θὰ ἀνέμενε κανεὶς νὰ διαβάσει σελίδες καὶ σελίδες γιὰ τὸν διωγμὸ καὶ τὸν κατατρεγμὸ καὶ τὴν καταδίκη του σὲ θάνατο καὶ τὴν κράτηση καὶ φυλάκισή του μέσα σ' ἐκεῖνο τὸν τάφο-φυλακή, τεσσερισήμισι σελίδες ἀπαλότητος καὶ συγχωρητικότητος βρίσκουμε μονάχα. Τίποτε ἄλλο. Καὶ μ' αὐτὸ κλείνει τὸ βιβλίο.

Σὰν εὐαγγέλιο εἶναι ὁ λόγος του, πυκνός, στιβαρός. Ἐθνοπρεπής καὶ Ὀρθόδοξος. Ὡς ἐν Χριστῷ. Ἔνας λόγος ποὺ μᾶς θυμίζει τὸν Σωκράτη καὶ τὴν Ἀπολογία. Κανένα μῆσος, καμμιὰ δικαία ὄργη, κανένα παράπονο. Τίποτε ἀπ' ὅλα αυτά.

«Μᾶς κατέβασαν, μᾶς ἐδιάβασαν τὴν ἀπόφασιν· εἶδα τόσαις φοραῖς τὸν θάνατον καὶ δὲν τὸν ἐφοβήθηκα, οὕτε τότε· καλλίτερα εἶναι όποῦ σκοτώνομαι ἄδικα παρὰ δίκαια.»

Ἐτσι προσλαμβάνει τὴν καταδίκη του εἰς θάνατον. Ὁρθοδόξως καὶ χριστιανικῶς. Θαρραλέως. Μὲ καρτερία καὶ ἀνεξικακία. Μὲ ἀνδρεία, ὅπως ἀρμόζει σὲ ὁρθόδοξο Ἑλληνα.

Ψηλαφοῦμε καὶ διαβάζουμε τὴν λιτὴν ἰστόρηση τῆς σύλληψης καὶ κράτησής του:

«Ἐγύρισα ὡπίσω εἰς τ' Ἀνάπλι· ἐπῆγα ἔχαιρέτησα τὸν Βασιλέα, τὴν Ἀντιβασιλείαν, τοὺς εἶδα μουδιασμένους, πλὴν δὲν ἐκατάλαβα τίποτες· Ἐμεινα εἰς τὸ περιβόλι μουν. Ἐκεῖ ἥλθαν τὴν νύχτα εἰς τὰς 7 Σεπτεμβρίου, καὶ μ' ἐπῆρε ὁ Κλεόπας μοίραρχος μὲ 40 χωροφύλακας καὶ μ' ἐπῆγε εἰς τὸ Ἰτζαλὲ, καὶ μ' ἐπαράδοσε εἰς τὸν φρούραρχον, καὶ μ' ἔβαλαν 6 μήναις φυλακὴ, χωρὶς νὰ ἴδω ἄνθρωπον, ἐκτὸς τοῦ δεσμοφύλακα· δὲν ἦξενρα τί γίνεται διὰ ἔξη μήναις, οὕτε ποιός ζῇ, οὕτε ποιός ἀπέθανε, οὕτε ποιόν ἔχουν εἰς τὴν φυλακήν· διὰ τρεῖς ἡμέραις δὲν ἦξενρα πῶς ὑπάρχω, μοῦ ἐφαίνετο ὅνειρο, ἐρωτοῦσα τὸν ἔαυτόν μου ἀν ἦμουν ἐγὼ ὁ ἵδιος ἢ ἄλλος κανείς· δὲν ἐκαταλάβαινα διατὶ μὲ ἔχουν κλεισμένο».

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἦταν ἄνθρωπος τῆς συγχωρητικότητος. Στοιχεῖο ἐνοποιό, εἰσέπραξε τὴν διχόνοια, τὰ δεινὰ τοῦ ἐμφυλίου, ὅμως δὲν ἀνταπέδωσε. Μόνο τὸν καιρὸ τοῦ τουρκοπροσκυνήματος ὑψώσε τὸ ἀνάστημα, ἀναφωνώντας τὸ μοναδικὸ ἐκεῖνο «τσεκούρι καὶ φωτιὰ στοὺς προσκυνημένους», διασώζοντας τὸ ἔθνος. Ως ἐδῶ. Συγχώρεσε τὸ φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του. Δὲν κυνήγησε τοὺς δολοφόνους τοῦ γυιοῦ του. Τίποτα ἀπὸ ὅσα συνηθίζουν οἱ ἄλλοι. Γιατὶ ὁ Κολοκοτρώνης διέθετε τὴν σοφία ἐν Χριστῷ. Κι ὅταν ἐρήμωσε ἡ Πελοπόννησος μὲ τὰ στίφη τοῦ Ἰμπραήμ, αὐτὸς συνέχιζε τὸν ἀγώνα του: «*Ἡμοννα μόνος στὰ βουνά, μαζὶ τὸν Θεό*», λέει κάπου, ἀφηγούμενος τὸν βίο του. Στὸν Θεὸν ἀναθέτει τὰ πάντα. Στὸν Θεὸν ἀναφέρεται:

«Καὶ ἔκοψα εὐθὺς 2 σημαῖες μὲ Σταυρὸ καὶ ἐκίνησα... Κινώντας ἐγὼ, εἶχαν μίαν προθυμίαν οἱ Ἑλληνες ὅποῦ ὅλοι με τὰς εἰκόνας ἔκαναν δέησι καὶ εὐχαριστήσεις—Μοῦ ἤρχετο τότε νὰ κλαύσω... ἀπὸ τὴν προθυμίαν ποῦ ἔβλεπα.— Ιερεῖς ἔκαναν δέησι. Εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Καλαμάτας ἀνασπασθήκαμε καὶ ἐκινήσαμε.» (ὅπ. π., σ. 52) Καὶ πιὸ κάτω: «*ἡτον μιὰ ὥρα νύκτα περασμένη καὶ σκοτάδι, καὶ τοὺς λέγω: —ἔκαμα τὸ Σταυρό μου— Ὅσοι*

ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα ἐλάτε κοντά μου.» (όπ. π., σ. 61)

”Ετσι μὲ σύνεση καὶ σοφία πολιτεύεται, ἐν Χριστῷ, ώς στοιχεῖο καὶ ώς παράγων ἐνότητος. Ὄταν δολοφονήθηκε ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μὲ τὶς ταχύτατες κινήσεις του καὶ ἐνέργειες καὶ πράξεις του, ἀπέτρεψε τὸν ἑθνικὸ διχασμό. Διέσωσε καὶ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν συνέχεια καὶ τὴν συνοχὴν τοῦ ἔθνους;

«Τότε ἐσυλλογίσθηκα ὅτι εἶχε ἀποφασίσει ὁ Κυβερνήτης ὅτι ἀν ἀποθάνῃ ἔξαφνα νὰ γίνη εὐθὺς συνέλευσις ἀπὸ τὸ ἔθνος.» (όπ.π., σ. 237) «Τοὺς ὡμίλησα διὰ μίαν ὥραν ὄλοκληρον, τοὺς εἰπα ὅσα ἔπρεπε νὰ τοὺς εἰπῶ εἰς τέτοιας περιστάσεις.» (όπ.π., σ. 238-239)

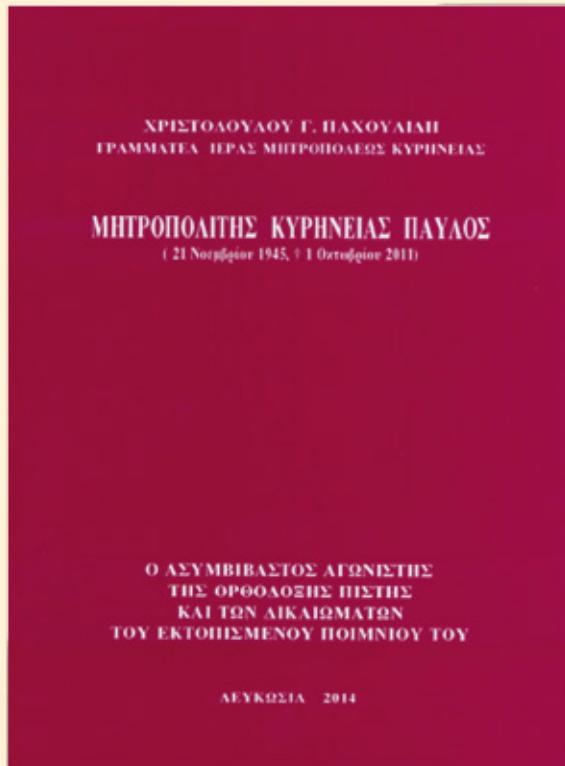
”Ετσι, λοιπόν, σὲ καιροὺς χαλεπούς, **ἐνότητα** θὰ πρέπει νὰ ἀποζητοῦμε. Κι αὐτὴν πρέπει νὰ διαφυλάττουμε. Κι ὅχι τὴν συνεχή, ἄχρι θανάτου, ἀναψηλάφηση τῶν παθῶν καὶ διχογνωμιῶν καὶ ἀμαρτημάτων μας. **Όπως μᾶς δίδαξε** ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἀκολουθώντας τό οὐράνιο πρότυπο τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

ΕΦΙΠΠΟΣ ΧΩΡΕΙ ΓΕΝΝΑΙΕ ΣΤΡΑΤΗΓΕ
ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ
ΠΩΣ ΟΙ ΔΟΥΛΟΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΠΑΧΟΥΛΙΔΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ (21 Νοεμβρίου 1945 – 1 Οκτωβρίου 2011)

Άπόσπασμα ἀπό τὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου πού ἔγινε στό κοινό ἀπό τὸν Ἀρχιμανδρίτη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου πατέρα Γρηγόριο Μουσουρούλη.

«Τό βιβλίο τοῦ κ. Χριστόδουλου Παχουλίδη μέ τίτλο: «Μητροπολίτης Κυρηνείας Παῦλος, (21 Νοεμβρίου 1945 – 1 Οκτωβρίου 2011)» εἶναι τό

συναξάρι μιᾶς ἔκτακτης σύγχρονης ἐκκλησιαστικῆς καί ἑθνικῆς μορφῆς.

Μιᾶς μορφῆς γιά τήν όποια ὁ κ. Παχουλίδης δίνει τήν μαρτυρία του μέ εἰλικρίνεια καί εὐθυκρισία. Τόν Μητροπολίτη Παῦλον μαρτυρεῖ ὅτι τόν ἐγνώρισε «ώς ἀγνό ἄνθρωπο, ως πραγματικό Ὀρθόδοξο Ἐπίσκοπο, ως εὐλαβέστατο Λειτουργό τοῦ Ὑψίστου, ως ἄριστο καί διακριτικό πνευματικό πατέρα, ως ἐνθερμο πατριώτη, ως ἀφιλοχρήματο, φιλεύσπλαγχνο καί ἐλεήμονα χριστιανό».

‘Ο Μητροπολίτης Παῦλος κατά τόν κ. Παχουλίδη μέ ύπομονή καί ἀγάπη μέ αὐστηρότητα καί ἐπιείκεια, μέ ἔλεγχο καί ἰκεσία, μέ παρατήρηση καί παράκληση, μέ σοβαρότητα καί ἀπλότητα συνέπασχε μέ τό ποιμνιό του, ὥστε νά παραμείνει ἀδούλωτο, ἀπροσκύνητο, ἔλευθερο, δικαιωμένο.

Παρέμνεινε ἄκαμπτος καί ἀκλόνητος, ἀνυποχώρητος καί ἀπτόητος, πιστός στήν Ἐκκλησία μέχρις ἐσχάτων. Εύθυτενής καί μέ ἀναπεπταμένο τό λάβαρο τῆς ἑθνικῆς ἀξιοπρέπειας καί τιμῆς, ἀγωνίσθηκε ἐπί τῶν ἐπάλξεων τοῦ Ἐθνους καί τῆς Ὀρθοδοξίας.

‘Ο κ. Παχουλίδης κλείνει τήν ἀναφορά του στή μορφή τοῦ Μητροπολίτη Κυρηνείας Παύλου λέγοντας ὅτι ὁ μακαριστός Ἀρχιερέας «ἡταν πραγματικά ἔνα φωτεινό ἀστέρι πού πέρασε, μά δέν ἔσβησε καί δέν χάθηκε. Τό φῶς του τώρα λάμπει πιό δυνατά καί μᾶς δείχνει τό δρόμο τοῦ χρέους, τόν δρόμο τῆς κατά Χριστόν ζωῆς, τόν δρόμο τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, πού μέ αὐτή θά ἀξιωθοῦμε μιά μέρα, ὁ Κύριος γνωρίζει πότε, νά ἐπιστρέψουμε στήν πατρώα γῆ, ὅπως ὁ ἀοιδιμος Μητροπολίτης ἦθελε καί ποθοῦσε, ελεύθεροι σέ ἐλεύθερη καί εἰρηνική Κερύνεια...».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΟΥΛΙΟ - ΑΥΓΟΥΣΤΟ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β' ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Άρχιεπίσκοπος Κύπρου κύριος κύριος Χρυσόστομος δέχθηκε τόν Μητροπολίτη Ταμασού και Όρεινής κ. Ήσαϊα.
Τό άπόγευμα προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ίδρυματος Άρχιεπισκόπου Μακαρίου τοῦ Γ'.

ΤΕΤΑΡΤΗ
2 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν Βουλευτή κ. Ζαχαρία Κουλία.

ΠΕΜΠΤΗ
3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε όμαδα έκπροσώπων τῆς Τράπεζας Πειραιῶς στήν Κύπρο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ιερό Ναό Παναγίας Χρυσοαιματούσης στή Χλώρακα. Άκολούθως, ὁ Μακαριώτατος προέστη τοῦ ἔθνικου μνημοσύνου τῶν ἡρώων τῆς κοινότητας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τήν Πρέσβειρα τῆς Γερμανίας στήν Κύπρο κα Gabriella Guellil, τόν Δήμαρχο Γεροσκήπου κ. Μιχάλη Παυλίδη καὶ τόν Ήγούμενο τῆς Ιερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού μοναχό Παΐσιο.

ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ιερό Ναό Ἅγίων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης Παλαιοῦ Κοιμητηρίου.
Άκολούθως, τέλεσε τό ἐπίσημο μνημόσυνο τῶν ἡρώων πού ἀντιστάθηκαν στό προδοτικό πραξικόπημα τῆς 15ης Ιουλίου 1974.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Δέχθηκε τόν Ἐπίσκοπο Τροπαίου κ. Ἀθανάσιο, τόν Ὑπουργό Ἐσωτερικῶν κ. Σωκράτη Χάσικο καὶ τόν Διευθυντή τῆς Γαλλικῆς Τράπεζας B.N.P.P Ελλάδος- Κύπρου κ. Γιώργο Πιτασύλη.

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας.

Άκολούθως, προέστη τῆς παράκλησης γιά ἀπελευθέρωση τῆς νήσου μας ἀπό τόν Τούρκο εἰσβολέα, τήν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων μας στίς πατρογονικές τους ἑστίες καὶ γιά τή διακρίβωση τῆς ζωῆς τῶν ἀγνοουμένων μας. Στή συνέχεια, τέλεσε τό μνημόσυνο τῶν πεσόντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή του 1974.

Τό ἀπόγευμα παρέστη στήν ἐκδήλωση πού ὁργανώθηκε στό προεδρικό, στην οποία μίλησε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μέ τήν εὐκαιρία τῶν 40 χρόνων ἀπό τίς μαύρες ἐπετείους τοῦ πραξικοπήματος καὶ τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς στήν Κύπρο.

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προήδρευσε ἔκτακτης συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

**ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Δέχθηκε τόν Ὑπουργό Παιδείας κ. Κώστα Καδή καὶ τόν Πρόεδρο τῆς Παγκόσμιας διακοινοβουλευτικῆς Επιτροπῆς Ἐλληνισμοῦ κ. Γιάννη Πανταζόπουλο.

Δέχθηκε τόν Ὑπατο Ἀρμοστή τῆς Μεγάλης Βρετανίας Matthew Kidd, τόν Επίτροπο Ἐθελοντισμοῦ κ. Γιάννη Γιαννάκη καὶ τόν Δήμαρχο Λευκωσίας κ. Κωνσταντίνο Γιωρκάτζη.

Παρέθεσε δημοσιογραφική διάσκεψη στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή πού ἀναφερόταν στά προβλήματα τῶν παλαιῶν Μετόχων τῆς Τράπεζας Κύπρου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ καὶ κήρυξε στόν ιερό Ναό Ἅγιας Παρασκευῆς παρά το HILTON Λευκωσίας

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε καὶ κήρυξε στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Ἅγιας Παρασκευῆς στή Λακατάμεια.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη Ἀρχιερατικοῦ Συλλείτουργον, μετά τοῦ Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Ἅγιου Παντελεήμονος Μακεδονιτίσσης.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Δέχθηκε τόν νέο Ἀρχηγό τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, Ἀντιστράτηγο κ. Γεώργιο Μπασιακούλη. Ό Μακαριώτατος τοῦ ἔξεφρασε τά θερμά του συγχαρητήρια καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε πᾶσα συμπαράσταση στήν ὑψηλή καὶ δύσκολη ἀποστολή πού ἀνέλαβε.

**ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β'
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος προέστη της θείας Λειτουργίας στόν ιερὸν ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὸ Στρόβολο και τέλεσε το μνημόσυνο τοῦ ἀοιδίμου Άρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Ἐθνάρχη Μακαρίου τοῦ Γ'.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ιερό ναὸ Σωτῆρος Χριστοῦ στὴν Αὐδήμου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Συλλείτουργον τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου καθολικοῦ τῆς ιερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Δέχθηκε τὸν ἀπερχόμενο Διοικητὴ τῆς Ε.Λ.Δ.Υ.Κ. Συνταγματάρχη κ. Γεώργιο Κουρῆ καὶ τὸν νέο Διοικητὴ αὐτῆς Συνταγματάρχη κ. Εμμανουὴλ Θεοδώρου στήν οἰκίᾳ του στήν Τάλα.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὴν πανηγυρίζουσα ιερὰ Μονὴ Παναγίας Τρικουκκιᾶς.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν παρεκκλήσιο τοῦ ιεροῦ Ναοῦ Ἅγιου Γερασίμου στὸν Ἄγρο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ιερό Ναὸ τῆς Προόδου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὸν Πεδουλᾶ.

**ΤΡΙΤΗ
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Δέχθηκε τὸν Ὑπουργό Ἐσωτερικῶν κ. Σωκράτη Χάσικο καὶ στή συνέχεια τὸν Ὑψηπουργό Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κύριο Κυριάκο Γεροντόπουλο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μὲ τὸν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κύριο Θεόφιλο σὲ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερὸν Ναὸ Ἅγιου Νικολάου τῆς Στέγης στήν Κακοπετριά καὶ ἐκφώνησε λόγο, ὁ δόποῖος ἀναφερόταν στίς σχέσεις τῶν Εκκλησιῶν καὶ ἴδιαίτερα στίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ στὸ Πατριαρχεῖο Τεροσολύμων.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος αναχώρησε επικεφαλής τεσσαρακονταμελούς ομάδας προσκυνητών, για προσκύνημα στις ιερές Μονές της Κρήτης.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε με τον Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου κ. Δαμασκηνό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Νέας Χώρας Χανίων, όπου και προέστη του μνημοσύνου των εθνομαρτύρων της 9^{ης} Ιουλίου 1821. Μετά τη λειτουργία, στο Συνεδριακό Κέντρο της ενορίας, μίλησε σε εκδήλωση του Συλλόγου Κυπρίων Χανίων με θέμα «Από την 9^η Ιουλίου 1821 μέχρι τον Ιούλιο του 1974 και στο σήμερα».

**ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε αγιασμό και μίλησε στους νεοσύλλεκτους στο ΚΕΝ Πάφου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε και τέλεσε το μνημόσυνο των πεσόντων κατά το Πραξικόπημα της 15^{ης} Ιουλίου 1974 και εκφώνησε τον επιμνημόσυνο λόγο, στον Καθεδρικό ναό Αγίου Θεοδώρου Πάφου.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
14 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίων Κηρύκου και Ιουλίττης Λετύμπου.

**ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη επιμνημόσυνης δέησης, στον Ελεύθερο Ραδιοσταθμό Πάφου, του ιδρυτού και τεθνεώτων εκφωνητών του, με την ευκαιρία της επετείου του Πραξικοπήματος της 15^{ης} Ιουλίου 1974.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Μαρίνης Ποταμιούς.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Μαρίνης Φιλούσας Κελοκεδάρων.

Το εσπέρας χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Ονησιφόρου Αναρίτας.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Επισκέφθηκε την Κατασκήνωση Αρρένων της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου και μίλησε για την πορεία του εθνικού μας θέματος.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε και τέλεσε το μνημόσυνο των πεσόντων κατά την Τουρκική εισβολή της 20^{ης} Ιουλίου 1974 και εκφώνησε τον επιμνημόσυνο λόγο, στον Καθεδρικό ναό Αγίου Θεοδώρου Πάφου.

**ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Μίλησε σε εκδήλωση της Ιεράς Μονής Σαλαμιωτίσσης, που έγινε στην Τάλα, με θέμα «Το πρόσωπο της Θεοτόκου».

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Παρασκευής Γεροσκήπου.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Παρασκευής Γεροσκήπου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Παντελεήμονος Χολετριών.

**ΤΡΙΤΗ
29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Επεσκέφθη την Κατασκήνωση Θηλέων της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου και μίλησε για την πορεία του εθνικού μας θέματος.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος παρέστη στην ορκωμοσία των νεοσυλλέκτων στο ΚΕΝ Πάφου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Νατάς και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της κοινότητας.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Δρύμου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Στατού-Αγίου Φωτίου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Δέχθηκε, στη Μητρόπολη Πάφου, τη Δήμαρχο Σαλαμίνος Ελλάδος.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Δημητρίου Ακροπόλεως και προέστη του μνημοσύνου του μακαριστού Ανδρέα Μιτσίδη.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συγχοροστάτησε, κατά τον εσπερινό, με τον Επίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Τροοδιτίσσης.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε με τον Επίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο και κήρυξε τον θείο λόγο στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Τροοδιτίσσης.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Ευψυχίου Πωμού.

**ΤΡΙΤΗ
19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίων Ρηγίνου και Ορέστου Τρεμιθούσας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Λουκά, στον Άγιο Θωμά Λεμεσού, και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της Επτακόμης.

**ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου Κεδάρων.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου στον Άγιο Ιωάννη Πάφου και προεχείρισε εις οικονόμο τον εφημέριο π. Πολύδωρο Χαραλάμπους.

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο της Αγίας Βρυαίνης Μανδριών Πάφου.

- ΣΑΒΒΑΤΟ
30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Τυχικού Μεσάνων και χειροτόνησε εις διάκονο τον κ. Ανγερινό Γερασίμου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσας Πολεμίου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

- ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτούργησε και κήρυξε στόν ιερό ναό αγίου Κυριακού στο Κίτι.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Λειτούργησε στόν ιερό ναό αγίου Ιωάννου τού Θεολόγου στη Λάρνακα και προέστη τού εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά το προδοτικό πραξικόπημα τής 15ης Ιουλίου τού 1974.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό αγίας Μαρίνας Τερσεφάνου.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε στόν ιερό ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Ορόκλινη.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Λειτούργησε στόν Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος στη Λάρνακα και προέστη τού εθνικού μνημοσύνου ν των πεσόντων κατά την Τουρκική εισβολή τής 20ης Ιουλίου τού 1974.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

- ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτούργησε και κήρυξε στον Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος και προέστη τού μνημοσύνου των πεσόντων της Τηλλυρίας.
- ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στον πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό τού Σωτήρος και χειροτόνησε εις διάκονο τον Νικόλαο Βασιλείου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Κωνσταντίνου στην Ορμήδεια και προέστη τού εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων της κοινότητας κατά την Τουρκική εισβολή του 1974.

- ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας στο Κίτι.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης στη Λάρνακα.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Γεωργίου στην Πύλα.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας στην Κέρκυρα.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Ελευθερίου στον Συνοικισμό Τσιακκιλερού στη Λάρνακα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηνείας λειτούργησε και κήρυξε στόν ιερό ναό Άγιου Γεωργίου στήν Άγλαντζά. Στό τέλος της θείας Λειτουργίας ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί προέστη τοῦ καθιερωμένου ἐτησίου μνημοσύνου τῶν Ἐθνομαρτύρων τῆς 9ης Ἰουλίου 1821 καί τῶν πεσόντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974 κατοίκων τοῦ Δήμου Άγλαντζᾶς. Μετά τήν ἀπόλυτη τέλεση Τρισάγιο στή θέση πού βρίσκεται ἐντοιχισμένη σχετική πλάκα καί κατέθεσε στεφάνι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε καί κήρυξε στόν ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας στή Λεμεσό.

Λειτούργησε καί κήρυξε στόν ιερό ναό Παναγίας στόν Άγρό. Στό τέλος της θείας Λειτουργίας προέστη τοῦ μνημοσύνου τῶν πεσόντων κατά τό πραξικόπημα τῆς 15ης Ιουλίου 1974.

Τό ἀπόγευμα ἐπισκέψθηκε τήν Κατασκήνωση τῶν Κατηχητικῶν τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Κυρηνείας στόν Λουβαρᾶ καί ἀπήγθυνε πατρικές νουθεσίες στούς κατασκηνωτές.

Χοροστάτησε καί κήρυξε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Άγιας μεγαλομάρτυρος Μαρίνης στόν ιερό Μητροπολιτικό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα στήν Κοκκινοτριμιθιά. Στό τέλος τοῦ Ἐσπερινοῦ ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί ἐπιστροφή τῶν ἐκτοπισμένων στίς πατριογονικές τους ἔστιες καί προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Διορίου, πού ἔπεσαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974 καί ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά. Στή συνέχεια παρέστη συμπροσευχόμενος σέ ἀγρυπνία, πού τελέστηκε στό ιερό παρεκκλήσιο Άγιον Γεωργίου στήν Κοκκινοτριμιθιά.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συναντήθηκε στό Γραφεῖο του μέ τόν ἔντιμο Ὑπουργό ἐνέργειας, ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας κ. Γεώργιο Λακκοτρύπη.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, τελέσεις Τρισάγιο στή μνήμη τῶν πεσόντων καὶ ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων Πυροβολητῶν, στόν χῶρο τοῦ νέου Μνημείου Πεσόντων καὶ Ἀγνοουμένων Πυροβολικοῦ, παρά τό παρεκκλήσιο Ἅγιας Βαρβάρας στό Πλατύ ἀγλαντζιᾶς καὶ κατέθεσε στεφάνι.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συγχοροστάτησε μέ τόν Θεοφιλέστατο ‘Ἐπίσκοπο Τροπαίου κ. Ἀθανάσιο κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, στόν ιερό ναό Ἅγιου Χαραλάμπους στό Γέρρι.

Λειτουργησε καὶ κήρυξε στόν ιερό ναό Ἅγιου Γεωργίου Μάμμαρη. Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας προέστη μνημοσύνου πάντων τῶν πεσόντων ἥ ύπό τῶν πολεμίων ἀναιρεθέντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974 καὶ παράκλησης γιά ἀπελευθέρωση τῶν αἰχμαλώτων, ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἑστίες, ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καὶ ἐκδίωξη τῶν εἰσβολέων ἐκ τῆς νήσου ἡμῶν. Στή συνέχεια μετέβη στούς τάφους τῶν πεσόντων ἀπό τήν Κοινότητα Μάμμαρη, τελέσεις Τρισάγιο καὶ κατάθεσε στεφάνι.

Ἀκολούθως παρέστη σὲ ἐκδήλωση τῆς Πανελλήνιας Ἐπιτροπῆς Ἀγνοουμένων πού πραγματοποιήθηκε στόν Τύμβο Μακεδονίτισσας, τελέσεις Τρισάγιο γιά τούς πεσόντες, ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καὶ κατάθεσε στεφάνι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη σὲ ἀντικατοχική ἐκδήλωση στήν Ξυλοτύμβου, ώς ὁ κύριος ὄμιλητής.

Παρέστη στήν ἀντικατοχική ἐκδήλωση «Μνήμης, τιμῆς καὶ ἀγώνα ἐπαρχίας Κερύνειας», πού πραγματοποιήθηκε στόν Τύμβο Μακεδονίτισσας, τελέσεις Τρισάγιο ύπέρ πάντων τῶν ἥρωικῶν ἀγωνισμάτων καὶ ἐνδόξως πεσόντων, ἥ ύπό τῶν πολεμίων ἀναιρεθέντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974 καὶ κατέθεσε στεφάνι.

**ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Μετέβη στίς Γηπεδικές Ἐγκαταστάσεις «Κερύνεια-Ἐπιστροφή», τοῦ προσφυγικοῦ Σωματείου Π.Α.Ε.Ε.Κ. Κερύνειας, στόν Ἀρχάγγελο Λευκωσίας, τελέσεις Ἁγιασμό γιά τή νέα ποδοσφαιρική χρονιά καὶ ἀπηλύθυνε πατρικές νουθεσίες.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε καὶ κήρυξε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ τοῦ Ἅγιου Ἱερομάρτυρα Ἐρμολάου καὶ τῆς Ἅγιας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, στόν ιερό ναό Ἅγιου Παντελεήμονα στή Μακεδονίτισσα. Στό τέλος τοῦ Εσπερινοῦ ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καὶ ἐπιστροφή τῶν ποσφύγων στίς πατρογονικές τους ἑστίες καὶ προέστη μνημοσύνου τῶν πεσόντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Ἅγιου Ἐρμολάου καὶ ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά. Ἀκολούθως χοροστάτησε καὶ κήρυξε σὲ ἀγρυπνία στόν ιερό ναό Ἅγιου Γεωργίου στό Μάμμαρη.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τό πρωί λειτούργησε και κήρυξε στό πανηγυρίζον ιερό παρεκκλήσιο Άγιου Ερμολάου στά Καμινάρια. Στό τέλος της θείας Λειτουργίας άνέπεμψε δέηση γιά άνευρεση τῶν ἀγνοουμένων και ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἑστίες και προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Άγιου Έρμολάου πού ἔπεσαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή και ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά και τό ἐσπέρας χοροστάτησε και κήρυξε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Παντελεήμονα στή Μακεδονίτισσα. Στό τέλος τοῦ Ἐσπερινοῦ άνέπεμψε δέηση γιά άνευρεση τῶν ἀγνοουμένων και ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἑστίες και προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Μύρτου πού ἔπεσαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή και ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά.

Τό πρωί συλλειτούργησε μέ τήν Α.Μ. τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο Β' στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Παντελεήμονα στήν Μακεδονίτισσα και τό ἐσπέρας προέστη παράκλησης πρός τόν Ἅγιο μεγαλομάρτυρα και ιαματικό Παντελεήμονα.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ἐπίσης κήρυξε στόν ιερό Μητροπολιτικό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα στήν Κοκκινοτριμιά, άνέπεμψε δέηση γιά άνευρεση τῶν ἀγνοουμένων και ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἑστίες και προέστη μνημοσύνου πάντων τῶν ἡρωικῶν ἀγωνισμένων και πεσόντων Κερυνειωτῶν κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974. Κατά τήν ἀκολούθια μεταφέρθηκε λειψανοθήκη τῆς ιερᾶς μονῆς Άγιου Παντελεήμονα Μύρτου γιά προσκύνηση ἀπό τούς πιστούς.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στήν Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου και στό ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου και Ἐθνάρχη Μακαρίου Γ'.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολούθια τοῦ Ἐσπερινοῦ και κήρυξε στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μετοχίου Ιερᾶς Μονῆς Κύκκου στόν Ἀρχάγγελο Λευκωσίας.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε και κήρυξε στόν ιερό ναό Άγίων Ἀνδρονίκου και Ἀθανασίας στήν Ξυλοτύμβου. Τό ἀπόγευμα τῆς Ἡδιας ἡμέρας μετέβη στό στρατόπεδο Σταύρου Στυλιανίδη στόν Κόρων, ἔδρα τῆς εἰκοστῆς Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας, τέλεσε Τρισάγιο γιά τούς πεσόντες ἄνδρες τοῦ ὅπλου τῶν Τεθωρακισμένων, ἀνέπεμψε δέηση γιά διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων ἀνδρῶν τῶν Τεθωρακισμένων και κατάθεσε στεφάνι.

- ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συμμετέσχε σε Άρχιερατικό Συλλείτουργο Ἔγκαινίων τοῦ ιερού ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, στήν Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, προϊσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συμμετέσχε σε Άρχιερατικό Συλλείτουργο στήν ἑορτάζουσα Ιερά Βασιλική καὶ Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συμμετέσχε σε Άρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερό ναό Ἅγιων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης στόν Κάτω Πύργο Τηλλυρίας.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτουργησε καὶ κήρυξε στήν Ιερά Μονή Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ στόν Άναλυόντα. Ἀκολούθως ἐπισκέφθηκε τήν Κατασκήνωση Γυναικῶν Διακονίας τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Κυρηνείας στόν Λουβαρᾶ καὶ ἀπηγόρουνε πατρικές νουθεσίες στίς κατασκηνώτριες.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτουργησε καὶ κήρυξε στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα στό Πισσούρι.
- 25-30
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Πραγματοποίησε προσκυνηματική ἐπίσκεψη στή Σερβία. Συναντήθηκε μέ τόν προκαθήμενο τῆς Εκκλησίας τῆς Σερβίας.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτουργησε καὶ κήρυξε στόν ιερό ναό Ἅγιου Δημητρίου στόν προφυγικό Συνοικισμό Ἅγιου Γεωργίου Ἀχερίτου στίς Βρυσούλες. Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἀνέπεμψε δέηση γιὰ ἀνεύρεση τῶν ἀγνοούμενων καὶ ἐπιστροφὴ τῶν ἐκτοπισμένων στίς πατρογονικές τους ἐστίες καὶ προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Ἀχερίτου ποὺ ἔπεσαν κατά τήν Τουρκική εἰσβολή καὶ ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά. Ἀκολούθως τέλεσε Τρισάγιο σέ παρακείμενο μνημεῖο πεσόντων Ἀχερίτου καὶ κατάθεσε στεφάνη.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Ἅθανάσιος προέστη ἀγρυπνίας στήν ιερά μονή Παναγίας τοῦ Μαχαιρᾶ.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἅγιου Κοσμᾶ τοῦ Αίτωλοῦ στόν Ἅγιο Ἅθανάσιο.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Προέστη ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Ἅγιου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου Λεμεσοῦ.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς) κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας προέστη μνημοσύνου τῶν πεσόντων κατά τό Πραξικόπημα τῆς 15ης Ιουλίου 1974.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε στόν έσπερινό στόν ιερό ναό Άγιας Μαρίνας στό Τσοτύλι του νομού Κοζάνης στήν Έλλαδα.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συμμετέσχε σε Άρχιερατικό Συλλείτουργο μετά τον Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου και Σιατίστης κ.κ.Παύλου στόν ιερό ναό Άγιας Μαρίνας στό Τσοτύλι.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε στόν έσπερινό τον πανηγυρίζοντος ιεροῦ ναοῦ Προφήτη Ηλία Ποταμού Γερμασόγειας κατά τή διάρκεια του όποιου προχείρισε σε Πρωτοπρεσβύτερο τόν Αἰδεσιμώτατο Πρεσβύτερο π. Νεκτάριο Παντελή.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτη Ηλία τῆς κοινότητας Άγριδιων.

**ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη άγρυπνίας στόν ιερό ναό Θεοπατόρων Ιωακείμ και Ἰωνας παρά τόν Άγιο Τύχωνα.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε στόν έσπερινό στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Επισκοπῆς.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιας Παρασκευῆς Γερμασόγειας κατά τή διάρκεια τῆς όποιας χειροθέτησε σε Πρωτοπρεσβύτερο τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο π.Κυριακό Νικολάου και χειροτόνησε σε Διάκονο τόν κ.Πέτρο Παπαπαύλου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία του έσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Παντελεήμονα Κυβίδων.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άγιου Νεκταρίου κατά τή διάρκεια τῆς όποιας χειροθέτησε σε Πρωτοπρεσβύτερο τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο Κωνσταντίνο Σταύρου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Άθανάσιος τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Κουκᾶς.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀπ. Ἀνδρέα και Ὁσίας Φωτεινῆς στόν Συνοικισμό Κολοσσίου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Ίαματικῆς Ἀρακαπᾶ, κατά τή διάρκεια τῆς όποιας χειροτόνησε σε Πρεσβύτερο τόν εὐλαβέστατο Διάκονο π.Ἀντώνιο Εὐάγγελου.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία του έσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Κάτω Μύλου.

- ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Λιμνατίου.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Παρέστη κατα τη διάρκεια ἀγρυπνίας στά εγκαίνια τοῦ νεόδμητου ιεροῦ ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ καὶ ἀκολούθως προεξήρχε Αρχιερατικοῦ Συλλείτουργου μετά τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου, Λήδρας κ.Ἐπιφανίου καὶ Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συμμετέσχε σέ Αρχιερατικό Συλλείτουργο στήν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσοστόμου.
- ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητας Τριμίκλινης.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης τῆς κοινότητας Πάνω Πλατρῶν.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἅγιου Ἀρσενίου τῆς κοινότητας Κυπερούντας.
- ΤΡΙΤΗ
19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στήν Ἱερά Μονή Συμβούλου Χριστοῦ.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ μέ τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ.κ.Ιερεμία στήν Ἱερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μπούρα Φαλαισίας στήν Πελοπόννησο.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στήν πανηγυρίζουσα Ἱερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μπούρα Φαλαισίας στήν Πελοπόννησο
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιας Ζώνης Λεμεσοῦ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

- ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος προέστη τῆς θείας Λειτουργίας καὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Κυρηνείας Λαυρεντίου στήν Ἱερὰ Μονὴ Ἅγιου Ἰωάννου Λαμπαδιστοῦ στὸν Καλοπαναγιώτη. Στὴ συνέχεια παρέστη σὲ ἐκδήλωση μὲ θέμα: «Τουρκοκρατία καὶ Μαραθάσα».
- ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τήν ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων καὶ ἐν συνεχείᾳ προέστη τῆς θείας Λειτουργίας καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ιερὸ ναὸ Ἅγιου Γεωργίου στὰ Καμινάρια.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Ἁγίας Μαρίνας στὸν ιερὸν ναὸν Παναγίας τῆς κοινότητας Ἀκακίου καὶ στὴ συνέχεια παρέστη σὲ ἐκδήλωση τῶν ἐκτοπισθέντων κατοίκων τῆς κατεχόμενης κοινότητας Αὐλώνας.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Μαρίνας τῆς κοινότητας Ἁγίας Μαρίνας (Ξυλιάτου). Κατὰ τὴ θεία Λειτουργία χειροτόνησε σὲ διάκονο τὸν κ. Φοίβο Φοίβου καὶ προεχείρισε σὲ οἰκονόμο τὸν ἐφημέριο τῆς κοινότητας, π. Χρῆστο Παπαδόπουλο.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἀγρυπνίας στὸ ιερὸν ἡσυχαστήριο τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Σαρώφ στὴ Σκουριώτισσα.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς ἔορτῆς τοῦ Προφήτη Ἡλία στὸν ιερὸν ναὸν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στὸν Συνοικισμὸν Ἄνθουπολης. Παρέστη στὴ συνέχεια σὲ εκδήλωση τῶν ἐκτοπισθέντων κατοίκων τῆς κατεχόμενης κοινότητας Φιλιᾶς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸ πανηγυρίζον ιερὸν παρεκκλήσιο τοῦ Προφήτη Ἡλία τῆς κοινότητας Εύρύχου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Μουτουλλᾶ.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Μουτουλλᾶ.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τοῦ Ἅγιου Παντελεήμονος τῆς κοινότητας Κακοπετριᾶς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τοῦ Ἅγιου Παντελεήμονος τῆς κοινότητας Κακοπετριᾶς.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη στὴν ἐκδήλωση μνήμης «40 Χρόνων Προσφυγιᾶς» τοῦ Δήμου Μόρφου καὶ ἐκφώνησε ἐπίκαιρη διμιλία.

**ΠΕΜΠΤΗ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Πεδουλᾶ καὶ προεχείρισε σὲ οἰκονόμο τὸν ἐφημέριο τῆς κοινότητας, π. Λουκᾶ Κασινίδη.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἵερὸν ναὸν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Πεδουλᾶ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Γεωργίου τῆς κοινότητας Ἀλωνας.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἵερὸν ναὸν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Κακοπετριᾶς.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἵερὸν ναὸν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Ἀκακίου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
13 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος πρὸς τὴν Θεοτόκο καὶ ἀκολούθως τοῦ καθιερωμένου μνημοσύνου τῶν κεκοιμημένων Μορφιτῶν στὸν ἵερὸν ναὸν Παναγίας Φανερωμένης στὴν Λευκωσία.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴν πανηγυρίζουσα ἵερὰ Μονὴ Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσσης στὸ Κούρδαλι.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὴν πανηγυρίζουσα ἵερὰ Μονὴ Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσσης στὸ Κούρδαλι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἵερὸν ναὸν Παναγίας τῆς κοινότητας Λεμίθου.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴν Ἀκολουθία τῶν Θυρανοιξίων καὶ στὴ συνέχεια προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸ ἵερὸν ἔξωκκλήσι τῆς Παναγίας Καταφυγιώτισσης τῆς κοινότητας Πλατανιστάσας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία, κήρυξε τὸν θεῖο λόγο καὶ προέστη τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσάνθου στὸν ἵερὸν ναὸν Παναγίας τῆς κοινότητας Τριῶν Ἐλιών.

**ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἵερὸν ναὸν Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Προδρόμου (Μαραθάσας).

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἵερὸν ναὸν Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Προδρόμου (Μαραθάσας).

**ΣΑΒΒΑΤΟ
30 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἵερὸν ναὸν τῆς Αγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Μουτουλλᾶ. Κατὰ τὴ θεία Λειτουργία χειροτόνησε σὲ διάκονο τὸν κ. Χρήστο Μιχαήλ.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΡΙΤΗ
01-09 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κύριος Βασίλειος μετέβη στη Γενεύη – Ελβετίας για να συμμετάσχει σε συνάντηση της Κεντρικής Επιτροπής του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

**ΠΕΜΠΤΗ
10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συμμετέσχε σε συνεδρίαση της Βιβλικής Εταιρείας Κύπρου στη Λευκωσία.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό του Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά το πραξικόπημα.

Το απόγευμα τέλεσε τα εγκαίνια της νέας πτέρυγας του γηροκομείου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Κ.Ε.Π.Α στο Παραλίμνι.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο της Αγίας Μαρίνας στο Παραλίμνι.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίνας στο Δασάκι Άχνας.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Παναγίας Αγίας Νάπας, κατά τη διάρκεια της οποίας χειροτόνησε σε Διάκονο τον θεολόγο Παναγιώτη Παπαντωνίου, μετονομασθέντα εις Επιφάνιο.

Το απόγευμα χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι του Προφήτη Ηλία στο Παραλίμνι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό του Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά την εισβολή.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ελαβε μέρος στις εργασίες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τρισάγια στην προτομή του ήρωα Νίκου Ψαρά στο Παραλίμνι και παρέστη σε εκδήλωση τιμής για τους πεσόντες στο πραξικόπημα και την εισβολή στο Δήμο Παραλιμνίου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής στη Σωτήρα.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι του Αγίου Παντελεήμονα στο Παραλίμνι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Ιερό ναό Παναγίας Αγίας Νάπας και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
01 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κύριος Βασίλειος παρέστη στο Αγροτικό Φεστιβάλ Πολιτικής Κληρονομίας στην πλατεία Αγίας Νάπας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
03 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Προέστη της θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας Παραλιμνίου κατά τη διάρκεια της οποίας τέλεσε την εις Πρεσβύτερο χειροτονία του Διακόνου Ανδρέα Παπαμιχαήλ.

**ΤΡΙΤΗ
05 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Σωτήρα.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
06 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Σωτήρα.

Φιλοξένησε στο Συνοδικό της Μητροπόλεως συνάντηση για την Ίδρυση Αναπτυξιακής Εταιρείας ΤΕΒΕΑ.

Το απόγευμα συναντήθηκε με το Δημοτικό Συμβούλιο Αμμοχώστου στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου στη Δερύνεια.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Αγιασμός στην 7η Ταξιαρχία Πεζικού για τους νεοσύλλεκτους στρατιώτες.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
09 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Εκδήλωση Μνήμης Αμμοχώστου στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμμοχώστου στη Δερύνεια.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας της 14ης Αυγούστου 2005. Στη συνέχεια τέλεσε τρισάγιο στους τάφους των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας στο Κοιμητήριο Παραλιμνίου.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στο πανηγυρίζον Παρεκκλήσιο της Παναγιώτισσας στον Πρωταρά.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ναό Παναγίας Ελεούσης στο Λιοπέτρι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο Παρεκκλήσιο του αγίου Μάμα στο Παραλίμνι και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων εκ της κοινότητας Μανδρών Αμμοχώστου.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΑΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΔΕΥΤΕΡΑ
7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τού ἐσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Προκοπίου στό Μετόχιο τῆς ιερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στή Λευκωσία.

**ΤΡΙΤΗ
8 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Προκοπίου στό Μετόχιο τῆς ιερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στή Λευκωσία.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε Τρισάγιο στόν Τύμβο τῆς Μακεδονίτισσας καί κατέθεσε στεφάνι, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, στή μνήμη τῶν Ἐλλαδιτῶν καί Κυπρίων ἀξιωματικῶν καί ὄπλιτῶν, πού ἔπεσαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτουργήσε στόν ιερό ναό ἀγίου Γεωργίου στό Μοσφίλι καί τέλεσε τό μνημόσυνο τοῦ ἥρωα καταδρομέα Γεωργίου Ἀνδρονίκου Μιχαήλ.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη στή συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήν Ιερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συναντήθηκε μέ τόν Ὑπουργό Παιδείας καί Πολιτισμοῦ κ. Κώστα Καδῆ στό Μετόχιο τῆς ιερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στή Λευκωσία.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΑΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου συλλειτούργησε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο, Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα στήν ιερά Μονή τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου καί τέλεσαν τό ἐπίσημο μνημόσυνο τοῦ Πρώτου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου καί Ἐθνάρχου Μακαρίου Γ', ἐπί τή συμπληρώσει τριάντα ἐπτά ἔτῶν ἀπό τοῦ θανάτου του.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Αγίου Προκοπίου στό Μετόχιο τῆς ιερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στή Λευκωσία.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τού ἐσπερινού στήν ιερά Μονή τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο καί Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα στήν ιερά Μονή τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο καί Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα στόν ιερό ναό ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης Κάτω Πύργου Τηλλυρίας καί τέλεσαν τό ἐθνικό μνημόσυνο ὅσων ἔπεσαν ἥρωικῶς στής μάχες τῆς Τηλλυρίας το 1964 καί εἰδικότερα τῶν τοπικῶν ἥρωών Κώστα Ἀγαπίου, Σπύρου Δημοσθένους καί Σάββα Νεοφύτου.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ - Ηγήθηκε προσκυνηματικής εκδρομής που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολις Ταμασού και Ορεινής στα νησιά Σύμη, Σύρο, Τήνο, Εύβοια, Χίο και Καστελλόριζο, καθώς επίσης στον Βόλο και στα Μετέωρα.

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ύπατη Αρμοστεία της Αγγλίας. Το εσπέρας παρέστη σε εκδήλωση της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Περάτων Ορεινής και μίλησε με θέμα: «Η ηθική πτυχή της οικονομικής κρίσης».

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ - ΠΕΜΠΤΗ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Ηγήθηκε εκδρομής των Μελών της Φιλαρμονικής της Ιεράς Μητροπόλεως στο Λουτράκι, όπου πραγματοποιήθηκε Συναυλία, σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Δήμου Λουτρακίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Παρέστη σε Συναυλία μελοποιημένης ποίησης του Βασίλη Μιχαηλίδη στον Λυθροδόντα εις μνήμη των πεσόντων και αγνοουμένων της κοινότητας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Τέλεσε επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως των πεσόντων αξιωματικών και οπλιτών της Ε.Δ.Δ.Υ.Κ. κατά την τουρκική εισβολή του 1974 και δέηση υπέρ υγείας και ανευρέσεως των αγνοουμένων της Δύναμης στο Στρατόπεδο Αντίχου Σταυριανάκου στη Μαλούντα. Το εσπέρας χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Προφήτη Ηλία στους Αγίους Τριμιθιάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Λειτούργησε στον ιερό ναό του Αγίου Θεράποντος στον Λυθροδόντα, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το Μνημόσυνο των πεσόντων της κοινότητας κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Τέλεσε Τρισάγιο στο Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμειας για τους πεσόντες κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή του Αγίου Πλαντελεήμονος Αχερά.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 Λειτούργησε στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στους Εργάτες, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το εθνικό Μνημόσυνο του ήρωα της Ε.Ο.Κ.Α. Σταύρου Στυλιανίδη.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Συλλειτούργησε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο, Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο και τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Κένυνας κ. Μακάριο, Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ και Βόστρων κ. Τιμόθεο στην Ιερά Μονή Κύκκου.

- ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στα Καμπιά και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Ανθούπολη και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου στην Κάτω Δευτερά και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον ιερό ναό του Αγίου Δημητρίου στο Παραλίμνι, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το εθνικό μνημόσυνο των ηρώων Τάσου Ισαάκ και Σολωμού Σολωμού.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συλλειτούργησε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο και Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο στην Ιερά Μονή Κύκκου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συλλειτούργησε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο και Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο στο μητροπολιτικό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στον Κάτω Πύργο Τηλλυρίας.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στην Πάνω Δευτερά και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΤΡΙΤΗ
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Τιμίου Προδρόμου στη Δρομολαξιά και κήρυξε τον θείο λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον ιερό ναό της Παναγίας Καθολικής στην Ψιμολόφου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

- ΣΑΒΒΑΤΟ
5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Τριμυθοῦντος κύριος Βαρνάβας λειτούργησε στό παρεκκλήσιο της Άγιας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Λειτούργησε στό παρεκκλήσιο της Άγιας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Λειτούργησε στό παρεκκλήσιο της Άγιας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στήν Ιερά Μονή Σταυροβουνίου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό Άγιας Παρασκευῆς Νήσου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στό παρεκκλήσιο τῆς Άγιας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Τριμυθοῦντος κύριος Βαρνάβας λειτούργησε στόν Ιερό Ναό Μεταμορφώσεως Πέρα Χωρίου και κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό Μεταμορφώσεως Πέρα Χωρίου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στήν πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως (Μετόχιο Ιερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου) στό Καϊμακλί.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν Ιερό Ναό Άγιας Μαρίνης Μοσφιλωτῆς και κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΠΕΜΠΤΗ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14-15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
2014**

Τέλεσε άγρυπνία, μέ τήν εὐκαρία τῆς έօρτης τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, στό παρεκκλήσιο τῆς Άγιας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στήν Ιερά Μονή Άγίου Μηνᾶ.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Άγίου Φανουρίου τῆς Ιερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν Ιερό Ναό Άγίου Δημητρίου Άναφωτίας και κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

**ΣΑΒΒΑΤΟ
5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Καρπασίας κύριος Χριστοφόρος λειτούργησε στόν ιερό ναό Άγίου Γεωργίου Ὑψωνα και κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν ιερό ναό Άγίου Αὐξεντίου και Άγίου Εύσταθίου στή Λάρνακα και κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τήν κηδεία του μέχρι πρότινος ἀγνοουμένου Γιαννάκη Σάββα Λιασῆ στόν ιερό ναό Ἅγιας Τριάδος στήν Ἅγια Τριάδα Καρπασίας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἐνθρόνισης τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ζάγκρεπ καὶ Λιουμπλιάνας κ. Πορφυρίου συλλειτούργησε μέ τόν Πατριάρχη Σερβίας κ. Εἰρηναῖο καὶ ἄλλους ἀρχιερεῖς στόν καθεδρικό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στό Ζάγκρεπ.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε τό ἐσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιας Μαρίνας Λατσιῶν καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε το ἐσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτου Ἡλιοῦ Ἀγίων Τριμιθιᾶς καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἄνδρεου στήν Ἄγλαντζιά καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε τό ἐσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιου Θύρσου στήν Ἄγλαντζιά καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιου Θύρσου στήν Αίγιαλούσα Καρπασίας καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἔօρτης τῆς διακόνου Ὄλυμπιάδος λειτούργησε στό ιερό ναό Ἅγιου Νεκταρίου στήν Ἄγλαντζιά καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο. Τό ἐσπέρας τῆς ἡδιας ἡμέρας χοροστάτησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιας Παρασκευῆς Λακατάμειας.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιας Παρασκευῆς Λευκωσίας καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν ιερό ναό Ἅγιου Γεωργίου Λατσιῶν καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Καρπασίας κύριος Χριστοφόρος χοροστάτησε τό ἐσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἅγιας Φωτεινῆς καὶ Ἀποστόλου Ἄνδρεου στό Κολόσσι Λεμεσοῦ καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στόν ιερό ναό Ἅγιου Θεοδώρου στό Μοναγρούλλι στή Λεμεσό καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε τό ἐσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στήν Ὁρόκλινη Λάρνακας καὶ κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

- ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ λειτούργησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στήν Όροκλινη Λάρνακας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΠΕΜΠΤΗ
7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στόν ιερό ναό Ἅγιου Γεωργίου στόν Ἅγιο Δομέτιο καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον ιερό ναό Ἅγιου Δημητρίου στήν Άναφωτία στή Λάρνακα καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χοροστάτησε τό ἐσπέρας στήν πανηγυρίζουσα ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου λειτούργησε στήν πανηγυρίζουσα ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στήν ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στήν ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Μέ τήν εύκαιρια τῶν ἐγκαινίων τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ἅγιας Φιλοθέης στήν Ἀγλαντζιά χοροστάτησε τό ἐσπέρας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ἅγιας Φιλοθέης στήν Ἀγλαντζιά καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Μέ τήν εύκαιρια τῆς ἑορτῆς τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ λειτούργησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου στή Λευκωσία.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στόν ιερό ναό Ἅγιου Σπυρίδωνα στό συνοικισμό Στρόβιλος II καί χειροτόνησε σέ διάκονο τόν κ. Ἰορδάνη Ἰορδάνου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος λειτούργησε στον ιερό ναό του Αποστόλου Ανδρέα Πόλεως Χρυσοχούς καί κήρυξε τον θεῖο λόγο. Το εσπέρας χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Κυριακής Πόλεως Χρυσοχούς καί κήρυξε τον θεῖο λόγο.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίνας στην ομώνυμη Κοινότητα (Χρυσοχούς) και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίνας στην Κρήτου Μαρόττου και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Προφήτη Ηλία στα Νέα Δήματα και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Άννης στην Αλέκτορα και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στη Μηλιού και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Παντελεήμονος στην Κάτω Ακουρδάλια και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον ιερό ναό του Αποστόλου Βαρνάβα στην Μεσόγη και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των ηρώων της Κοινότητας.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος λειτούργησε στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στο Γουδί και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των ήρωα της Κοινότητας Γεώργιου Χατζηγιάννη.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό του Σωτήρος Χριστού στην Αυδήμου και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Σωτήρος Χριστού στην Κισσόνεργα και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον ιερό ναό των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στον Πλαχύαμπο και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά τις μάχες της Τηλλυρίας.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στην πανηγυρίζουσα ιερά Μονή Χρυσορροϊατίσσης.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στην πανηγυρίζουσα ιερά Μονή Χρυσορροϊατίσσης και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Λειτούργησε στον ιερό ναό της Παναγίας Ευαγγελίστριας στον Κάθηκα και προέστη του εθνικού μνημοσύνου του ήρωα Γεώργιου Γεωργίου.

- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τα εγκαίνια του εξωκλησίου του Αγίου Συμεών του Στυλίτου στη Μηλιού.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στη Λάρνακα και κήρυξε τον θείο Λόγο.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε στον ιερό ναό της Παναγίας Χρυσελεούσης στην Πάνω Ακουρδάλια και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

- ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στήν ιερά μεγίστη μονή Βατοπαιδίου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στήν ιερά μονή Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὄρους.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Ἀγίου Ἰωάννη Πιτσιλιᾶς.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Μαρίνας Συνοικισμοῦ Καφάλου.
- ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Μαρίνας Καλοῦ Χωριοῦ.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτη Ἡλία Συκόπετρας.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Προφήτη Ἡλία Ποταμοῦ Γερμασόγειας καὶ ἀκολούθως προέστη τοῦ μνημοσύνου τῶν πεσόντων κατά τήν τουρκική εἰσβολή του 1974.
- ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Ἀγίας Ἄννης Σπιταλίου.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἀγίας Ἄννης Μέσα Γειτονιάς.
Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀγίας Παρασκευῆς Ἐπισκοπῆς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Παντελεήμονος Κυβίδων.

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στό παρεκκλήσιο τῆς Άγιας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου στόν περίβολο τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
28 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς Άγιας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου στόν περίβολο τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ.

**ΤΡΙΤΗ
29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε στόν ἐσπερινό στόν Ἅγιο Σίλα τῆς κοινότητας Ύψωνα.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητας Ποταμίτισσας.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Σωτήρας.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Σανίδας.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ νεόδμητου ιεροῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ και ἀκολούθως συμμετέσχε σέ Αρχιερατικό Συλλείτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ.κ. Αθανασίου και συλλειτουργούντων τῶν Θεοφιλέστάτων Ἐπισκόπων Λήδρας κ.Επιφανίου και Νεαπόλεως κ.Πορφυρίου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συμμετέσχε σέ Αρχιερατικό Συλλείτουργο στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
11 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στό ιερό παρεκκλήσιο Άγιου Φωτίου τῆς κοινότητας Επταγώνιας.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Πυργώτισσας τῆς κοινότητας Πύργου Λεμεσοῦ.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Χρυσαϊφυλιώτισσας.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
16 ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο Παναγίας Σαϊτιώτισσας τῆς κοινότητας Σαϊττᾶ.

- ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άρχαγγέλων στόν κατασκηνωτικό χώρο της Ιερᾶς Μητροπόλεως στόν Σαϊτά.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Υποδέχθηκε τόν Τίμιο Σταυρό Όμόδους και χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινού πού άκολουθησε στόν ιερό ναό Άγιου Κοσμᾶ του Αίτωλοϋ.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Κοσμᾶ του Αίτωλοϋ.
- ΤΡΙΤΗ
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιου Φανουρίου.
- ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου της κοινότητας Λουβαρᾶ.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου της κοινότητας Δυμῶν.
- ΣΑΒΒΑΤΟ
30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινού στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιας Ζώνης της κοινότητας Μονῆς.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγιας Ζώνης της κοινότητας Άπαιστας.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΗΔΡΑΣ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΑΧΑΙΡΑ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΕΣ ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Λήδρας και Ἡγούμενος της Ιερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ κύριος Επιφάνιος καθ' ὅλες τίς Κυριακές και μεγάλες ἔορτὲς τοῦ μηνὸς Ιουλίου λειτούργησε ἡ χοροστάτησε στὸ Καθολικὸ της Ιερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ.

Ἐπίσης,

- Συλλειτούργησε μὲ τὸν Μητροπολίτη Κέννυας κύριο Μακάριο, τὸν Μητροπολίτη Λεμεσοῦ κύριο Αθανάσιο και τὸν Χωρεπίσκοπο Νεαπόλεως κύριο Πορφύριο στὸν Ναό τῶν Ἅγιων Πατέρων της Μονῆς, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἔορτῆς τοῦ ὁσίου Αθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.
- Τὴν Τετάρτη 16 Ιουλίου χοροστάτησε στὸν πανηγυρικὸ ἔσπερινὸ στὸ παρεκκλήσιο τῆς ἀγίας Μαρίνης, μετόχι της Μονῆς Μαχαιρᾶ και τὴν Πέμπτη 17/7 τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸ πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς ἀγίας Μαρίνης.
- Τὸ Σάββατο 19 Ιουλίου χοροστάτησε στὸν πανηγυρικὸ ἔσπερινὸ στὸ μετόχι τοῦ προφήτου Ἡλίου.
- Επίσης ὁ Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Λήδρας και Ἡγούμενος της Ιερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ κύριος Επιφάνιος καθ' ὅλες τίς Κυριακές και μεγάλες ἔορτὲς τοῦ μηνὸς Αὐγούστου λειτούργησε ἡ χοροστάτησε στὸ Καθολικὸ της Ιερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΧΥΤΡΩΝ ΚΥΡΙΟΥ ΛΕΟΝΤΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΑ ΙΟΥΛΙΟΥ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Επίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου και προέστη του μνημοσύνου του εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, των Μητροπολιτών Πάφου Χρυσάνθου, Κιτίου Μελετίου και Κυρηνείας Λαυρεντίου καθώς και των λοιπών κληρικών και λαϊκών οίτινες εφονεύθησαν υπό των Τούρκων από της 9ης μέχρι της 14ης Ιουλίου 1821.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της Ι.Μονής Αγίου Νεοφύτου, όπου και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974.

Παρέστη σε εκδήλωση μνήμης και αντίστασης που πραγματοποιήθηκε στον Πολυχώρο Πολιτισμού «Παλιά Ηλεκτρική» με διοργανωτή τον Δήμο Πάφου και ομιλητή τον επίτιμο πρόεδρο του Κ.Σ. ΕΔΕΚ Δρ. Βάσο Λυσσαρίδη.

Χοροστάτησε και κήρυξε στον ιερό Ναό του Αγίου Πολυδώρου στο Καϊμακλί, κατά τον πανηγυρικό εσπερινό της Αγίας Μεγαλομάρτυρας Μαρίνης και παρέστη στην αντικατοχική εκδήλωση, που διοργάνωσε ο Δήμος Κυθρέας και η Συντονιστική Επιτροπή Ευρύτερης περιοχής Κυθρέας, παρά το οδόφραγμα της Μιας Μηλιάς.

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου και προέστη του εθνικού μνημοσύνου όλων των πεσόντων και αναιρεθέντων υπό των Τούρκων κατά την εισβολή της 20ης Ιουλίου 1974.

Τέλεσε τον αγιασμό κατά τα εγκαίνια του φυτωρίου – ανθοπωλείου «I.K. Paradise Gardens» στην Έμπα. Τα εγκαίνια τέλεσε ο Υπουργός Ενέργειας Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργος Λακκοτρύπης.

Προέστη αγρυπνίας στην Ι. Μονή Αγίου Νεοφύτου.

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό Ναό Παναγίας Παντάνασσας στην Πάφο όπου και προέστη εθνικού μνημοσύνου του ήρωα μαχητή της αντίστασης Ανδρέα Παπαδόπουλου.

Προέστη αγρυπνίας στην Ι. Μονή Αγίου Νεοφύτου.

Καθ' όλες τις λοιπές Κυριακές και τις μεγάλες εορτές των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου χοροστάτησε ή και λειτούργησε στην Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
06 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό του Αγίου Δημητρίου στην Κάτω Δευτερά (Στράκκα) στη Λευκωσία.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στην Ουτρέχτη, στην Ολλανδία.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στην Κάτω Λακατάμια στη Λευκωσία.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στο Πέρα Πεδί στη Λεμεσό.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Πέρα Χωριό στη Λευκωσία.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό του Σωτήρος Χριστού στην Ορόκλινη στη Λάρνακα.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη της αγρυπνίας στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου στην Επισκοπή Λεμεσού με την ευκαιρία της εορτής της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συμμετέσχε σε πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού στη Λεμεσό.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη του εσπερινού στον ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης Πάνω Πλατρών στη Λεμεσό.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας στο Κοιλάνι Λεμεσού.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέου στο Πλατύ Αγλαντζίας στη Λευκωσία.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου στη Λάρνακα.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στο Molenbeek στις Βρυξέλλες.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
06 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος λειτούργησε καὶ κήρυξε στὸν Ἱερὸν Ναὸν Παναγίας Χρυσελεούσης Στροβόλου. Ἀκολούθως, ὁ Θεοφιλέστατος προέστη τοῦ μνημοσύνου τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ σφαγιασθέντων καὶ ἐκφώνησε τὸν ἐπιμνημόσυνο λόγο.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ἐκπροσώπησε τὸν Μακαριώτατο σὲ ἐκδήλωση τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων στὴ Σχολὴ Τυφλῶν στὸ Ἀμφιθέατρο Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', γιὰ τὴν 9η Ιουλίου καὶ τὰ 40 χρόνια ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ τοῦ 1974.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτούργησε καὶ κήρυξε στὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἅγιων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἱρήνης στὸν Παχύαμμο.

**ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη στα Μνημόσυνα ποὺ τελέστηκαν, προϊσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, στὸ Κοιμητήριο Ἅγιων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, γιὰ τοὺς πεσόντες κατά τὴ διάρκεια τοῦ πραξικοπήματος τῆς 15ης Ιουλίου 1974.

**ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τὸ ἐσπέρας χοροστάτησε στὸν Ἐσπερινό καὶ στὸν Ὁρθρο στὸν ἱερό ναὸν Ἅγιου Κλήμη στὴ Μόσχα.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μὲ τὸν Πατριάρχη Μόσχας καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, ἐκπροσώπους τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱεράρχες τῆς Εκκλησίας τῆς Ρωσίας, στὴν Ἱερά Μονή Ἅγιου Σεργίου Ραντονέζ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε στὴν ἀκολουθίᾳ τῶν Χαιρετισμῶν ἐνώπιον τῶν ἵ. Λειψάνων τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ καὶ τῆς ἵ. Παρακλήσεως ἐνώπιον τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου. Συλλειτούργησε μὲ τὸν Μητροπολίτη Νίζνι Νόβγκοροντ καὶ Ἀρμάζας κ. Γεώργιο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὴν Ἱερά Μονή Ἅγιου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ στο Diveevo.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μὲ τὸν Μητροπολίτη Νίζνι Νόβγκοροντ καὶ Ἀρμάζας κ. Γεώργιο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, στὴν Ἱερά Μονή Ἅγιου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ στο Diveevo.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τὸ ἐσπέρας συγχοροστάτησε μὲ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο στὸν πανηγυρίζοντα ἴ.ν. Ἅγιας Παρασκευῆς στὴ Λακατάμεια.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μὲ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο στὸν ἴδιο ἱερό ναό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μέ τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο και τόν Μητροπολίτη Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο στόν πανηγυρίζοντα ι.ν. Άγιου Παντελεήμονος Μακεδονιτίσσης.

ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρακάθησε στή συνάντηση τοῦ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου μέ τόν νέο Άρχηγό τοῦ ΓΕΕΦ Άντιστράτηγο κ. Γεώργιο Μπασιακούλη. Δέχθηκε σέ συνεργασία τόν κοινοτάρχη Μιᾶς Μηλιάς κ. Άνδρεα Δημοσθένους και μέλη τῆς Εκκλησιαστικῆς Επιτροπῆς και τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Μιᾶς Μηλιάς.

ΠΕΜΠΤΗ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τό έσπέρας συγχοροστάτησε μέ τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Μόρφου κ. Νεόφυτο στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προόδου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στόν Πεδουλᾶ.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μὲ τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομο, στόν Ιερό Ναό Τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στό Στρόβολο και τέλεσαν τό έτήσιο μνημόσυνο τοῦ ἀειμνήστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου τοῦ Γ'.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τό έσπέρας συγχοροστάτησε μὲ τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομο στό Παρεκκλήσιον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στό Πέρα Πεδί.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μὲ τόν Μακαριώτατο στόν Ιερό Ναό τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στήν Αύδημουν. Τό έσπέρας χοροστάτησε και κήρυξε στό Παρεκκλήσιο Άγιον Δομετίου στόν Άγιο Δομετίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτούργησε και κήρυξε στόν Ιερό Ναό Άγιων Κωνσταντίνου και Έλένης στό Νέο Κοιμητήριο Λευκωσίας. Άκολούθως προέστη τοῦ ἐννεάμηνου μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Γ.Λ. Κληρίδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μὲ τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και ἄλλους Αρχιερεῖς στήν Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μὲ τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου στήν πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης στόν Πρόδρομο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε μὲ τόν Μητροπολίτη Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη και κήρυξε στήν Ιερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης στήν Άθηνα. Τό έσπέρας συγχοροστάτησε μὲ τόν Μητροπολίτη Παροναξίας κ. Καλλίνικο και τόν Επίσκοπο Επιδαύρου κ. Καλλίνικο στόν πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό τοῦ Όσιου Άρσενίου τοῦ ἐν Πάρω, στήν Ιερά Μονή Χριστοῦ (Δάσους) στήν Πάρο.

- ΔΕΥΤΕΡΑ
18 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Προέστη Άρχιερατικοῦ συλλείτουργον μὲ τὸν Μητροπολίτη Παφοναξίας κ. Καλλίνικο καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Ἐπιδαύρου κ. Καλλίνικο καὶ κήρυξε στὸν ἴδιο Ἱερό Ναό.
- ΤΕΤΑΡΤΗ
20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Προέστη τοῦ ἐσπερινοῦ στὴν Ἱερά Μονή Ἱερουσαλήμ Δαύλεια Βιωτίας.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τὸ ἐσπέρας χοροστάτησε καὶ κήρυξε στὴν Ἱερά Μονή Μακαριωτίσσης Θηβῶν.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συλλειτούργησε μὲ τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Μπουζαίου καὶ Βρεντσέας κ. Κυπριανό στὸν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου στὸ Μουζαίου.
- ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Τὸ ἐσπέρας χοροστάτησε καὶ κήρυξε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Τιμίου Προδρόμου στὸν Ἅγιο Ιωάννη τῆς Μαλούντας.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Λειτούργησε καὶ κήρυξε στὴν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.
- ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014** Συλλειτούργησε μὲ τοὺς Μακαριωτάτους Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο καὶ Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Βόστρων, Ἐξαρχο τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Κύπρο, κ. Τιμόθεο καὶ Κωνσταντίνης κ. Ἀρίσταρχο στὴν Ἱερά Μονή Ἅγιου Νικολάου τῆς Στέγης στὴν Κακοπετριά.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΛΑΘΟΥΣ.
ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 270 ΓΡΑΨΑΜΕ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΑ:

ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῇ ὄνομαστικῇ Αὐτῆς ἔορτῇ...
ἔπρεπε νά γράψουμε: ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῆς ὄνομαστικῆς Αὐτῆς ἔορτῆς...
Ἐκφράζουμε τὴ λύπη μας.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ ΣΤΑ ΛΑΓΟΥΔΕΡΑ

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ 10 ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΗΦΘΗΚΑΝ
ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ UNESCO.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ

Είναι μονόκλιτος ναός με τρούλο, του οποίου η στέγη διαμορφώνεται εξωτερικά σε σχήμα σταυρού. Κατασκευάστηκε μια δεύτερη ξύλινη στέγη καλυμμένη με επίπεδα κεραμίδια, η οποία δημιουργεί στις τρεις πλευρές του ναού, εκτός από τη δυτική, στεγασμένη στοά κλειστή με ξύλινο δικτυωτό. Ο τρούλος έχει ξεχωριστή στέγη.

Οι τοιχογραφίες χρονολογούνται το 1192 μ.Χ. και αποτελούν την πιο ολοκληρωμένη σειρά τοιχογραφιών της Μέσης Βυζαντινής περιόδου στην Κύπρο. Χαρακτηριστικά του είναι η ραδινότητα των μορφών, οι οφιοειδείς απολήξεις των πτυχώσεων και των ιματίων, η ζωηρή κίνηση, οι εξαίρετοι συνδυασμοί των χρωμάτων, οι μανιεριστικές λεπτομέρειες και η καλλιγραφική απόδοση.

Τα σχόλια ελήφθησαν από την ωραία έκδοση τής κυπριακής επιτροπής UNESCO τού Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που έχει τίτλο "Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία της Κύπρου σελ. 18.

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ Η ΑΡΑΚΙΩΤΙΣΣΑ. 103,3 × 73,5

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ ΣΤΑ ΛΑΓΟΥΔΕΡΑ.

ΤΩΡΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΟΥ Γ' ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

Αγιογράφος θεωρείται ο Θεόδωρος Αψευδής, στον οποίο έχουν αποδωθεί οι εικόνες του Χριστού και της Παναγίας Αρακιώτισσας. Και οι δύο αυτές εικόνες συνδέονται με τις τοιχογραφίες τόσο της Έγκλείστρας όσο και της ίδιας της Παναγίας του Άρακος.

Στην εικόνα τής Παναγίας τού Άρακος, που ανήκει στον τύπο τής Οδηγήτριας, ο ζωγράφος χρησιμοποιεί λιγότερο θερμά χρώματα. Αν και ζωγράφισε το κεφάλι τής Παναγίας όρθιο, σχεδόν σε αγέρωχη στάση, έδωσε μελαγχολική έκφραση στο πρόσωπο, τόσο συνήθη στις βυζαντινές εικόνες τής Θεοτόκου, που συνδέεται με την προφητεία τού Συμεών: « καὶ σοῦ δέ αὐτῆς τήν ψυχήν διελεύσεται ρομφαία» (Λουκ. Β. 35).

Ο τρόπος απόδοσης τού προσώπου με την περιορισμένη σκιά και τους φωτεινούς τόνους τής σάρκας και τις έντονες κόκκινες βούλλες στα μάγουλα και την κόκκινη γραμμή που τονίζει τα βλέφαρα και τη μύτη συνδέονταν την εικόνα μας τόσο με τις τοιχογραφίες τής Παναγίας τού Άρακος και τού κελλιού τής Έγκλείστρας, όσο και με άλλες σύγχρονες εικόνες.

Τα κριτικά σχόλια ελήφθησαν από το υπέροχο βιβλίο τού κ. Αθανάσιου Παπαγεωργίου «ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ» σελ. 19. Από το ίδιο βιβλίο πήραμε και την εικόνα.